

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

DESIRABLE QUALIFICATIONS OF EDUCATIONAL SUPERVISORS
FOR THE GENERAL SCIENCE PROGRAM AT UNDERGRADUATE
LEVEL OF RAJABHAT INSTITUTES, NORTHEASTERN GROUP

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2542

ISBN 974-622-505-7

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....33328
วัน, เดือน, ปี.....-2 ต.ค. 2542

การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ได้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**DESIRABLE QUALIFICATIONS OF EDUCATIONAL SUPERVISORS
FOR THE GENERAL SCIENCE PROGRAM AT UNDERGRADUATE
LEVEL OF RAJABHAT INSTITUTES, NORTHEASTERN GROUP**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN SCIENCE EDUCATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

1999

ISBN 974-622-505-7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 1999

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี
สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักศึกษา

นางบุหงา ชูสุวรรณ

รหัสประจำตัว

39064231

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

การศึกษาวิทยาศาสตร์

พ.ศ.

2542

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.รวีวรรณ ชินะตระกูล

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.วิไลพร วรจิตตานนท์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา จัดลำดับความสำคัญและเปรียบเทียบ
คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน
กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 185 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถาม
แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .86

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามทัศนะ
ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และ
ผู้บริหารโรงเรียน รวม 6 ด้านอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ยกเว้นทัศนะของอาจารย์นิเทศก์
อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง ภาพรวมของการจัดลำดับคุณลักษณะทั้ง 6 ด้าน ลำดับที่ 1
ด้านบุคลิกภาพ ลำดับที่ 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ลำดับที่ 3 ด้านการสอน ส่วนการเปรียบเทียบ
ทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และ
ผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ 5 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติและด้านการสอนไม่แตกต่างกัน

Thesis Title	Desirable Qualifications of Educational Supervisors for the General Science Program at Undergraduate Level of Rajabhat Institutes, Northeastern Group
Student	Mrs. Bunga Chusuwan
Student ID.	39064231
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Science Education
Year	1999
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Ravewan Shinatrakool
Thesis Co-advisor	Dr. Wilaiporn Worrachittanont

ABSTRACT

This study aimed to compare the opinions of undergraduate general science students, in-service teachers, supervisors and school administrators towards the desirable qualifications of the supervisors for the general science program at undergraduate level of Rajabhat Institutes, Northeastern Group and to rank the importance of these qualifications according to their opinions. The samples were 185 people from the groups of people mentioned above. The tool used was a five level scale questionnaire, which had a reliability coefficient of .86, written by the researcher herself.

The findings were that all groups of the samples, except the group of supervisors, thought the qualifications of the supervisors were highly desirable in all six areas. The supervisors' group, however, thought the desirability was at the medium level. When ranking these desirable qualifications according to their importance, it was found that personality came first, followed by human relationship and teaching ability respectively. And, looking at the differences of the opinions of the samples among the groups, it was found that there was a significant difference in five areas of desirable qualifications. Only in the area of teaching ability, there was no difference.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดีด้วยคำแนะนำและได้รับคำปรึกษา
จาก รศ.ดร.รวิวรรณ ชินะตระกูลและ ดร.วิไลพร วรจิตตานนท์ ที่กรุณาตรวจแก้ไข
ช่วยเหลือและเอาใจใส่เป็นอย่างดีจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ทุกประการ
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.พรรณี ลิกิจวัฒน์ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม
และอาจารย์มนัส ภาควิชา ที่ให้คำแนะนำ ชี้แนะ ในประเด็นต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์มี
ความสมบูรณ์และถูกต้องยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขและ
ปรับปรุงแบบสอบถาม จนสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน

ขอขอบคุณนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์
และผู้บริหารโรงเรียนทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามให้อย่างครบถ้วน

ขอขอบคุณ ผศ.สุริยา รักการศิลป์และอาจารย์สุพัตรา เชิดจิระพงษ์ ผู้วิเคราะห์
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย และบุคคลที่สำคัญอีกท่านหนึ่งที่ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย
คือ คุณกันหา นวลสาย ผู้จัดพิมพ์ต้นฉบับให้อย่างเรียบร้อย

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่อนุเคราะห์ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้
สุดท้ายนี้ประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีให้กับครู-อาจารย์และ
ครอบครัวที่ทำให้ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จได้

บุหงา ชูสุวรรณ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 หลักสูตร โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป.....	10
2.2 การนิเทศการศึกษา.....	10
2.2.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	10
2.2.2 หลักการนิเทศการศึกษา.....	11
2.2.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	16
2.2.4 กระบวนการนิเทศการศึกษา.....	19
2.2.5 บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา.....	20
2.3 การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	21
2.3.1 ความหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	21
2.3.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	23
2.3.3 บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์.....	24
2.3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์.....	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์.....	34
2.4.1 คุณลักษณะด้านวิชาการ.....	34
2.4.2 คุณลักษณะด้านการสอน.....	38
2.4.3 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ.....	42
2.4.4 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์.....	45
2.4.5 คุณลักษณะด้านการประชาสัมพันธ์.....	48
2.4.6 คุณลักษณะด้านการบริการและการประสานงาน.....	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
3.1.1 การกำหนดประชากร.....	53
3.1.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	53
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
ตอนที่ 2 ลำดับความสำคัญของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และ ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	64
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อ คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรม วิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	105
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	105
5.2 สมมติฐานของการวิจัย.....	105
5.3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	105
5.4 สรุปผลการวิจัย.....	107
5.5 การอภิปรายผล.....	110
5.6 ข้อเสนอแนะ.....	119
บรรณานุกรม.....	121
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก. รายชื่อโรงเรียนในความดูแลของสถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	129
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	135
ประวัติผู้เขียน.....	151

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในสถาบันราชภัฏจ้แนกตามสถานภาพ.....	54
4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จ้แนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน.....	62
4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวม.....	65
4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการ.....	67
4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการสอน.....	71
4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพ.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์.....	79
4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์.....	82
4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการ และการประสานงาน.....	86
4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวม.....	92
4.10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวม.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการ.....	94
4.12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการ.....	95
4.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการสอน.....	96
4.14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพ.....	97
4.15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพ.....	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์.....	99
4.17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์.....	100
4.18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์.....	101
4.19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์.....	102
4.20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงาน.....	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

4.21	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงาน.....	104
------	--	-----

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ปีพุทธศักราช 2540–2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 1) ได้กล่าวว่าในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นสมาชิกของหมู่บ้านโลก (global village) เช่นเดียวกับนานาอารยประเทศ ประเทศต่าง ๆ ในโลก สามารถติดต่อกันได้โดยอาศัยการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายและระบบดาวเทียม ทำให้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ช่วงก่อนแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ประเทศไทยเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับแรก โดยมีการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการให้ทันสมัย จึงมีผลทำให้เกิดปัญหาในด้านการกระจายรายได้ สังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการพัฒนาประเทศจึงขาดความสมดุล ถ้าหากแก้ไขไม่ทันเวลา ก็จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ไม่ยั่งยืนในอนาคต

เมื่อประเทศไทยต้องมีการแข่งขันกับนานาอารยประเทศในด้านต่าง ๆ เพื่อให้อยู่ยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีในสังคมโลก ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาคนและคุณภาพของคน ประเทศใดก็ตามมีคนที่มีความรู้ ประเทศเหล่านั้นก็จะประสบผลสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองและเจริญก้าวหน้า ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงเน้นการพัฒนาคนโดยมุ่งหวังให้ทุกคนมีการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญา

การศึกษาจึงนับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ การศึกษาจึงถูกจัดเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต การพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ปีพุทธศักราช 2540–2544 จึงมุ่งเน้นกระบวนการเตรียมและนำคนไทย สังคมไทยให้ก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์อย่างมั่นคงและทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงภายในโลก โดยที่มีการวางแผนทางการพัฒนาการศึกษา จะต้องศึกษาการมองวิสัยทัศน์ของคนไทย จากพื้นฐานทางการศึกษาโดยวิเคราะห์จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ตั้งแต่ประชาชนทุกสาขาอาชีพ ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ

และเอกชน นักวิชาการรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและนักการเมือง

พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ (ม.ป.ป. : 16) อ้างถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2540 มาตรา 43 กล่าวว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ปีพุทธศักราช 2540-2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 26-57) สรุปไว้ว่ารัฐต้องการให้ประชาชน มีความรู้ขั้นพื้นฐานไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา ถ้าประชาชนพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ ก็จะสามารณำเอาความรู้ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อเป็นที่พึ่งพาของตนเองและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติต่อไปในอนาคต การศึกษาจัดเป็นรากฐานอันสำคัญ ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศ ช่วยให้ประชาชนมีพัฒนาการ ทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา นอกจากนั้นการศึกษายังเป็นเครื่องมือในการพัฒนา กำลังคน ซึ่งเป็นเป้าหมายและวิธีการที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศ (จรัส สุขก้องอารี. 2519 : 1)

การผลิตบุคลากรออกไปปรับใช้สังคมและประเทศชาติ จำต้องอาศัยหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้แก่ ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการศึกษาและสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน ฯลฯ โดยอาศัยแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ปีพุทธศักราช 2540-2544 เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษา รวมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณ กำลังคน อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันการผลิตบุคลากรเพื่อออกมาพัฒนาประเทศชาติ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไป กว่าบุคลากรด้านอื่น ๆ จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ปีพุทธศักราช 2540-2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 34) กล่าวว่าหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการ ผลิตครูมีทั้งหมด 106 แห่ง กระจายอยู่ทั่วประเทศจำแนกเป็นสถาบันราชภัฏ 36 แห่ง วิทยาลัย พลศึกษา 17 แห่ง วิทยาลัยนาฏศิลป์ 12 แห่ง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง วิทยาลัย สังเกตกรมอาชีวศึกษา 12 แห่ง รวมทั้งมหาวิทยาลัยอีก 20 แห่ง ดังนั้นจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา วิชาชีพครูมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการใช้ครู แต่เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละสาขาวิชา พบว่า การผลิตครูในบางสาขาวิชาเกินความต้องการแต่ในขณะที่การผลิตครูในบางสาขาวิชา ไม่เพียงพอกับความต้องการ เช่น สาขาวิชาฟิสิกส์สาขาวิชาเคมีและสาขาวิชาคณิตศาสตร์ เป็นต้น ถ้าหากรัฐไม่รับหาทางแก้ไขการผลิตครูในสาขาวิชาขาดแคลน ปัญหาก็จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนของสถาบันราชภัฏ 36 แห่ง ยังคงใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง ปีพุทธศักราช 2536 เปิดทำการสอน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ส่วนระดับของหลักสูตรมี 3 ระดับคือ ระดับอนุปริญญา (2 ปี) ระดับปริญญาตรี (4 ปี) และระดับปริญญาตรี (2 ปี) หลักสูตร วิทยาลัยครูทั้งหมดมี 140 โปรแกรมวิชา เปิดทำการสอนในแต่ละโปรแกรมวิชาของสถาบัน ราชภัฏแต่ละสถาบัน ตามอัตรากำลังของบุคลากรในแต่ละสถาบันหรือเปิดตามความต้องการ ของคนในท้องถิ่น โดยสำนักงานเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ ให้อำนาจแก่สถาบันราชภัฏ แต่ละสถาบันในการจัดการเรียนการสอน

สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 8 สถาบัน คือ สถาบัน ราชภัฏนครราชสีมา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏ อุบลราชธานี สถาบันราชภัฏมหาสารคาม สถาบันราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏอุดรธานี และสถาบันราชภัฏเลย มีการจัดการเรียนการสอนโดยอาศัยหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง ปีพุทธศักราช 2536 ส่วนการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง จะต้อง มีการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างคณะกรรมการทั้ง 8 สถาบัน เพื่อหาแนวทางในการ กำหนดเกณฑ์คัดเลือกนักเรียน ซึ่งในปีการศึกษา 2538 เปิดรับนักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี (4 ปี) เพียง 4 สถาบันคือ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏอุดรธานีและสถาบันราชภัฏเลย

เมื่อสถาบันราชภัฏมีหน้าที่ผลิตนักศึกษา เพื่อออกไปประกอบวิชาชีพครูนั้น จะต้องผลิตครูที่มีคุณภาพดี ซึ่งควรมีคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น ความรู้ทางวิชาการ บุคลิกภาพ และการสอนที่ถูกต้อง ครูที่จะสอนได้ดีต้องผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในขณะที่ นักศึกษาทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มักจะมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นเสมอ รวมทั้งบุคลากร ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ก็มีปัญหาก่อเกิดขึ้นเช่นกัน ปัญหาดังกล่าวคือ การนิเทศการสอน ในการนิเทศการสอนต้องอาศัยบุคลากรหลายฝ่าย เช่น อาจารย์นิเทศก์ ของสถาบันราชภัฏ ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยง บุคลากรที่กล่าวมาข้างต้น จะมีปัญหา แตกต่างกันไปตามภาระหน้าที่ อาจารย์นิเทศก์เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี การที่นักศึกษา โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี จะมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ ที่เหมาะสมและทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยหนึ่งเกิดจากการให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลและช่วยเหลือจากอาจารย์นิเทศก์ขณะทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ฉะนั้นสถาบัน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตครู ต้องทราบและรับผิดชอบในการสรรหา รวมทั้งการฝึกอบรม

อาจารย์นิเทศก์ ให้มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนจัดหาวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในงานนิเทศของอาจารย์นิเทศก์

จากการวิจัยของนาตยา ภัทรแสงไทย (2519 : 120) พบว่าอาจารย์นิเทศก์ควรมีคุณลักษณะในด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีบุคลิกภาพเหมาะสม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดจิตต์ หนูนภักดี (2512 : 107) ที่พบว่าอาจารย์นิเทศก์ต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีบุคลิกภาพเหมาะสม มีความรู้ความสามารถในเรื่องการนิเทศการสอนหรือมีประสบการณ์ในการสอน คุณลักษณะที่กล่าวมาแล้ว นับว่ามีส่วนช่วยเสริมให้อาจารย์นิเทศก์สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างครบถ้วน

อาจารย์นิเทศก์จึงเป็นบุคลากรที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ ผู้วิจัยซึ่งอยู่ในฐานะอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ผู้สอนในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป มีความสนใจที่จะศึกษาถึงคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ในด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงาน เพื่อนำผลของการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ในสถาบันราชภัฏให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากงานวิจัยของยุพิน พิพิธกุล (2527 : 104–112) ประสาท อีออนอก (2523 : บทคัดย่อ) และ Haines (1960 : 37–52) ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิด ในการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับ คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงาน

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

ทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือแตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน โดยกำหนดขอบเขตดังนี้

1.5.1 ประชากร

ประชากรประกอบด้วย นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป 143 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 82 คน อาจารย์นิเทศก์ 47 คน และผู้บริหารโรงเรียน 71 คน รวม 343 คน

1.5.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป 79 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 45 คน อาจารย์นิเทศก์ 24 คน และผู้บริหารโรงเรียน 37 คน รวม 185 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ระหว่างเดือน มิถุนายน-ตุลาคม 2541

1.5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้แสดงทักษะ ได้แก่ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน
2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ความหมายของคำหรือข้อความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นที่เข้าใจอย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ทักษะที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อความสามารถและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงานของอาจารย์นิเทศก์ โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 คุณลักษณะด้านวิชาการ หมายถึง ความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เห็นถึงการมีความรู้ ความเข้าใจในนโยบายทางการศึกษา หลักสูตร จิตวิทยาวิธีสอน เนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ การสืบค้นข้อมูลวิทยาศาสตร์ การวัดและประเมินผล

- 1.2 คุณลักษณะด้านการสอน หมายถึง ความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมที่แสดงออกในด้านการให้คำแนะนำ สาธิตหรือลงมือปฏิบัติให้เห็นจริงได้ ทั้งในด้านการสอน การใช้สื่อ การประดิษฐ์อุปกรณ์ การซ่อมแซมอุปกรณ์ การทำแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ

- 1.3 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมที่ดี โดยมีการแสดงออกทางร่างกาย วาจา กิริยามารยาท สติปัญญาและอารมณ์

- 1.4 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการสร้างความสัมพันธ์กับนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและบุคคลอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

- 1.5 คุณลักษณะด้านการประชาสัมพันธ์ หมายถึง ความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการสร้างความเข้าใจที่ดีกับโรงเรียน สถาบันราชภัฏ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การให้ความสะดวกรวดเร็วของข้อมูลข่าวสาร

เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่อาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารสถาบันราชภัฏ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้นักศึกษาที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

1.6 คุณลักษณะด้านการบริการและการประสานงาน หมายถึง ความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมในการให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาในด้านบุคคล ธุรการและ กิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนต้องการ

2. การนิเทศ หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ปรับปรุงและเป็นที่ปรึกษา ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4 สถาบัน คือ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏอุดรธานีและ สถาบันราชภัฏเลย ที่ได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศนักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป โดยให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงและแก้ไขปัญหาด้านการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รวมทั้งการประสานงานระหว่างสถาบันกับ โรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง และผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง อาจารย์ในโรงเรียนที่นักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายจากผู้บริหาร โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ ปรึกษาและแก้ไขปัญหา ด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป รวมทั้งทำหน้าที่นิเทศร่วมกับอาจารย์นิเทศก์

5. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทำหน้าที่ดูแลและ อำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์

6. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี 4 สถาบัน คือ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏอุดรธานีและ สถาบันราชภัฏเลย ที่ออกทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541

7. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การฝึกวิชาชีพครูของนักศึกษา โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสถานฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู เพื่อนำความรู้ ความคิด ความสามารถ ความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ ทางวิชาการศึกษา จิตวิทยา หลักการสอน เนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์

วิชาชีพครู ทำให้นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ ทั่วไป มีความพร้อมและมีสมรรถภาพของครูวิทยาศาสตร์ สามารถประกอบวิชาชีพและทำหน้าที่ของครูที่ดีได้

8. สถาบันราชภัฏ หมายถึง สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 สถาบัน คือ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏอุดรธานีและสถาบันราชภัฏเลย ที่มึ่นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ออกทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

9. โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง โรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รับนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับ
ปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษารายละเอียดในหัวข้อ
ต่อไปนี้

- 1.1 หลักสูตรโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
- 1.2 การนิเทศการศึกษา
 - 1.2.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2.2 หลักการนิเทศการศึกษา
 - 1.2.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2.4 กระบวนการนิเทศการศึกษา
 - 1.2.5 บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา
- 1.3 การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 - 1.3.1 ความหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 - 1.3.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 - 1.3.3 บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์
 - 1.3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์
- 1.4 คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
 - 1.4.1 คุณลักษณะด้านวิชาการ
 - 1.4.2 คุณลักษณะด้านการสอน
 - 1.4.3 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
 - 1.4.4 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์
 - 1.4.5 คุณลักษณะด้านการประชาสัมพันธ์
 - 1.4.6 คุณลักษณะด้านการบริการและการประสานงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 หลักสูตรโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2537 : 4-5) กล่าวว่าหลักสูตรโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาการศึกษา ซึ่งมีโครงสร้างของหลักสูตร ดังนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป (General Education) 40 หน่วยกิต แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มวิชาคือ

1.1 กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	10 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	10 หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	10 หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	10 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน (Specialized Education) 100 หน่วยกิต แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มวิชา คือ

2.1 กลุ่มวิชาเนื้อหา	54 หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาชีพครู	20 หน่วยกิต
2.3 กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	10 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี (Free Elective) 10 หน่วยกิต

จากโครงสร้างของหลักสูตรโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี หน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต และการจบหลักสูตรได้ต้องผ่านการเรียนในกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในภาคเรียนที่ 1 ปีที่ 4 ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

2.2 การนิเทศการศึกษา

2.2.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

นักการศึกษาของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาตามแนวคิดและความเชื่อไว้หลายประการ ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2513 : 148) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่การจับผิด เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น หรือหมายถึงแผนงานที่จัดขึ้นเพื่อใช้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน และเป็นการบริการทางด้านวิชาการที่จัดให้แก่ครู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภิญโญ สาร (2519 : 274) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงความพยายามทุกวิถีทางของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ในการแนะนำครูและผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีปรับปรุงการสอนหรือการให้การศึกษา

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536 : 4) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงการกระตุ้นให้การทำงานประสบผลสำเร็จ โดยผ่านตัวกลางหรือบุคคลอื่น เช่น ครู ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรืออีกความหมายหนึ่งเป็นกระบวนการทำงานและความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อประสิทธิภาพ อันสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

Good (1973 : 572) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึงความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษา ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ในการแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้รู้จักวิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอน ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยปรับปรุงเนื้อหาการสอน วิธีสอน และการประเมินผลการสอน

Wiles and Lovell (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2536 : 4 ; อ้างอิงจาก Wiles and Lovell.) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ ระบบพฤติกรรมขององค์การซึ่งเป็นการทำงานที่มีผลกระทบสู่พฤติกรรมการสอนของครูในระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนแก่นักเรียนให้ดีขึ้น

Harris (1985 : 10) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคลากรหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการคงไว้ หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปในแนวทางที่จะส่งเสริมด้านการสอนให้เกิดประสิทธิผล

จากความหมายที่นักการศึกษากล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษา หมายถึง การแนะนำ ช่วยเหลือ กระตุ้นและการให้ความร่วมมือระหว่างบุคลากรหลาย ๆ ฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.2.2 หลักการนิเทศการศึกษา

การนำเอาหลักการนิเทศศึกษามาใช้ปฏิบัตินั้น ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมตามสภาวะการณ์ปัจจุบันของสังคมและสิ่งแวดล้อมที่จะเอื้อต่อการนำหลักการนิเทศการศึกษา

ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้
 ชารี มณีสรี (ม.ป.ป. : 31-33) กล่าวถึงหลักพื้นฐานของการนิเทศการศึกษาว่า
 ประกอบด้วย

1. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้นเตือน การประสานงานและการแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูทั่วไป
2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย
3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริม สร้างสรรค์
4. การนิเทศและงานปรับปรุงหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน
5. การนิเทศ คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ
7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะ

ในชนบท

วินัย เกษมเศรษฐ (2521 : 7-26) กล่าวถึงหลักการนิเทศไว้ ดังนี้

1. หลักสภาพผู้นำ คือการใช้อิทธิพลของบุคคลทำให้บรรลุเป้าประสงค์
2. หลักความร่วมมือ คือ การรวมพลังเพื่อเหตุร่วมกัน
3. หลักการเห็นใจ คือ การคำนึงถึงบุคคลอื่นในทางที่ดี
4. หลักการสร้างสรรค์ คือ การใช้พลังในการผลิตหรือมีความคิดใหม่
5. หลักการบูรณาการ คือ การรวมสิ่งที่อยู่กระจัดกระจายให้เข้าสู่ภาวะสมบูรณ์
6. หลักมุ่งชุมชน คือ การแสวงหาปัจจัยมาปรับปรุงชุมชนให้ดีขึ้น
7. หลักการวางแผน คือ การวิเคราะห์และหาทางแก้ไขปัญหาในอนาคต
8. หลักการยืดหยุ่น คือ การจัดที่พร้อมอยู่เสมอ ที่จะสนองความต้องการที่เปลี่ยนไป
9. หลักวัตถุวิสัย คือ คุณภาพที่เป็นผลจากหลักสภาพความเป็นจริง

สมบัติ จันเกษม (2524 : 27-32) กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษา พอจะสรุปได้ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย ผู้นำนิเทศการศึกษาต้องเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของครู เป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยเท่าเทียมกัน เห็นความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้อิสระและโอกาสความเป็นผู้นำในสิ่งที่ถนัด และมีความสามารถรวมทั้งกระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่ม

2. การนิเทศการศึกษา ต้องเป็นการส่งเสริมและสร้างสรรค์ การส่งเสริมจะทำได้โดยการหลีกเลี่ยงการบังคับการปฏิบัติไม่ซื้อตรง การเข้มงวด ตรวจตราและมีพิธีรีตอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในขณะที่เดียวกันการสร้างสรรค์ จะกระทำโดยการสร้างบรรยากาศให้ครูมีความคิดหาวิธีใหม่ ๆ ตามสติปัญญาของตน

3. การนิเทศการศึกษา จะต้องเกี่ยวข้องกับการบำรุงขวัญของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับขวัญของครู ถ้าครูมีความอบอุ่น ย่อมมีกำลังใจทำงานจนสุดความสามารถของตน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ผู้นิเทศไม่ควรขอร้องให้ครูที่ไม่มีความถนัดทำในสิ่งที่ต้องการความชำนาญและไม่ควรให้ครูทำในสิ่งที่ตัวผู้นิเทศเองไม่ยอมทำ การไปเยี่ยมโรงเรียนเพื่อสำรวจความต้องการ และให้คำแนะนำในการแก้ปัญหา ก็เป็นการบำรุงขวัญและสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีในหมู่ครู

4. การนิเทศการศึกษา ต้องเกี่ยวข้องกับการรวบรวมแหล่งวิทยาการเข้าเป็นกลุ่มมากกว่าจะออกนิเทศเป็นรายบุคคล เนื่องจากการนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ ความชำนาญและความสามารถหลาย ๆ ด้าน ผู้นิเทศควรทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้และแนวความคิด ทั้งนี้เพราะผู้นิเทศทั้งหลาย มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน แต่วิธีดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายอาจแตกต่างกัน การได้ร่วมกันทำงานจึงเป็นการฝึกกำลังสติปัญญา ความสามารถของบุคลากรหลาย ๆ คนเข้าด้วยกัน โอกาสที่จะถึงจุดหมายก็มีมากขึ้น

5. จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษา คือ การหาช่องทางเพื่อให้ได้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา กิจกรรมใด ๆ ที่จัดไว้ในกระบวนการนิเทศการศึกษาไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมของเด็ก ครู ผู้บริหารหรือบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแก่เด็ก ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนการสอน การวิเคราะห์หรือวิจัยในเรื่องการสอนของผู้นิเทศ ควรให้เกิดประโยชน์ต่อการหาช่องทางช่วยเหลือเด็กให้บรรลุผลการเรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

6. การนิเทศการศึกษา ควรมีจุดมุ่งหมายแน่นอน ใช้เครื่องมือหรือกลวิธีง่าย ๆ และสามารถประเมินผลได้ด้วยตัวเอง ผู้วางโครงการนิเทศ ต้องตั้งจุดมุ่งหมายเฉพาะไว้อย่างชัดเจน เพื่อใช้เป็นมาตรฐานเปรียบเทียบตัดสินผลงานที่ออกมาว่า การนิเทศประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด สำหรับวิธีการดำเนินการนิเทศ และอุปกรณ์ที่ใช้ไม่ควรยุ่งยากและซับซ้อนเกินไป ควรใช้เครื่องมือหรือวิธีการง่าย ๆ สั้นเปลืองน้อยและมีประสิทธิภาพสูง

7. การนิเทศการศึกษา ควรตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผลในกระบวนการนิเทศการศึกษา การค้นคว้า ทดลอง ประเมินผลและการวิจัยเป็นสิ่งจำเป็นมาก ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้ทราบถึงความเป็นไปในการดำเนินงาน และเป็นแนวทางในการค้นหาวิธีการปรับปรุง เพื่อให้การนิเทศการศึกษารับรู้เป้าหมาย

8. การนิเทศการศึกษา ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาครู พัฒนาวิชาชีพและส่งเสริมความเจริญงอกงามในความถนัดของแต่ละบุคคล ความเจริญงอกงามทางการศึกษาจะมีขึ้นได้เมื่อครูได้รับการพัฒนาวิชาความรู้ ทักษะคติในการทำงานและแนวคิดที่ถูกต้องตลอดจนประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป การจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อสนองความต้องการของครู เป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงามในความถนัดของแต่ละบุคคล

9. การนิเทศการศึกษา จะต้องเริ่มจากสภาพการณ์ปัจจุบัน ที่กำลังเผชิญอยู่ การนิเทศการศึกษา คือ ปรัชญา เพราะเป็นการแสวงหาความจริงอยู่เสมอ โครงการหรือแผนการนิเทศการศึกษา จะกระทำได้เมื่อทราบความต้องการ ปัญหาของโรงเรียนและชุมชน การพัฒนาหลักสูตร จะต้องเข้ากับสภาพชุมชนนั้น ๆ การปรับปรุงวิธีสอนตลอดจนอุปกรณ์การสอน ก็เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับเด็กในชุมชนนั้น ๆ

10. การนิเทศการศึกษา เป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ผู้นิเทศที่ดีจะต้องเป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น เห็นอกเห็นใจ ไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น ตรงไปตรงมาและหาโอกาสให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือผู้อื่น

Burton and Brueckner (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2536 : 21-22 ; อ้างอิงจาก Burton and Brueckner.) ได้กำหนดหลักการนิเทศการศึกษาไว้ว่า

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ (Theoretically Science)

1.1 การนิเทศควรเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์และนโยบาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานนั้น โดยเฉพาะ

1.2 การนิเทศควรเป็นไปตามความจริงและตามกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น ๆ

1.3 การนิเทศควรจะวิวัฒนาการทั้งในด้านเครื่องมือและกลวิธี โดยมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific)

2.1 การนิเทศควรเป็นไปอย่างมีลำดับ มีระเบียบและมีวิธีการในการศึกษา ปรับปรุงและประเมินผลสิ่งต่าง ๆ ภายในขอบเขตของงานนั้น ทั้งนี้ย่อมรวมทั้งด้านกระบวนการนิเทศและบรรดาอุปกรณ์ที่ใช้ในการนิเทศด้วย

2.2 การนิเทศควรได้มาจากการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างเป็นปรนัย มีความถูกต้องแน่นอนเป็นที่เชื่อถือได้ และมีระเบียบมากกว่าการสรุปจากความคิดเห็น

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic)

3.1 การนิเทศจะต้องเคารพในบุคคลและความแตกต่างของแต่ละบุคคลและพยายามส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 การนิเทศต้องเปิดโอกาสให้ความร่วมมือ และใช้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มากที่สุด

3.3 การนิเทศควรใช้อำนาจให้น้อยที่สุด และอำนาจนั้นจำเป็นจะต้องได้มาจากหมู่คณะ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหมู่คณะ

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative)

4.1 การนิเทศควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาซึ่งความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

4.2 การนิเทศควรมีส่วนในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

Mark and Stoops (1978 : 5-6) ได้ให้หลักการเบื้องต้นของการนิเทศไว้ดังต่อไปนี้

1. การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษา ซึ่งเป็นบริการที่ทำกันเป็นคณะ และอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกัน

2. ครูทุกคนต้องการและมุ่งหวัง จะได้รับการช่วยเหลือด้านการนิเทศ การบริการอันนี้จะต้องอยู่ในความรับผิดชอบของครูใหญ่

3. การนิเทศการศึกษา ถูกปรับให้ตรงกับความต้องการของแต่ละบุคคลที่เป็นบุคลากรของโรงเรียน

4. การนิเทศช่วยจำแนกและประกาศความต้องการของบุคลากร และต้องให้เกิดผลดี

5. การนิเทศช่วยให้เป้าหมายและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาแจ่มชัดยิ่งขึ้น

6. การนิเทศการศึกษา จะต้องช่วยปรับปรุงทัศนคติและสัมพันธภาพของมวลสมาชิกของคณะบุคคลในโรงเรียน และช่วยพัฒนาในด้านความรู้สึกร่วมกันที่ดี

7. การนิเทศจะต้องช่วยในการจัดและบริหารกิจกรรมร่วมหลักสูตร ซึ่งจัดสำหรับนักเรียน

8. ความรับผิดชอบในการปรับโครงการของการนิเทศในโรงเรียนนั้น จะต้องเป็นหน้าที่ของครู ซึ่งทำเพื่อชั้นเรียนและเป็นความรับผิดชอบของครูใหญ่ในการทำเพื่อโรงเรียน

9. จะต้องจัดให้มีงบประมาณด้านการนิเทศไว้ในงบประมาณประจำปี

10. การวางแผนด้านการนิเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว จะต้องให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม

11. จะต้องจัดให้มีคณะบุคคล เป็นผู้บริหารโครงการนิเทศ

12. การนิเทศการศึกษา ควรจะช่วยให้มีการแปลและนำเอกสารที่ค้นพบจากการวิจัยทางการศึกษาใหม่ๆ มาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. การวัดประสิทธิผลของโครงการนิเทศ ควรจะกระทำโดยผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ และผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือ

สรุปจากแนวความคิดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษา จะให้เกิดผลดีนั้นต้องอาศัย และยึดหลักหลายประการ ได้แก่ ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความเป็นวิทยาศาสตร์ ความเป็นประชาธิปไตย การสร้างสรรค์ การปรับปรุงแก้ไข การสร้างมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น เพื่อนำผลมาใช้ในการนิเทศครู นักเรียนและบุคลากรอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา

2.2.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาของทุกประเทศทั่วโลก จะเกิดประสิทธิภาพได้ ต้องมีการตั้ง จุดมุ่งหมายไว้และจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดคือ ช่วยครูในการปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียน การสอนให้บังเกิดผลดีแก่นักเรียน ซึ่งอาจมีข้อแตกต่างกันในรายละเอียดอันเกิดจากสภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยจุดมุ่งหมาย ของการนิเทศการศึกษา ที่นักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้กล่าวไว้ มีดังนี้

สาย ภานุรัตน์ (2517 : 30-33) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูเห็นและเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษา และหน้าที่ เฉพาะของโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการไปสู่วัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมุ่งเสริมสร้าง ความเจริญเติบโตของนักเรียนในทุกด้าน ได้แก่ สติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย สังคม สุขทรียภาพ มโนภาพและสร้างสรรค์
2. ช่วยให้ครูได้เห็นและเข้าใจความต้องการปัญหาต่าง ๆ ของเยาวชนและช่วยจัด หาสิ่งต่าง ๆ สนองความต้องการของเยาวชน ตลอดจนช่วยแก้ไขป้องกันภัย ที่พึงมีแก่เยาวชน
3. ช่วยสร้างครูให้มีคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้นำ ลักษณะผู้นำที่ดี คือ ช่วยส่งเสริม ความสามัคคีและรู้จักทำงานร่วมกับครู ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน รู้จักรับผิดชอบ ทำงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและรวดเร็ว โดยไม่ต้องอาศัยการกระตุ้น เตือนจากใครและมีความรู้ในเรื่องปรัชญาการศึกษา หลักสูตร จิตวิทยา หลักการสอน การวัด และประเมินผล รวมทั้งการบริหารและการนิเทศการศึกษา
4. ช่วยส่งเสริมขวัญของคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดี เข้มแข็ง และรวมหมู่คณะให้ ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยกำลัง สติปัญญาอันสูงเพื่อบรรลุจุดประสงค์อันเดียวกัน
5. ช่วยพิจารณาความเหมาะสมของงานให้ถูกต้องกับความสามารถของครูแต่ละคน ช่วยประทับประคองให้ครูได้ใช้ความสามารถของตน ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ก้าวหน้า อยู่เรื่อย ๆ ค้นหาลักษณะเด่นในตัวครูแล้วส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ช่วยครูให้พัฒนาการสอนของตน สนับสนุนให้ครูได้พิจารณาวิธีสอนและ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ว่าตรงไหนเข้มแข็งดี หรือตรงไหนเป็นจุดอ่อนซึ่งต้องมีการแก้ไข

7. ช่วยฝึกครูใหม่ให้เข้าใจงานในโรงเรียนและอาชีพครู ถึงแม้ว่าครูใหม่จะได้รับ การฝึกอบรมทางวิชาการมาเป็นอย่างดี แต่ยังขาดประสบการณ์ในงานธุรการ การปกครองชั้น ด้านสังคมและการทำงานร่วมกัน

8. ช่วยประเมินผลงานของครู โดยอาศัยความเจริญงอกงามของนักเรียนให้เป็นไป ตามแนวทางที่ตกลงกันไว้

9. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักค้นหาจุดลำบากในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน และช่วยครู วางแผนการสอนที่เหมาะสม

10. ช่วยในการประชาสัมพันธ์ บอกเล่าและชี้แจงให้ราษฎรในท้องถิ่นทราบถึง ความเคลื่อนไหวของการศึกษาที่โรงเรียนในท้องถิ่นได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อให้ราษฎรเข้าใจ และให้ความร่วมมือช่วยเหลือโรงเรียน

11. ช่วยหยิบยกปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ทางโรงเรียนไม่สามารถจะแก้ไขได้ โดยลำพัง โดยเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่จะแก้ปัญหาให้ลุล่วงไป

12. ช่วยป้องกันครูให้พ้นจากการถูกใช้งานจนเกินขอบเขต และช่วยป้องกันครู จากการถูกดำเนินคดีขึ้นหรือถูกลงโทษอย่างไม่เป็นธรรม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2519 : 3-4) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้ครูดำเนินการสอนตามหลักสูตร และให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ไว้ในหลักสูตร

2. เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดการศึกษา ทั้งสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาของนักเรียน

3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ความต้องการและความจำเป็น

4. เพื่อรักษา พิจารณา ส่งเสริม ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ

5. เพื่อให้ความช่วยเหลือและประสานงานในทางวิชาการแก่กรมเจ้าสังกัด กระทรวงและสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานขององค์กรระหว่างประเทศ

Briggs and Justman (1952 : 5-19) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้

4 ประการ คือ

1. การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ได้แก่ การจัดการประชุมต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดอบรมแบบ Workshop สัมมนาปัญหาต่าง ๆ การไปเยี่ยมชมศูนย์ทดลองต่าง ๆ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ครูมีโอกาสพบปะสังสรรค์ในด้านวิชาการ ทำการทดลองหลักสูตร หนังสือเรียนและวิธีสอน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดทางการศึกษา

2. ส่งเสริมความเจริญของงานของครู ได้แก่ ส่งเสริมครูให้มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม ทดลองทำกิจกรรมต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

3. การปรับปรุงการสอนของครู ได้แก่ การพิจารณาคัดเลือกครูที่มีความสามารถ และมีประสิทธิภาพเข้าทำการสอน จัดงานและมอบหมายงานที่ถูกต้องตรงกับความสามารถของครู ให้ครูได้มีโอกาสสังเกตการสอน เปิดประชุม อบรมเพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอน ทำการสาธิตการสอนที่ดีให้กับครู ส่งเสริมแลกเปลี่ยนครูและสังเกตการสอน ระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ

4. การส่งเสริมแนะนำครูในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาคม ให้มีสมาคมผู้ปกครองขึ้นในโรงเรียน สร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับครูในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของการศึกษา ส่งเสริมให้ประชาชนสนใจในกิจกรรมของโรงเรียน จัดทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์ของประชาชน ให้ครูรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการนำประชาคม

Adams and Dickey (1956 : 22-41) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูค้นหาและรู้วิธีการทำงานด้วยตนเอง
2. เพื่อให้รู้จักจำแนกและวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง โดยให้ครูได้รู้ถึงปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และค้นหาวิธีการที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น
3. เพื่อช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการ และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้
4. เพื่อให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพ
5. เพื่อช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน และให้การสนับสนุนโรงเรียน

6. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา

สรุป จากจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาที่นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือความพยายามที่จะชี้แนะ ช่วยเหลือครูในการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งด้านวิธีสอน วัสดุอุปกรณ์ หลักสูตร การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาความเจริญของงานให้ทั้งตัวครูและนักเรียน โดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุมครู การเยี่ยมชมการจัดกิจกรรม การทดลองหลักสูตร การแลกเปลี่ยน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดทางการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม พิจารณา คัดเลือกครูเข้าทำงานตามความสามารถ และส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองภายในชุมชน

2.2.4 กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การนิเทศ การศึกษาประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยผู้ทำการนิเทศจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่ง สุพิชญา ธีระกุล และคณะ (2524 : 207) ให้ความหมายของกระบวนการในการนิเทศการศึกษาว่า กระบวนการนิเทศ การศึกษา หมายถึง แบบแผนของการนิเทศการศึกษาที่มีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่องมีระเบียบ แบบแผนที่ดี มีขั้นตอนการดำเนินงานชัดเจนและต่อเนื่องอย่างมีระบบ พร้อมด้วยเหตุผลและ ความเป็นไปได้

Harris (1985 : 15-16) กล่าวถึงกระบวนการในการนิเทศการศึกษา ที่มีชื่อเรียกว่า POLCA โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. Planning Processes (P) หมายถึง การวางแผนในการปฏิบัติงาน โดยคิดว่าจะทำอะไร กำหนดจุดมุ่งหมายของงาน พัฒนาวิธีการดำเนินการ กำหนดงานที่จะดำเนินการ คาดคะเนผลที่จะได้รับจากโครงการและวางโครงการ

2. Organizing Processes (O) หมายถึง การจัดโครงสร้างของการดำเนินงาน โดยสร้างเกณฑ์ในการทำงาน จัดหาทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน สร้างความสัมพันธ์ ของงาน แบ่งงานโดยกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงาน มีการประสานงาน มอบหมายอำนาจ ให้ตามหน้าที่ วางโครงการของหน่วยงานและพัฒนานโยบายต่าง ๆ

3. Leading Processes (L) หมายถึง บทบาทในฐานะผู้นำ โดยดำเนินการวินิจฉัย สั่งการ การคัดเลือกบุคลากร การกระตุ้นบุคลากรให้ทำงาน ลงมือปฏิบัติงาน การสาธิตใน การปฏิบัติงาน การให้คำแนะนำช่วยเหลือ การติดต่อสื่อสาร การให้กำลังใจ ให้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงาน เพื่อจะให้เกิดความเจริญก้าวหน้า

4. Controlling Processes (C) หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงาน ดำเนินการ โดยการพิจารณา มอบหมายงานให้เหมาะสมในต่าง ๆ พิจารณาลงโทษ มีการแก้ไข ทัณฑ์เมื่องานผิดพลาด ใ้บุคลากรออกจากงาน การดักเตือนและกำหนดระเบียบในการ ปฏิบัติงาน

5. Assessing Processes (A) หมายถึง การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน โดยการ

ประเมินผล วัดผล วิจัยผลการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า กระบวนการในการนิเทศการศึกษา จะต้องประกอบด้วย การวางแผนงาน การจัดระเบียบงาน การกระตุ้นและให้กำลังใจในการทำงาน การควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน รวมทั้งการตรวจสอบการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ก็ต่อเมื่อมีกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นหลักอันสำคัญ ซึ่งผู้นิเทศทุกคนจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาทุกครั้ง

2.2.5 บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา

ในการนิเทศศึกษานั้น บุคลากรที่มีหน้าที่นิเทศควรมีคุณสมบัติพิเศษและแตกต่างจากบุคลากรอื่นๆ ทั่วไป ซึ่ง ภิญญู สาร (2519 : 294-295) ได้กำหนดคุณสมบัติไว้ ดังนี้

1. มีความรู้และความเข้าใจในตัวนักเรียนเป็นอย่างดี
2. มีความรู้และความเข้าใจวิธีให้ความรู้แก่นักเรียนเป็นอย่างดี
3. มีความรู้และความเข้าใจสภาพสังคมของโรงเรียน ครูและนักเรียนที่ตนเอง

รับหน้าที่ไปนิเทศการศึกษาอย่างดี

4. มีความรับผิดชอบต่องานนิเทศการศึกษา ซึ่งมีความมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และอย่างถ่องแท้ในหมู่นักเรียน

5. มีวิธีการนิเทศการศึกษาโดยใช้เหตุผลและสติปัญญา

อาคม จันทสุนทร (2527 : 99) ได้สรุปบทบาทและหน้าที่ของผู้ทำกรนิเทศการศึกษาไว้

2 ประการ คือ

1. บทบาทในฐานะที่ปรึกษาหรือผู้ช่วยคิดของผู้บริหารการศึกษา หมายถึง เป็นผู้ช่วยในการวางแผนงาน การดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งช่วยเหลือในการตัดสินใจของผู้บริหาร ในบทบาทนี้เป็นหน้าที่ของการนิเทศการศึกษาทางอ้อม คือ ช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจหรือดำเนินการในการบริหาร และมีผลถึงการเรียนการสอนอีกขั้นหนึ่งต่อไป

2. บทบาทในฐานะที่เป็นผู้ทำให้สภาพการเรียนการสอนของครู ที่จัดอยู่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศการศึกษาในบทบาทนี้ จะพยายามหากิจกรรมให้ครูได้เรียนรู้และปฏิบัติในด้านการเรียนการสอนให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้น

ดังนี้

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536 : 75) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้นำการนิเทศไว้

1. ช่วยเหลือครูในการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง
2. ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตร
3. ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น
4. เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาซึ่งมีอยู่ในโรงเรียน ได้ช่วยเหลือเพื่อนครู
5. ส่งเสริมคณะครูให้มีความสนใจอุปกรณ์การสอน
6. ช่วยเหลือครูในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กให้ดีขึ้น
7. ช่วยเหลือครูในการประเมินผลนักเรียน
8. ส่งเสริม ชักจูงให้ครูรู้จักประเมินผลโครงการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของตนเอง
9. ช่วยให้ครูประสบผลสำเร็จและมีความรู้สึกรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตน

สรุป บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา ต้องมีความรู้ด้านวิชาการ มีลักษณะ
ความเป็นผู้นำและเป็นผู้มีส่วนร่วม เป็นผู้ให้บริการ เป็นผู้ประสานงาน เป็นผู้ให้การสนับสนุน
ช่วยเหลือและพัฒนางานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2.3 การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การนิเทศการฝึกสอนในปัจจุบันของสถาบันราชภัฏ จะใช้คำว่า การนิเทศ
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการนิเทศทางการศึกษา
อีกรูปแบบหนึ่ง เพียงแต่มีจุดมุ่งหมายแตกต่างไปจากการนิเทศการศึกษาโดยทั่วไป ทั้งนี้
เพราะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มุ่งเน้นการแนะแนวทางที่ถูกต้องในเรื่อง
สำคัญ ๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพครู ให้แก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งความถูกต้องในเนื้อหาและวิธีสอน การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ดี
และมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้กระบวนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2.3.1 ความหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชา
ชีพครูไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

อุษา วัชรินทร์เสวี (2523 : 11) ให้ความเห็นว่า การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชา
ชีพครู หมายถึง การทำหน้าที่เชื่อมโยงทฤษฎีและการปฏิบัติให้สัมพันธ์กันของนักศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภายใต้การนิเทศอย่างใกล้ชิดจากอาจารย์ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมุ่งให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้รับประสบการณ์ตรงและสามารถออกไปเป็นครูที่ดีในอนาคต

วิรัตน์ พงษ์พิจิตร (2529 : 18) ได้สรุปความหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่า เป็นความพยายามของอาจารย์นิเทศก์และคณะครูในสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ช่วยกันแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้สามารถพัฒนาการสอนของตนไปในทางที่ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้เป็นครูที่ดีในอนาคต

วาลี เอี่ยมศรีทอง (2529 : 14) ได้สรุปว่า การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การชี้แจง การสาธิต การให้คำแนะนำ การตรวจตราและการดูแลนักศึกษา ให้สามารถนำเอาทฤษฎีที่ได้เรียนจากวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรวิชาครู นำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง และฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ซึ่งรวมทั้งงานด้านการสอนและงานอื่น ๆ ที่ครูทั่วไปพึงปฏิบัติ

Wiles (1955 : 8) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คือ การจัดให้สภาพการเรียนรู้และการสอนพัฒนาไปในทางที่ดีโดยอาศัยเทคนิคของผู้เชี่ยวชาญและต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันทุกฝ่าย

Good (1959 : 53) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไว้ว่า หมายถึง ความพยายามทุกวิถีทางของเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัย ที่กระทำต่อคณะครูและบุคลากรของสถาบัน เพื่อความเจริญก้าวหน้าในการสอนและเป็นผู้นำทางการศึกษา การนิเทศยังมีความหมายครอบคลุม ไปถึงการช่วยผู้ให้คณะครูเกิดความคิดที่จะพัฒนาและปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษา การจัดทำวัสดุอุปกรณ์การสอน การค้นคว้าหาวิธีสอนที่ดี และการประเมินผลการเรียนการสอน

สรุป การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การชี้แนะ การแนะนำ การสาธิต การตรวจตราและการดูแลนักศึกษาให้สามารถนำเอาความรู้ทางทฤษฎีที่ได้เรียนมา นำไปใช้สอนนักเรียน และสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่อื่น ๆ เช่น งานธุรการ กิจกรรมของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้เป็นครูที่ดีต่อไป

2.3.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในสถาบันราชภัฏ ซึ่งนักศึกษาจะต้องเรียนรู้โดยประสบการณ์จริง นอกเหนือจากที่เรียนในสถาบัน หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2521 : 1-2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่า

1. เพื่อให้นักศึกษาได้นำสิ่งที่เรียนมาจากวิชาการศึกษา จิตวิทยา และวิธีการสอน ไปทดลองปฏิบัติ เป็นการประสานงานระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นักศึกษาอาจจะปรับปรุงแก้ไขทฤษฎีที่ได้ศึกษามาให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง
2. เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสทดลองสอนภายใต้การนิเทศของอาจารย์
3. เพื่อให้นักศึกษาได้มีชีวิตอยู่ในห้องเรียนและโรงเรียนจริง ๆ เพื่อให้คุ้นเคยกับบรรยากาศ เข้าใจหน้าที่ของครู คุ้นเคยกับนักเรียน ศึกษาและใช้อุปกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ มีความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนและชุมชนที่ไปทำการสอน
4. เพื่อให้นักศึกษาประเมินตนเองว่า มีความเหมาะสมในการเป็นครูหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะประเมินได้ในด้านบุคลิกภาพ ความรัก ความเข้าใจ ความต้องการของเด็ก ความภาคภูมิใจในอาชีพ ความตั้งใจที่จะส่งเสริมอาชีพให้ก้าวหน้าเป็นที่ยกย่องของบุคคลทั่วไป นอกจากนั้น ยังเป็นการเปิดโอกาสให้สร้างบุคลิกภาพของครู ให้แก่ตนเองอีกด้วย

Pires (1969 : 112-113) สรุปถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ ดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ควรจะเป็นอาจารย์ที่สอนนักศึกษาครูเหล่านั้นมา เพื่อพิจารณาว่า นักศึกษาสามารถนำทฤษฎีต่าง ๆ ที่เรียนมาไปปฏิบัติได้หรือไม่ และจะได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือได้ถูกต้อง
2. สถาบันฝึกหัดครู ควรจัดให้อาจารย์นิเทศก์มีจำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนน้อยลง เพื่อที่จะได้มีเวลาเพียงพอในการนิเทศ และให้ความช่วยเหลือนักศึกษาได้เต็มที่
3. อาจารย์นิเทศก์จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการฝึกและอบรม เกี่ยวกับการนิเทศ โดยเฉพาะ
4. การนิเทศการสอนควรทำเป็นรายบุคคล เพราะนักศึกษาแต่ละคนต้องการการนิเทศที่แตกต่างกัน
5. การนิเทศการสอนในระยะที่นักศึกษาออกทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ใหม่ ๆ มีความจำเป็นมากกว่าในระยะหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. สถาบันฝึกหัดครูจะต้องติดต่อกับโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างใกล้ชิด เพื่อร่วมกันนิเทศนักศึกษาเหล่านั้น ได้เต็มที่ เพราะนักศึกษาจะต้องทำงานภายใต้การบริหาร ของโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา

7. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ช่วยให้นักศึกษาได้ปรับปรุงทักษะและความสามารถในการสอน มิใช่เป็นการวัดความสามารถในการสอน อาจารย์นิเทศจึงไม่ควรหวังผลเลิศในการ ปฏิบัติของนักศึกษามากเกินไป และไม่ควรถะเมินหรือเปรียบเทียบกับระดับของตนเป็นอันขาด

8. ในการประเมินผลนักศึกษา ควรจะกระทำต่อเนื่องเพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพ การสอน ปรับปรุงลักษณะนิสัยของนักศึกษา ตลอดจนเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนด้วย

9. ในการวัดและการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่ควรจะทำ เพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่จะต้องพิจารณาจากความคิดเห็นของบุคคลทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุนั้น

สรุปจากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู หมายถึง การที่ผู้นิเทศจะต้องให้คำแนะนำ ชี้แนะ สาธิตให้นักศึกษานำเอาความรู้ ภาคทฤษฎีไปทดลองปฏิบัติจริง ได้นักเรียน การนิเทศควรทำเป็นรายบุคคล นักศึกษาควรมีความรู้ ในเนื้อหา จิตวิทยา หลักการสอน การใช้อุปกรณ์และสามารถเข้าใจเรียนรู้สภาพการณ์ต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ๆ ด้วย

2.3.3 บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีหลายฝ่าย ได้แก่ อาจารย์นิเทศ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง นักศึกษา รวมทั้งบุคลากรอื่น ๆ ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะ อาจารย์นิเทศเท่านั้น

นพพษ์ บุญจิตราดุลย์ (2521 : 4) กล่าวว่า อาจารย์นิเทศ คือ อาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้ง จากสถาบันฝึกหัดครูให้ไปปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนั้นบทบาท ของอาจารย์นิเทศจึงไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงการไปดู แนะนำ สังเกต หรือควบคุมการสอน ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเท่านั้น เพราะเมื่ออาจารย์นิเทศไปโรงเรียนฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูแล้ว จะต้องพบปะและทำงานร่วมกับครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง ตลอดจนคณะครูในโรงเรียน

สุมานัน รุ่งเรืองธรรม (ม.ป.ป. : 68-69) ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์นิเทศ ไว้ 4 ประการ คือ

1. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน อาจารย์นิเทศเป็นผู้ทำหน้าที่อธิบายโปรแกรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของโรงเรียนที่ร่วมมือให้บุคคลที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังเป็นคนกลางระหว่างครูที่เลี้ยงกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. บทบาทเป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ อาจารย์นิเทศก์จะต้องทำหน้าที่ถ่ายทอดภาพพจน์ของมหาวิทยาลัย ให้แก่คนจำนวนมากแลเห็นด้วย ต้องทำงานอย่างใกล้ชิดกับฝ่ายบริหารของโรงเรียน ในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและสถาบันของเขา นอกจากนี้ยังเป็นผู้แทนของมหาวิทยาลัยในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียน

3. บทบาทการนิเทศ อาจารย์นิเทศก์ทำหน้าที่ช่วยนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการปรับปรุงแก้ไขการสอนและการพัฒนาความสามารถในการสอน ประสบการณ์และความรู้ของเขาจะมีคุณค่าต่อนักศึกษา

4. บทบาทเป็นนักบริหาร อาจารย์นิเทศก์ทำหน้าที่สัมภาษณ์และแจกจ่ายนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดูแลให้ความต้องการของมหาวิทยาลัย ได้รับการปฏิบัติตาม มีการตัดสินใจที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ยุพิน พิพิธกุล (2527 : 231-232) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับภาระหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ไว้ 2 ประการ คือ

1. ศึกษาหาความรู้เนื้อหาวิชา วิธีสอน วิธีการนิเทศอย่างถ่องแท้ อาจารย์นิเทศก์บางท่านประสบความล้มเหลวในการนิเทศ เพราะไม่รู้หลักการนิเทศ วิธีการนิเทศ และเทคนิคการนิเทศ บางคนก็วางตัวสูงเกินไปจนนิสิตไม่กล้าเข้าใกล้

2. ศึกษาประวัติย่อของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งนี้เพื่อให้ทราบสถานภาพทั่วไปของนักศึกษา เช่น ชื่อ อายุ เพศ พื้นฐานความรู้เดิม ประสบการณ์ในการสอน ความสามารถพิเศษ ประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรม เช่น ลูกเสือ ยุวกาชาด ออกค่ายพักแรม นอกจากนี้อาจจะถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงาน ตลอดจนประสบการณ์ที่ต้องการจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับแบบกรอกประวัติย่อของนักศึกษานั้น คณะกรรมการฝ่ายสถาบันควรจัดทำไว้ให้นักศึกษากรอกแล้วนำส่งอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายสถาบัน

วิทยาลัยครูเชียงใหม่ (ม.ป.ป. 1-2) กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ไว้ ดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ และบุคคลผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบ ต่องานในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รวมทั้งนักศึกษากับสถาบันด้วย

2. ควบคุมดูแลนักศึกษาในด้านความประพฤติและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ

3. ส่งงาน มอบหมายงาน เสนอแนะและติดตามผลการทำงานของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. เป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในด้านต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. จัดประชุมนักศึกษาตามระยะเวลาอันสมควร
 6. ช่วยเหลือแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับการสอน การทำอุปกรณ์ การปกครองและงานกิจกรรมทั่วไปในชั้นเรียน
 7. ทำหน้าที่เป็นวิทยากรแก่ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษา
 8. ตรวจสอบและแก้ไขบันทึกการสอนหรืองานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำพร้อมทั้งให้คำแนะนำ ชี้แจงข้อบกพร่องและวิธีปรับปรุงแก้ไข
 9. ดูแลนักศึกษาในด้านการสอน วิธีสอน การปฏิบัติงาน บุคลิกภาพ ขณะสอนให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง
 10. ทำหน้าที่จัดและประเมินผลนักศึกษาตามเกณฑ์ที่ทางสถาบันกำหนด
 11. แนะนำแหล่งความรู้ที่จะค้นคว้าให้แก่นักศึกษาเพื่อช่วยให้มีความรู้อย่างเพียงพอ
 12. ร่วมมือกับนักศึกษาวางโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการด้านการสอน
- การพัฒนาโรงเรียน เป็นต้น
13. เบิกจ่ายธนาณัติและจดหมายของนักศึกษา
 14. ดูแลความเป็นอยู่ตลอดจนสวัสดิการต่าง ๆ ของนักศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2524 : 64-70) ทำการสัมมนาเรื่องแนวทางใหม่ของการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู สรุปหน้าที่ของอาจารย์พิเศษ ออกเป็น
- 2 ลักษณะ คือ หน้าที่ทั่วไปและหน้าที่พิเศษการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
- หน้าที่ทั่วไป มีดังนี้
1. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 2. เป็นผู้ประสานงานกับนักศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์ใหญ่และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 3. อำนวยความสะดวกในการเดินทางไปประจำหน่วยและเดินทางกลับของนักศึกษา
 4. จัดทำเอกสาร คู่มือและวารสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 5. จัดทำสวัสดิการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษา ได้แก่ การเงิน ธนาณัติ จดหมาย วัสดุ ยารักษาโรค การรักษาพยาบาล ที่พักอาศัยและเครื่องใช้ต่าง ๆ
 6. ควบคุมดูแลและจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 7. เป็นที่ปรึกษาให้กับนักศึกษา
 8. พิจารณา คัดเลือก ดำรง ขยายและยุบสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ควบคุมความประพฤติ ดูแลทุกข์สุขและความปลอดภัยให้แก่นักศึกษา

10. แนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับงานบริการชุมชน

11. ศึกษารวบรวมสถิติ ข้อมูลและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับสภาพการศึกษา

ของท้องถิ่นแก่คณะอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นหนทางในการปรับปรุงโรงเรียนและพัฒนาท้องถิ่น

หน้าที่พิเศษการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีดังนี้

1. ให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาในด้านการสอน การปกครองชั้น การจัดห้องเรียน การจัดกิจกรรม การปรับปรุงโรงเรียนและการพัฒนาชุมชน

2. การสังเกตการสอนของนักศึกษา ช่วยเหลือให้คำแนะนำข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการสอน

3. แนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดหา การทำและการเลือกใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนแหล่งวิชาให้ชุมชน

4. ตรวจ แนะนำการทํางานที่การสอนและโครงการสอน

5. วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

6. แนะนำระเบียบปฏิบัติและวินัยครู

7. เป็นวิทยากรให้แก่ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษา

8. จัดปฐมนิเทศเพื่อเตรียมตัวนักศึกษาให้พร้อม ที่จะออกไปปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

9. จัดสัมมนาและอบรมนักศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์ใหญ่ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

10. สาธิตการสอนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการสอน

11. แนะนำนักศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์ใหญ่ ในการนำนวัตกรรมทางการสอนมาใช้

12. แสดงนโยบายและชี้แจงข้อสงสัยเกี่ยวกับงานของโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบ

เจริญผล สุวรรณโชติ (2524 : 134-138) ได้กล่าวว่า อาจารย์นิเทศก์ที่ดี ต้องมีบทบาทที่พึงปฏิบัติพอสรุปได้ ดังนี้

1. สร้างความเข้าใจอันดีและให้การช่วยเหลือแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1.1 อาจารย์นิเทศก์ควรสร้างความสัมพันธ์กับนักศึกษา ในทางที่จะทำให้ นักศึกษาเกิดความรู้สึกว่า อาจารย์นิเทศก์คือผู้ให้คำปรึกษาทางวิชาการมากกว่าที่จะคิดว่าเป็นผู้คอยวิพากษ์วิจารณ์

1.2 อาจารย์นิเทศก์จะต้องรู้จักนักศึกษาที่อยู่ภายใต้ความดูแล โดยมีการบันทึก และจดเรื่องราวต่าง ๆ ไว้

1.3 อาจารย์นิเทศก์ควรพุดจาและทักทายกับนักศึกษา ถ้ามีเวลาควรให้คำปรึกษา และคำแนะนำเป็นรายบุคคล

1.4 ควรให้คำปรึกษาเกี่ยวกับข้อบังคับและเรื่องอื่น ๆ

1.5 ควรดูแลให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษา

1.6 ควรได้ดูนักศึกษาที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุกคน ตามโครงการที่จัดไว้

1.7 ควรมีส่วนในการประเมินผลนักศึกษา โดยได้มีการปรึกษาหารืออย่าง ใกล้ชิดกับอาจารย์พี่เลี้ยง

2. การไปเยี่ยมโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.1 อาจารย์นิเทศก์ควรทำงานอย่างใกล้ชิดกับโรงเรียนฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู

2.2 อาจารย์นิเทศก์ต้องไปโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบว่าโรงเรียนนั้นเหมาะสมที่จะเป็นโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อไปหรือไม่

2.3 อาจารย์นิเทศก์ต้องเป็นผู้ดูแลและช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทบาทและหน้าที่ ของตนเอง

2.4 เพื่อทำการปรึกษาหารือกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษา

3. การทำงานร่วมกับอาจารย์นิเทศก์

3.1 ในตอนต้นเทอม อาจารย์นิเทศก์ต้องถือเป็นหน้าที่ของตนในการที่จะ ประชุมนิเทศอาจารย์พี่เลี้ยง ให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3.2 ควรจัดให้มีการสัมมนาร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งควรจัดให้มีขึ้นอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

3.3 ควรหาตำราและข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เป็นประโยชน์ให้แก่อาจารย์พี่เลี้ยง

4. การติดต่อประสานงาน

4.1 ประสานงานกับทางโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4.2 ร่วมประชุมปรึกษาหารือกับบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง

4.3 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์นิเทศก์คนอื่น ๆ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2527 : 16) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ไว้ ดังนี้

1. นิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนิสิตให้สอดคล้องกับนโยบายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะครุศาสตร์และสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. ตรวจแก้ไขบันทึกเตรียมการสอนของนิสิต พร้อมทั้งอธิบายให้นิสิตเข้าใจ

3. สังเกตการสอนในชั้นเรียนและบันทึกผลการนิเทศการสอนแต่ละครั้ง

เพื่อติดตามผลพัฒนาทางการสอนของนิสิต

4. พบนิสิตเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เพื่อรับทราบปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและแนะแนวทางในการแก้ปัญหานั้น ๆ

5. พบปะปรึกษาหารือเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของนิสิตร่วมกับอาจารย์ฝ่ายโรงเรียน เพื่อให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์ตรงกัน

6. สังเกตพฤติกรรมทั่วไปนอกชั้นเรียนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพแล้วบันทึกผลการพัฒนาการด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

7. พบผู้บริหารของโรงเรียน เพื่อรับทราบนโยบายเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและเพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีตามโอกาสสมควร

8. ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตเป็นระยะ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานและการประเมินผล พร้อมทั้งรวบรวมและสรุปผลการประเมินส่งคณะกรรมการดำเนินงาน

9. เข้าร่วมการประชุมนิเทศ และการสัมมนาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

10. สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะให้แก่คณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ

ประพิมพ์พรรณ โชคสุวรรณสกุล และพัชราภรณ์ พงษ์วัด (2531 : 5-6) กล่าวถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงไว้ ดังนี้

หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ทั่วไป

1. ส่งตัวนักศึกษาตามกำหนดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ประสานงานกับโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ประสานงานกับผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดและอาจารย์ที่เลี้ยงเกี่ยวกับงานนิเทศและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 - 2.2 ประสานงานกับฝ่ายวิชาการ เพื่อให้นักศึกษาได้ชั่วโมงสอนตามรายวิชาเอกอย่างน้อย 8 คาบต่อสัปดาห์
 - 2.3 รวบรวมคะแนน วป. 1 และ วป. 2 (แบบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู) จากฝ่ายวิชาการ
3. ประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 รับฟังปัญหานักศึกษาฝึกสอนจากอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา
 - 3.2 ร่วมมือกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่เกี่ยวข้องกับการสอน ตลอดจนการปฏิบัติงานของนักศึกษา
4. ประสานงานเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 4.1 ดูแลความประพฤติและการแต่งกาย
 - 4.2 ดูแลการทำโครงการสอนและบันทึกการสอน
 - 4.3 ตรวจสอบบันทึกกิจกรรม
 - 4.4 นิเทศการสอนในชั้นเรียนไม่ต่ำกว่า 3 ครั้งต่อนักศึกษา 1 คน
 - 4.5 จัดประชุมนักศึกษาในโรงเรียนที่รับผิดชอบ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
 - 4.6 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน
 - 4.7 ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการสอนและการปรับตัวเข้ากับบุคคลในโรงเรียน
 - 4.8 ตรวจสอบรายงานการปฏิบัติงานของนักศึกษา
 - 4.9 ให้คะแนน วป. 1 และ วป. 2

หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา

 1. ตรวจสอบโครงการสอนและบันทึกการสอนอย่างละเอียด
 2. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการสอนในด้านเนื้อหาวิชา เทคนิคการสอนและการใช้สื่อการสอน
 3. ประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ทั่วไป ในการนิเทศการสอนเพื่อปรับปรุงการสอนของนักศึกษา
 4. ประสานงานกับอาจารย์ที่เลี้ยง เพื่อปรับปรุงการสอนตลอดจนการปฏิบัติงานของนักศึกษา

Steeves (1959 : 24–25) ได้กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์เทศก์ไว้ว่า หน้าที่สำคัญอันหนึ่งของอาจารย์เทศก์ คือ การวิจารณ์การสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งกระทำทั้งโดยวาจาหรือการเขียนข้อความติชม ในการวิจารณ์ดังกล่าวนี้มีสิ่งที่ควรระวัง คือ ไม่ควรกระทำให้เป็นพิธีรีตอง เอาจริงเอาจังโดยเด็ดขาด แต่ควรกระทำไปในแนวทางของการมุ่งพัฒนา ปรับปรุงอาชีพครูมากกว่า อย่าให้การวิจารณ์เป็นอาวุธเพื่อให้นักศึกษาหวาดกลัว อาจารย์เทศก์จะต้องทำหน้าที่ในฐานะผู้นำ ที่ปรึกษาและเพื่อนไปพร้อม ๆ กัน ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษา

Haines (1960 : 37–52) ได้จำแนกบทบาทหน้าที่ของอาจารย์เทศก์ไว้กว้าง ๆ ดังนี้

1. บทบาทในฐานะทำการนิเทศทางวิชาการ โดยการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งให้คำแนะนำปรึกษาด้านการสอนและชี้ให้นักศึกษาเข้าใจบทบาทหน้าที่การสอนของตน

2. บทบาทในฐานะผู้ร่วมงานและผู้ประสานงาน โดยต้องทำงานประสานกับบุคคลหลายฝ่าย หลายระดับในโรงเรียน มีบทบาทด้านการประสานสัมพันธ์กับอาจารย์ใหญ่ อาจารย์พี่เลี้ยง ในสถาบันผลิตครู ก็ต้องทำหน้าที่ประสานงานกับหัวหน้าโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตลอดจนอาจารย์ในสถาบันผลิตครูหรือมหาวิทยาลัย และที่สำคัญที่สุดก็คือประสานงานร่วมงานกับนักศึกษาและเป็นคนกลางทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทุกฝ่าย ทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. บทบาทในฐานะประชาสัมพันธ์ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจต่อกันระหว่างบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในโครงการ โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้าใจ ในเรื่องวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

Jones (1970 : 433) จำแนกบทบาทของอาจารย์เทศก์ ซึ่งสนับสนุนคำกล่าวของ Haines ไว้ ดังนี้

1. มีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มีความจริงใจในการทำงาน ใจกว้าง มีความรอบรู้ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. เป็นบุคคลที่สามารถให้ความกระจ่าง โดยการชี้แจงในด้านวัตถุประสงค์และนโยบายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่โรงเรียน ที่รับนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คือติดต่อประสานงานที่จำเป็นระหว่างโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและมหาวิทยาลัยหรือสถาบันผลิตครู

4. ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ ปรีกษาในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 6. ทำหน้าที่เป็นนักวิเคราะห์ พิจารณาวางงานด้านไหนบ้างที่เหมาะสมกับการดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

7. ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินผล

8. ทำหน้าที่เป็นผู้บำบัด อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้สอนนักศึกษา จึงเป็นครูของครูอีกทีหนึ่ง ต้องถือว่าเป็นผู้เข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี มีประสบการณ์มากพอที่จะช่วยบำบัดทุกข์ข้อข้องใจต่าง ๆ ของนักศึกษาได้

9. ทำหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างทุกฝ่าย

จากความคิดเห็นของนักการศึกษา พอสรุปเป็นแนวคิดของผู้วิจัยในบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ได้ ดังนี้

1. เป็นที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาในด้านวิชาการ บุคลิกภาพ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีขึ้นในโรงเรียนและชุมชน

2. ทำการนิเทศนักศึกษาในเรื่องเนื้อหา วิธีการสอน การใช้วัสดุอุปกรณ์ การทำแผนการสอน บุคลิกภาพและการแนะนำเกี่ยวกับการวางตัวให้เหมาะสม

3. ร่วมเป็นที่ปรึกษาระหว่างอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียน

4. ประเมินผลการสอนของนักศึกษาร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง

5. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง

6. ประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชน ให้รับรู้เกี่ยวกับโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

7. จัดบริการสวัสดิการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษา

2.3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ไว้ ดังนี้

เกลียวพันธ์ ขจรผดุงกิตติ (2520 : 145–146) ได้ศึกษาบทบาทของอาจารย์นิเทศก์

ในวิทยาลัยครูส่วนกลางของประเทศไทย พบว่าอาจารย์นิเทศก์ควรมีอายุระหว่าง 31–35 ปี ควรมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ผ่านการศึกษอาบรมด้านการนิเทศการสอนในวิทยาลัยครูอย่างน้อย 3 ปี ก่อนออกทำการนิเทศ ตลอดจนควรมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน ประถมศึกษามาก่อน เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล มีอารมณ์มั่นคงหนักแน่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในด้านวิชาความรู้ และสามารถสาธิตการสอนได้

ชิน บุญญานภาพ (2520 : 134–135) ได้ศึกษาบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า ไม่ควรจำกัดอายุและระดับการศึกษา จะผ่านการศึกษาด้านใดก็ได้ แต่ควรผ่านการอบรมทางวิชาการนิเทศการศึกษามา ควรมีประสบการณ์ในการสอนโรงเรียนประถมศึกษามาก่อน และสอนในวิทยาลัยครูมาก่อนอย่างน้อย 3 ปี จะต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีอารมณ์มั่นคงหนักแน่นและมีความสามารถในการสาธิตการสอน

บรรจบ วงศ์ยัง (2520 : 122) ทำการวิจัยบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือของประเทศไทย พบว่าอาจารย์นิเทศก์ควรเน้นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์สอนในวิทยาลัยครูมาแล้ว 3 ปี และสอนในระดับประถมศึกษามาก่อน มีความรับผิดชอบสูง มีอารมณ์มั่นคงหนักแน่น มีความสามารถในการนิเทศการสอน

สมัย รื่นสุข (2520 : 130) ศึกษาบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ ในวิทยาลัยครูภาคกลางของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ไม่ควรจำกัดอายุ ระดับการศึกษาและสาขาวิชาที่จบการศึกษา แต่ก่อนออกนิเทศควร ได้ทำการสอนในวิทยาลัยครูมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี และเคยมีประสบการณ์ในการสอนโรงเรียนประถมศึกษามาก่อน ควรมีความรับผิดชอบ มีอารมณ์มั่นคงหนักแน่น และมีความสามารถในการสาธิตการสอน

วิวัฒน์ ใจเที่ยง (2520 : 127) ศึกษาบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ไม่ควรจำกัดระดับการศึกษาและสาขาวิชา เคยอบรมทางวิชาการนิเทศการศึกษา มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนประถมศึกษา และสอนในวิทยาลัยครูอย่างน้อย 3 ปี มีความรับผิดชอบ มีอารมณ์มั่นคงหนักแน่น มีความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ และมีความสามารถในการสาธิตการสอน

Hytrex (1973 : 2439–A) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ตามความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยงในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ควรทำหน้าที่ด้านการบริหารการฝึกสอน การประสานงานและพบปะกับนักศึกษาและครูพี่เลี้ยงเป็นประจำ
2. อาจารย์นิเทศก์ควรให้ความช่วยเหลือนักศึกษา ในด้านเนื้อหาวิชาได้เช่นเดียวกับการให้ความช่วยเหลือในด้านวิธีสอน
3. อาจารย์นิเทศก์ควรให้ความยุติธรรมในการประเมินผล โดยครูพี่เลี้ยงและนักศึกษามีส่วนร่วมด้วย
4. อาจารย์นิเทศก์ควรได้รับการฝึกฝนมาทางด้านการนิเทศการศึกษา
5. อาจารย์นิเทศก์ควรไปเยี่ยมเยียนนักศึกษา ทุก ๆ 2 สัปดาห์ ควรแจ้งให้ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาทราบล่วงหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Ashby (1973 : 2428-A-2429-A) ได้ทำการศึกษาบทบาทของอาจารย์นิเทศก์
ผลการวิจัยพบว่า

1. การประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศก์และวิทยาลัยอยู่ในเกณฑ์ดี
2. อาจารย์นิเทศก์ควรตรวจบันทึกการสอนประจำวันของนักศึกษา และควรใช้
วิดิทัศน์เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการประเมินผลของนักศึกษา

3. อาจารย์นิเทศก์ควรออกนิเทศนักศึกษา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

Bandawal (1974 : 3558-A) ได้ทำการวิจัยบทบาทอาจารย์นิเทศก์สรุปผล ดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาควรร่วมมือกัน ในการวางแผนงานการทำกิจกรรมต่าง ๆ
2. อาจารย์นิเทศก์ควรได้ดูแลนักศึกษาในขณะที่ทำการสอน

สรุป บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ จากงานวิจัยทั้งภายในประเทศและ
ต่างประเทศ พบว่าอาจารย์นิเทศก์ควรมีความรู้ระดับปริญญาตรี เคยสอนในระดับประถมศึกษา
มาแล้ว ทำการสอนในสถาบันฝึกหัดครูไม่น้อยกว่า 3 ปี เคยผ่านการอบรมด้านการนิเทศการศึกษา
มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล มีอารมณ์มั่นคงหนักแน่น มีความรู้ในเนื้อหาวิชา สามารถช่วยเหลือ
และให้คำแนะนำนักศึกษาได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถสาธิตการสอนได้

2.4 คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์

อาจารย์นิเทศก์เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ของนักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง สิ่งหนึ่งที่อาจารย์นิเทศก์ต้องมีคือคุณลักษณะ ราชบัณฑิตยสถาน
(2538 : 189) ได้ให้นิยามของคุณลักษณะไว้ว่า คุณลักษณะเป็นคำนาม หมายถึงเครื่องหมาย
หรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ ดังนั้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง
เครื่องมือหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะที่ต้องการให้มีเกิดขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิด
และผลงานการวิจัยของนักการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการ
ศึกษาคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 ด้าน ดังนี้

2.4.1 คุณลักษณะด้านวิชาการ

วิทยาลัยครูลำปาง (2517 : 48) ได้รับมอบหมายจากกรมการฝึกหัดครู กระทรวง
ศึกษาธิการ ให้จัดประชุมสัมมนาอาจารย์นิเทศก์ในโครงการฝึกหัดครูในชนบททั่วไป
ที่ประชุมได้มีการเสนอคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ด้านวิชาการไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ในงานนิเทศเป็นอย่างดี

2. เป็นผู้รู้จักปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าทันกับแนวความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ

ทางการศึกษาอยู่เสมอ

3. เป็นผู้รู้จักนำหลักจิตวิทยาไปใช้ในงานนิเทศ

4. เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนระดับประถมศึกษามาแล้ว

จีน บุญญาณภาพ (2520 : 83) ทำการวิจัยพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยครู อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านวิชาการของอาจารย์นิเทศก์สอดคล้องกัน โดยอันดับที่ 1 อาจารย์นิเทศก์ควรทำหน้าที่ตรวจตราและติดตามว่านักศึกษานำหลักการและทฤษฎีที่เรียนมาปฏิบัติเพียงใด อันดับที่ 2 อาจารย์นิเทศก์ควรจัดให้มีการให้คำปรึกษาสำหรับนักศึกษา ประจำหน่วยทุกสัปดาห์

Association for Student Teaching (1966 : 6-7) ได้รวบรวมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับอาจารย์นิเทศก์ แล้วตั้งเกณฑ์สำหรับคัดเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์ ด้านวิชาการ พอสรุปได้ ดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ควรมีประสบการณ์ในการสอนระดับการศึกษาที่นักศึกษา กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างน้อย 3 ปี

2. อาจารย์นิเทศก์ควรสำเร็จการศึกษาหรือได้เรียนวิชาที่อยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ สามารถวิเคราะห์ตรวจสอบและตัดสินใจได้ว่า ลักษณะการสอนที่พบนั้นสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้หรือไม่

4. อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในโครงการ บุคลากรและปรัชญา ของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ตนออกไปปฏิบัติงาน

5. อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้มีความสามารถในการนำเอาวิทยาการก้าวหน้าใหม่ ๆ เข้ามาใช้ และทำให้ผู้เป็นตัวอย่างในการเรียนการสอนในระดับชั้นที่กำลังทำการนิเทศอยู่ได้

6. อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องโครงสร้างและกระบวนการเรียนรู้ของ วิชาต่าง ๆ ในระดับการศึกษาที่ทำการนิเทศนักศึกษา

7. อาจารย์นิเทศก์ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา ความมุ่งหมาย รูปแบบ ของการดำเนินงาน และเนื้อหาโครงการของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

8. อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นอย่างดี และมีความรู้ ความเข้าใจในลักษณะวิธีดำเนินงานของโครงการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูแบบอื่น ๆ อย่างกว้างขวางอีกด้วย

9. อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้มีความสามารถนำเอาความรู้ ความคิดลงมาสู่การทดลองปฏิบัติได้

เชิญ วีระฉายา (2519 : 13–14) กล่าวถึงการเตรียมอาจารย์นิเทศก์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการนิเทศ ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะด้านวิชาการของอาจารย์นิเทศก์ได้ ดังนี้

1. หมวควิชาต่าง ๆ ควรจะได้เตรียมอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางวิธีสอนไว้หลาย ๆ คน โดยเลือกอาจารย์ที่เคยเป็นครูประถมศึกษาหรือเคยได้ศึกษาโดยตรงมาทางการสอนในระดับประถมศึกษา หรือเลือกผู้ที่มีประสบการณ์มาก

2. จัดให้มีการอบรม ประชุมสัมมนาตลอดจนการศึกษานอกสถานที่เสมอ
ชาวี มณีสรี (2521 : 45–50) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะทางวิชาการของผู้นิเทศไว้ ดังนี้

1. มีความรู้พื้นฐานอย่างกว้างขวาง
 2. ได้รับการศึกษาทางด้านวิชาการขั้นต้นระดับปริญญาตรี
 3. เข้าใจบทบาทกระบวนการการศึกษา
 4. มีความรู้เกี่ยวกับวัสดุการสอนและวิธีสอน
 5. ตระหนักถึงความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ
 6. มีประสิทธิภาพในการทดลองและวิจัย
- กรมสามัญศึกษา (2521 : 45) ได้ระบุถึงคุณลักษณะของผู้นิเทศ ด้านวิชาการไว้ ดังนี้

1. ความรู้ในเรื่องปรัชญาของการศึกษา คือเข้าใจวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา
อย่างน้อยที่สุดก็เท่าที่กำลังปฏิบัติอยู่ในท้องถิ่นของตน

2. ความรู้ในด้านหลักสูตรและประมวลการสอน
3. ความรู้ในด้านการพัฒนาการเด็กและจิตวิทยาผู้ใหญ่
4. ความรู้ในด้านระเบียบวิธีสอน
5. ความรู้ในด้านการนิเทศและการบริหารการศึกษา
6. ความรู้ในด้านการประเมินผล

วันดี ทองใหญ่ ณ อยุธยา (2523 : 170–171) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสามารถทางวิชาการของอาจารย์นิเทศก์ไว้ ดังนี้

1. มีความรู้เรื่องปรัชญาการศึกษา เข้าใจวัตถุประสงค์ในด้านการจัดการศึกษา
2. มีความรู้ในด้านหลักสูตรและประมวลการสอน
3. มีความรู้ในด้านการพัฒนาการเด็กและจิตวิทยา
4. มีความรู้ในด้านระเบียบวิธีสอน
5. มีความรู้ในด้านประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. มีความรู้ในด้านบริหารการศึกษาและนิเทศการศึกษา

7. มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่

ไพศาล สิทธิเลิศ (2523 : 27) สรุปคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ด้านวิชาการไว้ ดังนี้

1. ด้านปรัชญาการศึกษาและการจัดการศึกษา

1.1 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาการศึกษา

1.2 มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

1.3 มีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ทั้งนี้เพื่อให้การนิเทศ

เป็นไปตามวัตถุประสงค์

2. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

2.1 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร วิธีการสอน เทคนิคการสอนและ
การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน

2.2 มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้และเนื้อหา
ของวิชาต่าง ๆ ในระดับการศึกษาที่ทำกรนิเทศ

2.3 มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะด้านการสอนในระดับที่นักศึกษาออกไป
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.4 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ

2.5 มีความรู้ความเข้าใจในการสาธิตการสอนเป็นอย่างดี

2.6 มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการประเมินผล

2.7 มีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกลวิธีการสอนใหม่ ๆ
สรุปคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ด้านวิชาการ ควรมีลักษณะดังนี้

1. จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน ระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา

หรือวิทยาลัยครูมาแล้ว

3. นำความรู้ทางด้านปรัชญา จิตวิทยา หลักการสอนมาใช้ในการนิเทศ

4. มีความรู้ในด้านเนื้อหาวิชาที่ตนกำลังออกนิเทศ

5. มีความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ

6. มีความรู้ในเรื่องของวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการสอนที่จะนำมาใช้

7. มีความรู้ในเรื่องทฤษฎี หลักการของการเรียนรู้ทางการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2 คุณลักษณะด้านการสอน

อาจารย์นิเทศก์ที่มีคุณลักษณะด้านการสอนที่ดี หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกในด้านการให้คำแนะนำ สาธิตหรือลงมือปฏิบัติให้เห็นจริงได้ ทั้งในด้านความรู้ทางวิชาการ สื่อการสอน การทำแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในอดีตที่ผ่านมา อาจารย์นิเทศก์ที่ทำการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่วนใหญ่จะออกไปทำการตรวจสอบ ดำเนินคดียื่นหรือทำการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากกว่าที่จะออกไปสอนโดยการให้คำแนะนำ หรือคอยช่วยเหลือนักศึกษา ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้คุณลักษณะด้านการสอนของอาจารย์นิเทศก์แทนคำว่าคุณลักษณะด้านการนิเทศการฝึกสอน เพราะเป็นการเน้นว่าอาจารย์นิเทศก์ควรให้คำแนะนำ สาธิตหรือลงมือปฏิบัติให้เห็นจริงได้

กรมการฝึกหัดครู (2521 : 81) ได้ให้หลักการนิเทศการสอนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่อาจารย์นิเทศก์ไว้ว่า การนิเทศการสอน คือการสอนชนิดหนึ่งมิใช่เป็นการทดสอบเพื่อประเมินผล แต่เป็นการพยายามที่จะช่วยเหลือให้นักศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสอนให้ดีขึ้น โดยอาจารย์นิเทศก์จะต้องให้ความรู้แก่นักศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยง เป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลในเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จุดประสงค์ที่แท้จริงของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น การเรียนรู้ถึงวิธีการสอน

วิทยาลัยครูนครสวรรค์ (ม.ป.ป. : 19) กล่าวถึงความสามารถทางการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ว่า อาจารย์นิเทศก์ควรมีวิธีนิเทศการสอนที่ดี ซึ่งอาจจะกระทำได้หลายวิธี คือ

1. การสังเกตการสอน เพื่อสังเกตการทำงานของนักศึกษาว่าทำกันอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ ค้นหาความสามารถของเขา ดึงเอาความสามารถนั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ กระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวและปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น
2. การสาธิตการสอน คือการสอนวิชาต่าง ๆ ให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น
3. การส่งนักศึกษาไปดูงานในโรงเรียนที่จัดเรื่องได้ดีเป็นตัวอย่าง เช่น จัดโรงเรียนดี จัดชั้นเรียนดีหรือสอนวิชาใดวิชาหนึ่งดีเป็นพิเศษ

วิทยาลัยครูสงขลา (ม.ป.ป. : 19) กล่าวถึงความสามารถของอาจารย์นิเทศก์ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ ดังนี้

1. วางแผนร่วมกับนักศึกษา ช่วยตอบข้อสงสัย ช่วยให้ความคิดและบอกช่องทางหาแหล่งอุปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ช่วยนักศึกษาวิเคราะห์งานสอน
3. บอกแนวทางในการปรับปรุงการสอนของนักศึกษา
4. ให้คำปรึกษาทั้งในด้านส่วนตัว การสอนและการปฏิบัติงานในโรงเรียน
5. การนิเทศแต่ละครั้ง อาจชักชวนให้นักศึกษาคนอื่น ๆ ร่วมสังเกตการสอนได้

เพื่อจะได้นำข้อดีข้อเสียจากการสอนของเพื่อนไปปรับปรุง

พวงรัตน์ ไชยศิริ และคณะ (2520 : 9-10) กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
 ในด้านการสอน โดยอาจารย์นิเทศก์ต้องแสดงพฤติกรรม ดังนี้

1. ดูแลนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการปฏิบัติงานและการประพฤติตน
 ให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง

2. ตรวจสอบที่การสอน ผลงานการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลของนักศึกษา
 ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. แนะนำแหล่งความรู้ที่จะค้นคว้า แนะนำวิธีใช้คู่มือการสอนให้กับนักศึกษา
 ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. ประชุม ปรึกษาหารือกับครูผู้ช่วยการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และนักศึกษา
 ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน

5. เป็นผู้ให้คำแนะนำและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนแก่นักศึกษาและ
 ครูผู้ช่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

6. สนับสนุนให้นักศึกษา ช่วยทำกิจกรรมร่วมหลักสูตรที่จัดขึ้นในโรงเรียน
 ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

7. หาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พยายามหาวิธีที่จะ
 แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

วันดี ทองใหญ่ ณ อยุธยา (2523 : 171-174) ได้เสนอพฤติกรรมของอาจารย์นิเทศก์
 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านการสอนและการประเมินผล โดยที่อาจารย์นิเทศก์ต้องแสวงหา
 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน
2. การทำและการใช้อุปกรณ์การสอน
3. วิธีการสอนแบบต่าง ๆ
4. เทคนิคการสอน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การตั้งคำถาม เป็นต้น
5. การประเมินผล
6. การใช้สื่อทัศนูปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ทางการศึกษา เช่น กระบวนการกลุ่ม แบบเรียนสำเร็จรูป การใช้เพื่อนนักศึกษาช่วยสอน เป็นต้น

8. วิเคราะห์สถานการณ์

9. การสังเกตการสอนโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ

นอกจากนี้ วันดี ทองใหญ่ ณ อยุธยา ยังได้เสนอเทคนิคในด้านการสอนและการประเมินผล ที่อาจารย์นิเทศก์ควรนำไปปฏิบัติ คือ

1. แนะนำให้นักศึกษาร่วมจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าเรียน เพื่อเร้าใจผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียน แล้วจะได้ร่วมกิจกรรมในการสอนของนักศึกษาด้วยดี

2. ให้นักศึกษาที่สอนชั้นเดียวกัน วางแผนการสอนระยะยาวร่วมกันว่าในเนื้อหาแต่ละบทเรียน ควรจะใช้อุปกรณ์การสอนอะไรบ้าง เพื่อจะได้เตรียมจัดทำหรือยืมได้

3. จัดให้มีการสัมมนาการฝึกสอน สองสัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ด้วยการให้นักศึกษาเสนอปัญหาแต่ละกรณี ที่นักศึกษาได้ประสบมาในรูปแบบทบทวนและสถานการณ์จำลอง

4. ให้นักศึกษาดูภาพยนต์ หรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับการสอนแบบต่าง ๆ ในวันที่มีการสัมมนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

5. ประเมินผลการสอนของนักศึกษาด้วยพฤติกรรมทางวาจาระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษา แต่เวลาที่ใช้ในการตรวจสอบพฤติกรรมนั้นไม่ควรใช้เวลาเร็วเหมือนของ Flanders ควรจะปรับเวลาใหม่เป็นพฤติกรรมละ 5 นาที

6. อาจารย์นิเทศก์ควรให้นักศึกษابันทึกผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของตนเองเป็นกราฟ เพื่อจะได้ประเมินผลตนเองว่า มีพัฒนาการในด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือไม่

7. แนะนำให้นักศึกษานำนวัตกรรมใหม่ๆ ทางศึกษามาใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น กระบวนการกลุ่ม การใช้หน่วยการสอน เป็นต้น

8. จัดให้มีการสัมมนาเกี่ยวกับการประเมินผล โดยเฉพาะในสัปดาห์ที่ 2 ของการฝึกสอนแก่นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง และครูใหญ่ที่โรงเรียนฝึกสอน

เจริญผล สุวรรณโชติ (2524 : 140-143) เสนอเทคนิคและวิธีการนิเทศการสอนสำหรับอาจารย์นิเทศก์สรุปได้ ดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ควรไปเยี่ยมนักศึกษาทุกคนรวมทั้งครูพี่เลี้ยงด้วย

2. อาจารย์นิเทศก์ควรมีระบบนิเทศการสอน เช่น ระบบการศึกษาพฤติกรรมการสอน หรือการจดบันทึกพฤติกรรมในการสอนของนักศึกษาว่ามีส่วนใดดี ส่วนใดควรแก้ไขและสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์การสอนได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาควรได้พบปะสนทนา เกี่ยวกับการสอนที่ได้สังเกตมาแล้วทุกครั้ง
4. ให้ความรู้แก่นักศึกษา ครูพี่เลี้ยงในการปรับปรุงการสอน โดยการวิเคราะห์การสอน
5. ควรได้พบกันหลังจากการสังเกตการสอนแล้ว เพื่อพูดคุยเรื่องที่ได้สังเกตมา
6. พึงคิดไว้ว่าการที่จะให้ความรู้หรือเข้าใจให้เกิดการเรียนรู้ นั้น คนทั่วไปมีแนวโน้มรับทางบวกมากกว่าทางลบ

7. ในการพบปะหรือหารือกันระหว่างนักศึกษากับอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์นิเทศก์ควรใช้คำพูดที่มีลักษณะชักจูง ให้เกิดการวิเคราะห์พฤติกรรมหรือสถานการณ์

Shipla (สุพัฒน์ โสติพิทักษ์. 2521 : 56-60 ; อ้างอิงจาก Shipla) ได้เสนอความคิดในการนิเทศการสอนว่า อาจารย์นิเทศก์ควรมีความสามารถและเทคนิคในการนิเทศ ดังนี้

1. กำหนดงานให้นักศึกษาทำ
 2. การเยี่ยมและการสังเกตการสอนในชั้นเรียน
 - 2.1 อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาต้องมีความเข้าใจและมีไมตรีต่อกัน
 - 2.2 การเยี่ยมชั้นเรียน ต้องบอกล่วงหน้า และนักศึกษาต้องรู้วัตถุประสงค์ในการเยี่ยมชั้นเรียน
 - 2.3 ในการเยี่ยมชั้นเรียนแต่ละครั้ง อาจารย์นิเทศก์ต้องเตรียมตัวมาอย่างรอบคอบ
 - 2.4 ต้องเข้าชั้นเรียนอย่างเรียบร้อย สงบเสงี่ยม
 - 2.5 ไม่ก้าวกายการสอนในขณะที่นักศึกษากำลังสอน
 - 2.6 ก่อนเยี่ยมชั้นเรียนควรมีการปรึกษากับครูพี่เลี้ยง
 - 2.7 ไม่ควรมีการประชุม ปรึกษาในขณะที่เยี่ยมชั้นเรียน
 - 2.8 ต้องมีความอดทนและสนใจในการสังเกตการสอนอยู่ตลอดเวลา
 - 2.9 หลังจากเยี่ยมชั้นเรียนแล้ว ก็ต้องมีการประชุมปรึกษา
 - 2.10 ต้องพยายามค้นหาจุดสำคัญในสถานการณ์การเรียนการสอน
 - 2.11 ไม่ควรตั้งกฎเกณฑ์เกี่ยวกับเวลาให้มากนัก
 - 2.12 การจดบันทึกใด ๆ ต้องเก็บเป็นหลักฐาน
 - 2.13 ไม่ควรแสดงอาการไม่เห็นด้วยใด ๆ ในห้องเรียน
 - 2.14 การจัดบรรยากาศในห้องเรียนเล็ก ๆ ไม่ใช่เรื่องที่ดีว่าเป็นข้อสำคัญ
- ในการสังเกตการสอน

3. นักศึกษาควรได้ฝึกฝนและได้รับกำลังใจในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยี เช่น วัสดุอุปกรณ์ใหม่ ๆ วิธีสอนใหม่ ๆ โดยยึดหลัก ดังนี้

3.1 วิธีการใหม่ ๆ นั้น ต้องได้รับการทดลองมาพอสมควร ว่ามีประสิทธิภาพมากกว่าหรือเท่าของเดิม หรือวิธีการเดิม

3.2 นักศึกษาไม่ควรได้รับการตำหนิ หากผลการทดลองนั้นผิดพลาดหรือไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควรหรือที่หวังไว้

4. ในการประชุมปรึกษาหารือควรทำหลังจากการเยี่ยมชมชั้นเรียน

5. การสาธิตการสอน หลังการสาธิตแล้วต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกัน อย่างรวดเร็วที่สุด และต้องมีการประเมินผลทั้งผู้สังเกตและผู้ที่ถูกสังเกต

สรุป คุณลักษณะด้านการสอนของอาจารย์นิเทศก์ต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ควรสอนให้นักศึกษารู้จักใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ในการสอนของตนเองเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการเรียนของนักเรียน

2. อาจารย์นิเทศก์ควรสาธิตการสอนให้นักศึกษาได้ดู หรืออาจจะให้นักศึกษาดูจากวีดิทัศน์หรือภาพยนตร์

3. อาจารย์นิเทศก์ควรสังเกตการสอนของนักศึกษาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อให้คำแนะนำ ชี้แนะข้อผิดพลาดพร้อมกับให้คำชมด้วย

4. การวัดและประเมินผลควรกระทำร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษา

5. อาจารย์นิเทศก์ควรตรวจบันทึกการสอนของนักศึกษาก่อนล่วงหน้า

6. อาจารย์นิเทศก์ควรแนะนำวิธีการค้นหาแหล่งความรู้เพิ่มเติม

7. อาจารย์นิเทศก์มีส่วนช่วยนักศึกษาทำแผนโครงการสอนระยะยาว เพื่อจะได้จัดเตรียมอุปกรณ์หรือขอยืมจากโรงเรียน สถาบันต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน

2.4.3 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

อาจารย์นิเทศก์มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่ดี หมายถึงคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีโดยมีการแสดงออกทางร่างกาย วาจา กิริยามารยาท สติปัญญาและอารมณ์ มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้อธิบายถึงคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ซึ่งผู้ทำหน้าที่นิเทศควรมี โดยผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมไว้ ดังนี้

สุพิชญา ชีระกุล และคณะ (2524 : 33) กล่าวถึงคุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้ทำทานิเทศ
ควรจะต้องแสดงออกมา ได้แก่

1. เป็นคนสุภาพอ่อนโยนและเป็นกันเอง
2. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
3. รู้จักยกย่องชมเชย
4. เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
5. มองโลกในแง่ดี
6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
7. มีความรับผิดชอบสูง
8. ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น
9. มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน
10. รู้จักเสริมสร้างขวัญและบรรยากาศในการทำงาน
11. มีทักษะในการทำงานในกระบวนการหมู่พวก
12. มีความจริงใจและกระตือรือร้นในการทำงาน
13. มีความคิดสร้างสรรค์
14. มีปฏิภาณไหวพริบ

ซารี มณีสรี (ม.ป.ป. 70-73) กล่าวถึงคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ซึ่งผู้ทำทานิเทศ
ควรจะต้องแสดงพฤติกรรมนั้น ได้แก่

1. สร้างความศรัทธาเชื่อถือให้เกิดขึ้น
2. เห็นอกเห็นใจคนอื่น
3. มีความกระตือรือร้น
4. มองโลกในแง่ดี
5. มีความคิดสร้างสรรค์
6. มีอารมณ์ขัน
7. มีสุขภาพดี
8. สามารถประเมินค่าของสิ่งต่าง ๆ ได้
9. มีความจริงใจ
10. มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด

ธารง บัวศรี (2526 : 47) กล่าวว่าโดยทั่วไปเมื่อใช้คำว่าบุคลิกภาพกับผู้ใช้คนหนึ่ง จะพิจารณาขณะที่มองเห็นบุคคลนั้นเพียงผิวเผิน และใช้ความรู้สึกเป็นเครื่องวินิจฉัยจากการที่เห็นลักษณะหน้าตา ท่าทาง ท่วงที กิริยา วาจา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งแห่งบุคลิกภาพของบุคคล ส่วนประกอบของบุคลิกภาพจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา บุคลิกภาพอีกส่วนหนึ่งเมื่อเกิดขึ้นในตัวบุคคลแล้วจะคงอยู่เสมอไป เป็นลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้นตลอดเวลา และจะเห็นว่า เป็นอยู่เช่นนั้นตลอดไป

อาภา ภมรบุตร (2516 : 1-5) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดีว่า ควรจะประกอบด้วย

1. มีรูปลักษณะของร่างกาย เป็นผู้มีร่างกายสมบูรณ์ สง่าผ่าเผย ไม่เป็นโรค ที่น่ารังเกียจ หรือมีรูปร่างพิศพิการ
2. มีการแต่งกายที่ดี เหมาะสมและเรียบร้อย เป็นการส่งเสริมบุคลิกภาพ ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีแก่การปกครอง
3. มีกิริยา ท่าทางและวาจา มีความสำคัญมากในการแสดงออกต่อสังคมหรือที่ชุมชน ซึ่งจะต้องให้เหมาะสมกับโอกาสและเวลา

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (2519 : 105-112) ได้กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นคุณสมบัติประจำตัวของบุคคล และยังมีลักษณะเสริมบุคลิกภาพอีก 2 ลักษณะ คือ

1. อุปนิสัยของคนซึ่งเป็นพื้นฐานของพฤติกรรม ได้แก่ ความกล้าหาญกับความรอบคอบ ความเยือกเย็นกับความเจ้าอารมณ์ การคิดการณ์ไกลกับคิดเฉพาะหน้า การฝึกฝนในศิลปะกับการเป็นนักปฏิบัติ
2. บทบาทของบุคคล เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ซึ่งแสดงออกตามเพศ วัย อาชีพ ตำแหน่ง ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

อรุณ รักธรรม (2522 : 37-45) กล่าวว่าบุคลิกภาพที่ดี ควรประกอบไปด้วย คุณสมบัติหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติทางกาย ได้แก่ รูปร่างซึ่งเป็นเครื่องทำให้เห็นบุคลิกภาพก่อนสิ่งอื่น
2. คุณสมบัติทางสมอง ได้แก่ ความเฉลียวฉลาด ความจำ เขาวน และความมีเหตุผล
3. ความถนัดตามธรรมชาติ ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีไม่เหมือนกัน
4. อุปนิสัย ได้แก่ ความประพฤติ ศีลธรรม จรรยาในตัวบุคคล เช่น ความซื่อสัตย์ ความอ่อนโยน
5. การสมาคม บางคนชอบทำตัวเด่นในสังคม โดยการพูดจาเสียงดัง แต่งกายให้แปลก บางคนสงบเสถียรเรียบร้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. อารมณ์ ได้แก่ การแสดงออกต่าง ๆ ของคน เช่น ตกใจง่าย กล้าหาญ

7. กำลังใจ ได้แก่ ความสามารถในการควบคุมจิตใจ เช่น บางคนมีความท้อถอยในการต่อสู้อุปสรรคในชีวิต

Flores (1960 : 8) กล่าวว่าบุคลิกภาพ คือ ลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งได้แก่ ทารก กำลังใจ สังคมและอารมณ์

Rush (1965 : 5) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีในตัวบุคคล ได้แก่ ลักษณะภายนอกที่เห็น พฤติกรรมที่แสดงออก ความรู้สึกนึกคิดที่มีอยู่ในตนและเป็นลักษณะที่เฉพาะของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงที่มาของบุคลิกภาพแล้ว อาจกล่าวได้ว่าบุคลิกภาพของบุคคล ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับบุคคลนั้นทั้งหมด ยกเว้นเพียงรูปร่างหน้าตา สัดส่วน สีผิวของร่างกาย นอกจากนั้นยังจะเกิดจากการฝึกฝน อบรม เรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังทั้งสิ้น

Good (1973 : 392) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า เป็นลักษณะปฏิกิริยาทางจิตวิทยาและสังคม โดยส่วนรวมของบุคคลเกี่ยวกับการสำเคราะห์ในอารมณ์ จิตใจ พฤติกรรม และปฏิกิริยาต่อสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง

สรุป คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของอาจารย์นิเทศก์ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคล ได้แก่ ลักษณะทางกาย อารมณ์ สติปัญญา ความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออก อันมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล อันเนื่องมาจากอิทธิพลของพันธุกรรม ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ได้มาจากการศึกษา และการอบรมเป็นสำคัญ

2.4.4 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์

การทำงานร่วมกันของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคนส่วนมาก จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับเครื่องมือหรือสื่อที่ใช้เป็นสำคัญ ซึ่งสิ่งเหล่านี้บุคคลจะนำไปใช้ปฏิบัติต่อกัน เรียกว่ามนุษยสัมพันธ์ เนื่องจากมนุษยสัมพันธ์จะสอนให้บุคคลรู้จักการเรียนรู้จิตใจของบุคคลอื่น ๆ และเข้าใจปรับปรุงตนเองให้เหมาะสม

อาจารย์นิเทศก์เป็นบุคคลหนึ่งที่จะต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ เช่น อาจารย์ใหญ่ อาจารย์พี่เลี้ยง นักศึกษาและนักเรียน ตลอดจนเพื่อนอาจารย์นิเทศก์ด้วยกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่อาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้งานด้านการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ได้มีนักศึกษา กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ด้านมนุษยสัมพันธ์ไว้ ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (ม.ป.ป. : 65-66) กล่าวถึงความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ ที่มีผลต่อผู้นิเทศและต่องานการนิเทศ ไว้ว่า ถ้าผู้นิเทศมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้เกิดผล ดังนี้

1. เป็นที่รักใคร่นับถือต่อผู้ร่วมงาน
2. ผู้ร่วมงานยอมรับการนิเทศด้วยความเต็มใจ
3. งานจะบรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ
4. ผู้ร่วมงานเกิดความอบอุ่นปราศจากความวิตกกังวล
5. ผู้ร่วมงานซื่อตรงต่องาน มีทัศนคติที่ดีต่องาน
6. ผู้ร่วมงานเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
7. ผู้ร่วมงานมีขวัญในการทำงานที่ดี

วิจิตร วรุตบางกูร (2520 : 68-70) กล่าวถึงวิธีสร้างมนุษยสัมพันธ์ ที่ใช้ในงานนิเทศไว้ ดังนี้

1. การให้ความร่วมมือ จะต้องรู้ถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือและมีความขะมักเขม้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีขึ้นทุก ๆ ทาง
2. อิริยาบถที่น่าคบ จะต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
3. วิธีการแห่งประชาธิปไตย ต้องส่งเสริมวิธีการแห่งประชาธิปไตย เช่น ทำงานเป็นหมู่คณะ การรับผิดชอบร่วมกัน การแบ่งอำนาจหน้าที่ให้แก่กันและกัน
4. จรรยาครู อาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องยึดถือจรรยาบรรณวิชาชีพครู ผู้นิเทศจะต้องทำหน้าที่ปรับปรุงและส่งเสริมจรรยาแห่งวิชาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
5. การรู้จักยกย่องนับถือ เป็นความรู้สึกที่ทำให้เกิดความมั่นใจ จึงจำเป็นที่ผู้นิเทศจะต้องปลุกฝังให้เกิดขึ้นในจิตใจของผู้ร่วมงาน
6. การให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
7. การใช้เหตุผลและปัญญา เป็นผู้ใช้ทฤษฎีแห่งเหตุผลและใจกว้าง ที่จะแสวงหาความจริง
8. ความสัมพันธ์ของชุมชน เป็นผู้สร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับชุมชน
9. การมีส่วนร่วม เป็นผู้ส่งเสริมให้ครู มีโอกาสร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
10. ความเป็นอิสระ เป็นผู้ทำให้อิสระแก่ครูในการออกเสียง ตัดสินใจและการแสดงความคิดเห็น
11. ความก้าวหน้า เป็นผู้ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ติดตามความคิดใหม่ ๆ และมีความคิดในการปรับปรุงให้เกิดความก้าวหน้าอยู่เสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วินัย เกษมเศรษฐ (2521 : 111–112) ได้กล่าวถึงหลักความสำคัญของ มนุษยสัมพันธ์ไว้ 4 ประการ คือ

1. เคารพนับถือบุคคลอื่น เราต้องการให้บุคคลอื่นปฏิบัติต่อเราเช่นไร ก่อนอื่นเราจะต้องปฏิบัติเช่นนั้นกับบุคคลอื่นด้วย
2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล บุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน การยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นพื้นฐานของการสร้างความเข้าใจให้กับผู้อื่นได้ ทำให้เราเกิดความเห็นอกเห็นใจกัน รู้จักให้อภัยในข้อบกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งกันและกันได้
3. การให้ความสนใจซึ่งกันและกัน
4. แรงจูงใจ การร่วมแรงร่วมใจ เป็นเรื่องการใช้เทคนิคด้านการกระทำมากกว่าที่จะใช้อำนาจบังคับ

Wiles (1967 : 128–129) ได้ให้หลักมนุษยสัมพันธ์ ในการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ความเป็นมิตร
2. จำชื่อและเรียกชื่อบุคคลได้ถูกต้อง
3. สนใจงานอดิเรกและความเป็นอยู่ของเพื่อนครู
4. เป็นคนคบง่ายและให้การต้อนรับ
5. หลีกเลี่ยงการใช้อภิสิทธิ์
6. อย่าให้ครูต้องรอคอย ถ้าจำเป็นก็ต้องเลื่อนหรือกำหนดให้บุคคลอื่นทำแทน
7. ถ้าใครมีความสามารถรับผิดชอบได้ พยายามเชื้อเชิญมาร่วมงาน
8. ถ้าได้รับการขอร้อง ต้องรีบทำทันที
9. พยายามรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นประกอบการตัดสินใจ
10. เมื่อโรงเรียนได้รับคำยกย่องก็ควรมอบเกียรติบัตรให้กับโรงเรียนนั้น
11. ให้ครูรับทราบเมื่อได้ทำความดี
12. สอดส่องดูแลว่าครูมีความรู้สึกรักอย่างไรกับงานของตนเอง
13. หลีกเลี่ยงการใช้อำนาจและการรู้หมดทุกครั้ง
14. รู้จักตั้งคำถามเพื่อให้ครูได้อภิปรายปัญหา เพื่อบรรเทาความอึดอัด และช่วยใน

การแก้ปัญหา

15. ให้คำยกย่อง ชมเชย เมื่อมีผู้ใดผู้หนึ่งรายงานโดยไม่ปิดบัง
16. ใช้จิตแพทย์เมื่อมีความจำเป็น
17. หลีกเลี่ยงการให้คำแนะนำ ต้องให้ครูคิดและตัดสินใจเอง
18. เมื่อมีความขัดแย้งในหมู่คณะต้องรีบแก้ไข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

19. ให้คณะครูเข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ของครู
20. ยานำหลักฐานหรือปรัชญามาพูดคุยกัน จนกว่าหมู่คณะจะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
21. ถ้ามีปัญหาตกลงกันไม่ได้ ให้คณะเป็นผู้ตัดสิน
22. ถ้ามีปัญหาไม่ลงรอยกัน ต้องหาทางแก้ไข ประนีประนอมให้เข้าใจกัน

วีระชาติ นักสอน (2524 : 74-80) ได้ศึกษาถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในความคิดเห็นของครูใหญ่และครูผู้สอน ในเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยพบว่า ในด้านมนุษยสัมพันธ์นั้น ศึกษานิเทศก์ควรมีความจริงใจในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกในการทำงาน เป็นกันเองกับครู คบง่ายและมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ

สรุป มนุษยสัมพันธ์กับการนิเทศจึงเป็นสิ่งที่ขาดจากกันไม่ได้ อาจารย์นิเทศก์จึงควรสร้างมนุษยสัมพันธ์กับอาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยงและนักศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความจริงใจ ห่วงดีต่อกัน ยินดีให้ความช่วยเหลือเต็มความสามารถ รู้จักจิตใจของบุคคลอื่น เน้นในเรื่องการทำงานร่วมกัน เพราะงานทางด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นเรื่องที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง จะทำให้ประสบความสำเร็จย่อมเป็นไปได้ยาก ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2.4.5 คุณลักษณะด้านการประชาสัมพันธ์

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ด้านการประชาสัมพันธ์ จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยขอนำเสนอ ดังต่อไปนี้

ชิน บุญญานุภาพ (2520 : 135) ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ ในวิทยาลัยครูภาคใต้ของประเทศไทย ทางด้านประชาสัมพันธ์ มีกลุ่มประชากรประกอบด้วยผู้บริหารวิทยาลัยครู อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกสอน รวมทั้งสิ้น 446 คน ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยในเรื่องที่อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้แจ้งความเคลื่อนไหวกิจกรรมภายในวิทยาลัยให้แก่นักศึกษาและชุมชนได้ทราบ และอาจารย์นิเทศก์ควรเผยแพร่นโยบายและหลักการฝึกหัดครูแก่ชุมชน

วิทยาลัยครูลำปาง (2517 : 49-50) จากเอกสารการสัมมนาอาจารย์นิเทศก์ ในที่ประชุมตกลงแบ่งหน้าที่อาจารย์นิเทศก์ออกเป็น 2 ส่วน ในส่วนที่เป็นหน้าที่ทั่วไปนั้น พอสรุปได้ว่า อาจารย์นิเทศก์ควรทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องการฝึกสอน การจัดสวัสดิการให้แก่นักศึกษาฝึกสอน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบเกี่ยวกับสถิติ ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพการศึกษาในท้องถิ่น

ไพศาล ลิทธิเลิศ (2523 : 59) ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของ อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ สรุปจากหน้าที่และการดำเนินงานของอาจารย์นิเทศก์ ในด้านการประชาสัมพันธ์ได้ความว่า อาจารย์นิเทศก์ควรมีความสามารถในด้านการประชาสัมพันธ์ การให้ข่าวสารความเคลื่อนไหวของการฝึกสอนแก่โรงเรียนและผู้สนใจ รวมทั้งสถาบันด้วย

บรรจบ วงศ์ยัง (2520 : 13) ได้เสนอแนะคุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์ในเรื่อง บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือของประเทศไทย สรุปได้ว่า อาจารย์นิเทศก์ ต้องมีความรู้ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ เพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการสร้างความเข้าใจอันดี ต่อกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานฝึกสอน

สาย ภาณุรัตน์ (2509 : 30-33) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศการสอนไว้ ข้อหนึ่งว่า ผู้ทำการนิเทศจะต้องมีส่วนช่วยในด้านการประชาสัมพันธ์ถึงความเคลื่อนไหว ทางการศึกษา

Haines (1960 : 37-52) ได้จำแนกบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ไว้ในเรื่อง บทบาทหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจต่อกันระหว่างบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในโครงการฝึกสอน โดยเฉพาะ การสร้างความเข้าใจในเรื่องวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของโครงการฝึกสอน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2523 : 125) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ ไว้ในด้านการเป็นนักประชาสัมพันธ์ของสถาบันผลิตครูว่า อาจารย์นิเทศก์ในฐานะเป็นตัวแทน ของสถาบันผลิตครู ต้องพยายามสร้างความเข้าใจกับโรงเรียนฝึกสอน ด้วยการสนทนากับครู ผู้เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการฝึกสอน การให้ความสะดวกแก่ครู การให้ข่าวสารเกี่ยวกับการฝึกสอน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานและบุคลากรทุกฝ่ายทราบ

สรุป คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ด้านการประชาสัมพันธ์ ที่อาจารย์นิเทศก์ ควรประพฤติปฏิบัติ ได้แก่ การให้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้กับนักศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหารสถาบันราชภัฏ ตลอดจนหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบการดำเนินงานของโครงการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูตลอดเวลา

2.4.6 คุณลักษณะด้านการบริการและการประสานงาน

จากคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่กล่าวมาทั้ง 5 ด้านแล้ว เพื่อให้อาจารย์นิเทศก์ มีคุณลักษณะสมบูรณ์ ควรมีคุณลักษณะด้านการบริการและประสานงานรวมอยู่ด้วย ผู้วิจัยจึงมี

ความสนใจในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์นิเทศก์ใน โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่าน ทำการศึกษา วิจัยคุณลักษณะด้านการบริการและการประสานงาน ดังนี้

สุมานัน รุ่งเรืองธรรม (ม.ป.ป. 68–69) ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ไว้ดังต่อไปนี้

1. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้ทำหน้าที่อธิบายโปรแกรมของโรงเรียนที่ร่วมมือ ให้แก่บุคคลที่เหมาะสมของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางระหว่างครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน

2. บทบาทเป็นนักบริหาร อาจารย์นิเทศก์ทำหน้าที่สัมภาษณ์และแจกจ่ายนักศึกษาฝึกสอน ดูแลให้ความต้องการของมหาวิทยาลัยให้ได้รับการปฏิบัติตาม มีการตัดสินใจที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

วิทยาลัยครูอุดรธานี (ม.ป.ป. 51–52) กำหนดคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ด้านการบริการและการประสานงานไว้ ดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนฝึกสอน วิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดส่งนักศึกษาฝึกสอนไปปฏิบัติงาน
2. เป็นผู้ประสานงานกับนักศึกษาฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ อาจารย์ในวิทยาลัย และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. อำนวยความสะดวกในการเดินทางไปประจำหน่วยและกลับของนักศึกษา
4. จัดสวัสดิการให้แก่นักศึกษาฝึกสอน เช่น การเงิน อนามัย จดหมาย พัสดุ ยารักษาโรค การรักษาพยาบาล ที่พักและเครื่องใช้
5. ควบคุมดูแลรถคันที่ใช้ในหน่วยฝึกสอน
6. ให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่คณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน ในการปรับปรุงโรงเรียนและพัฒนาท้องถิ่น

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2523 : 130) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ในด้านเป็นผู้ร่วมมือและประสานงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคลากรในโรงเรียนฝึกสอน คือครูใหญ่และครูพี่เลี้ยง ที่อาจารย์นิเทศก์ควรได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฝึกสอนหรือวางแผนนิเทศการฝึกสอนให้แก่ผู้ฝึกสอน

อุษา วัชรินทร์เสวี (2523 : 58) ทำการวิจัยเรื่องการจัดการนิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการฝึกสอนด้านการบริการและประสานงาน ไว้ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. จัดประชุมหลังการฝึกสอน ให้ผู้เกี่ยวข้องได้เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
2. ขอความร่วมมือจากชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ความปลอดภัยแก่นักศึกษาฝึกสอน
3. จัดให้โรงเรียนฝึกสอนได้ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน

จีน นุญญานุภาพ (2520 : 135–136) ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ของประเทศไทย สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทและภาระหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ในด้านการประสานงานและการบริการไว้ดังนี้

1. ด้านการประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยครู อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกสอน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในเกณฑ์เห็นด้วยที่อาจารย์นิเทศก์ควรดำเนินการให้ภาควิชาต่าง ๆ ช่วยเหลือทางวิชาการแก่นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ควรมีการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างอาจารย์ในวิทยาลัย ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยงและบุคลากรอื่น ๆ ประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยน้อยในเรื่องอาจารย์นิเทศก์มีส่วนร่วมในการกำหนดและจัดนักศึกษาฝึกสอนเข้าสอนประจำวิชาและชั้นเรียนในโรงเรียนฝึกสอน

2. ด้านการบริการ ประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยที่อาจารย์นิเทศก์ควรดำเนินการแลกเปลี่ยนวัสดุ อุปกรณ์การสอนระหว่างหน่วยฝึกสอน ส่วนอาจารย์นิเทศก์ควรมีส่วนร่วมในการหาทุนเพื่อพัฒนาโรงเรียนฝึกสอน ประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยน้อย

วิวัฒน์ ทศกาญจน์ (2526 : 105–106) ทำการวิจัยเรื่องการประเมินผลบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ สรุปผลการวิจัยบทบาทอาจารย์นิเทศก์ตามทัศนะของครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอนและอาจารย์นิเทศก์แตกต่างกันในด้านบริการและประสานงาน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริการ บทบาทอาจารย์นิเทศก์ในทัศนะอาจารย์นิเทศก์สูงกว่าทัศนะครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน เนื่องจากงานด้านบริการเป็นที่ต้องการของครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนเป็นอย่างมาก เช่น ต้องการบริการหนังสือจากห้องสมุดของวิทยาลัยครู ต้องการบริการสื่อการเรียนการสอน ขณะเดียวกันครูพี่เลี้ยงต้องการให้อาจารย์นิเทศก์บริการตำราเรียนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ในขณะที่อาจารย์นิเทศก์ต้องเตรียมการนิเทศ

2. ด้านการประสานงาน บทบาทอาจารย์นิเทศก์ในทัศนะของอาจารย์นิเทศก์สูงกว่าครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน การที่ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนประเมินบทบาทอาจารย์นิเทศก์ต่ำกว่าอาจารย์นิเทศก์เอง เพราะว่าการประสานงานเป็นงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้องใช้เวลาติดต่อ ในบางครั้งการติดต่อก็ต้องผ่านคณะกรรมการฝึกสอนอีกชั้นหนึ่ง เอกสารต่าง ๆ เช่น การประเมินผลโครงการต่าง ๆ ที่ควรจะต้องแจ้งให้ทราบอาจจะล่าช้า เพราะโรงเรียนฝึกสอนบางแห่งการคมนาคมไม่สะดวก ขาดพาหนะมีจำกัด การให้อาจารย์นิเทศก์ประสานงานทุกด้านจึงกระทำไม่ได้เต็มที่ จนบางครั้งทำให้โรงเรียนฝึกสอนกับวิทยาลัยครูเข้าใจผิดคลาดกันเสมอ

บรรจบ วงศ์ยัง (2520 : 129) ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือของประเทศไทย ได้เสนอแนะบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในด้านการบริการและการประสานงานไว้ว่า

1. ด้านการบริการ วิทยาลัยครูควรเป็นสถาบันอุดมศึกษา ที่เป็นศูนย์วิชาการ คอยบริการแก่ชุมชนและควรกระทำอย่างแข็ง บুদ্ধคที่มีบทบาทสำคัญ คือ อาจารย์นิเทศก์ จะต้องเป็นตัวกลางระหว่างวิทยาลัยครูและชุมชน โดยมีนักศึกษาฝึกสอนเป็นกำลังในด้านการบริการ
2. ด้านการประสานงาน อาจารย์นิเทศก์ต้องทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างวิทยาลัยครู โรงเรียนฝึกสอน ตลอดจนภาควิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยครู ได้ร่วมมือช่วยเหลือ นักศึกษาฝึกสอน สรุป คุณลักษณะอาจารย์นิเทศก์ด้านการบริการและประสานงานนั้น อาจารย์นิเทศก์ควรจัดหาสิ่งต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษา อาจารย์ที่เลี้ยงและผู้บริหาร โรงเรียนเท่าที่จะทำได้ โดยทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา อาจารย์ที่เลี้ยงและผู้บริหาร โรงเรียนให้สามารถดำเนินงานด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้สำเร็จ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จะพบว่า อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในทุก ๆ ด้านและมีคุณลักษณะในการนิเทศได้ ฉะนั้นในการเลือกอาจารย์นิเทศก์เพื่อให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเครื่องมือ ที่นำไปใช้ในการสรรหาบุคลากรเข้ามาทำการนิเทศ โดยมีผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาสรรหา โดยทำการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่ยอมรับในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงาน ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจและตั้งใจจะดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 การกำหนดประชากร

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ตามความรับผิดชอบของสถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏอุดรธานีและสถาบันราชภัฏเลย รวมทั้งสิ้น 343 คน

3.1.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นหรือตามระดับชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 185 คน คำนวณได้จากสูตรของ Yamane (1973 : 1088)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าเป็น .05

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในสถาบันราชภัฏจันทรเกษมตามสถานภาพ

สถานภาพ	สถาบันราชภัฏ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นักศึกษา	สุรินทร์	35	19
	สกลนคร	36	20
	อุดรธานี	36	20
	เลย	36	20
รวม		143	79
อาจารย์พี่เลี้ยง	สุรินทร์	10	5
	สกลนคร	18	10
	อุดรธานี	18	10
	เลย	36	20
รวม		82	45
อาจารย์นิเทศก์	สุรินทร์	10	5
	สกลนคร	15	8
	อุดรธานี	12	6
	เลย	10	5
รวม		47	24
ผู้บริหารโรงเรียน	สุรินทร์	15	8
	สกลนคร	20	10
	อุดรธานี	19	10
	เลย	17	9
รวม		71	37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามทักษะของนักศึกษา โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) สำหรับนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทางเพศ ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทางเพศ อายุ วุฒิกการศึกษาและประสบการณ์การสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวม 6 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดระดับที่พึงประสงค์คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ส่วนเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	แปลความหมายว่า	พึงประสงค์มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	แปลความหมายว่า	พึงประสงค์มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	แปลความหมายว่า	พึงประสงค์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	แปลความหมายว่า	พึงประสงค์น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	แปลความหมายว่า	พึงประสงค์น้อยที่สุด
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสร้างโดยมีลำดับขั้นตอน			

ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ จากเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ในขอบเขตที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของ อาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบัน ราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงาน

2. ศึกษาแนวการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึง ประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงาน

3. สร้างแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจแก้ไข วิจัยและให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของข้อความ ความชัดเจนของภาษา การใช้ถ้อยคำเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมและเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ต่อไป

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Face Validity) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง โดยรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิมิดังนี้

4.1 รศ.ดร.บุญมี เนรขอด

ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 รศ.นิภา ศรีไพโรจน์

ภาควิชาการวัดผลและการวิจัยการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

- 4.3 ดร.สุชาติ ชีวพันธ์ ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏธนบุรี
- 4.4 ผศ.สุกิจ สุวานิช ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
- 4.5 อาจารย์ปุษกร ไชยเดชะ โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม
จังหวัดบุรีรัมย์

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แบบสอบถามจำนวน 77 ข้อ แบ่งเป็นด้านวิชาการ 13 ข้อ ด้านการสอน 14 ข้อ ด้านบุคลิกภาพ 17 ข้อ ด้านมนุษยสัมพันธ์ 12 ข้อ ด้านการประชาสัมพันธ์ 9 ข้อ ด้านการบริการและการประสานงาน 12 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป 12 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 7 คน อาจารย์นิเทศก์ 4 คนและผู้บริหารโรงเรียน 7 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยในระหว่างเดือนมิถุนายน 2541-กรกฎาคม 2541 แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .86 โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 132) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

6. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏอุดรธานีและสถาบันราชภัฏเลย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงอธิการบดีสถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏอุดรธานีและสถาบันราชภัฏเลย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การส่งและรับคืนแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเองที่สถาบันราชภัฏ ในช่วงเดือน มกราคม 2542 โดยทำการนัดหมายวันส่งและรับคืนแบบสอบถามได้แบบสอบถามคืนมา ทุกฉบับจำนวน 185 ฉบับ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมาหาค่าความถี่ ร้อยละแล้วเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลแสดงทัศนคติซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เป็นรายชื่อ รายด้าน และทั้งฉบับ แล้วเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ในเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 ด้าน คือด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงาน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Oneway Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Test)

3. ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติต่อไปนี้

3.1 ร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 101)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P	แทน	ร้อยละ
f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2537 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2537 : 74)

$$S = \sqrt{\frac{n\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{n(n-1)}}$$

S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$(\Sigma X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละค่ายกกำลังสอง
n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Oneway Analysis of Variance) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2537 : 249)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

F	แทน	อัตราส่วนระหว่างความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม กับความแปรปรวนภายในกลุ่ม
MS_B	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_W	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะต้องทำการเปรียบเทียบโดยใช้

การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison Test) ของเชฟเฟ้ (Scheffe's Test)

(ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2537 : 264)

$$CV_d = \sqrt{(k-1)(F^*)(MS_w)\left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j}\right)}$$

CV_d แทน การเปรียบเทียบพหุคูณ

k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

F^* แทน F ที่เปิดจากตาราง critical value

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

n แทน จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย โดยเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ลำดับความสำคัญของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน

สถานภาพ	นักศึกษา		อาจารย์พี่เลี้ยง		อาจารย์นิเทศก์		ผู้บริหารโรงเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ								
ชาย	23	29.1	19	42.2	15	62.5	30	81.1
หญิง	56	70.9	26	57.8	9	37.5	7	18.9
2. อายุ								
ต่ำกว่า 26 ปี	-	-	7	15.6	-	-	-	-
26 - 30 ปี	-	-	12	26.7	1	4.2	4	10.8
31 - 35 ปี	-	-	4	8.9	3	12.5	-	-
36 - 40 ปี	-	-	12	26.7	6	25.5	6	16.2
40 ปีขึ้นไป	-	-	10	22.2	14	58.3	27	73.0
3. วุฒิการศึกษา								
ปริญญาตรี	-	-	43	95.6	1	4.2	31	83.8
ปริญญาโท	-	-	2	4.4	21	87.5	6	16.2
ปริญญาเอก	-	-	-	-	2	8.3	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพ	นักศึกษา		อาจารย์พิเศษ		อาจารย์นิเทศก์		ผู้บริหารโรงเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ในการสอน								
ต่ำกว่า 6 ปี	-	-	8	17.8	3	12.5	3	8.1
6 – 10 ปี	-	-	12	26.7	1	4.2	3	8.1
11 – 15 ปี	-	-	9	20.0	6	25.0	2	5.4
16 – 20 ปี	-	-	8	17.8	4	16.7	3	8.1
21 – 25 ปี	-	-	6	13.3	9	37.5	10	27.0
26 – 30 ปี	-	-	1	2.2	1	4.2	10	27.0
30 ปีขึ้นไป	-	-	1	2.2	-	-	6	16.2
รวม	79	100.0	45	100.0	24	100.0	37	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่านักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.9 ส่วนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 29.1

อาจารย์ที่เลี้ยงในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.8 อายุ 26–30 ปี และ 36–40 ปี มีจำนวนเท่ากัน โดยแต่ละช่วงคิดเป็นร้อยละ 26.7 ลำดับรองลงมา คือ 40 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.2 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 95.6 และประสบการณ์ในการสอน 6–10 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.7 ลำดับรองลงมา คือ 11–15 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.0

อาจารย์นิเทศก์ของสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.5 อายุ 40 ปีขึ้นไปมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.3 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.5 ประสบการณ์ในการสอน 21–25 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.5 ลำดับรองลงมาคือ 11–15 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0

ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 81.1 อายุ 40 ปีขึ้นไปมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.0 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.8 ประสบการณ์ในการสอน 21–25 ปีและ 26–30 ปี มีจำนวนเท่ากัน โดยแต่ละช่วงคิดเป็นร้อยละ 27.0 ลำดับรองลงมา คือ 30 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.2

ตอนที่ 2 ลำดับความสำคัญของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ของทักษะของนักศึกษาไปรวมมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อาจารย์พิเศษ อาจารย์พิเศษ และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์พิเศษที่พึงประสงค์ในโปรแกรมมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีออกเสียงเหนือ ในภาพรวม

คุณลักษณะของอาจารย์พิเศษ	นักศึกษา (n=79)			อาจารย์พิเศษ (n=45)			อาจารย์พิเศษ (n=24)			ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			รวม (n=185)		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1.ด้านวิชาการ	4.22	.43	มาก	4	4.12	.15	มาก	5	3.90	.42	มาก	4	4.17	.45	5
2.ด้านการสอน	4.23	.48	มาก	3	4.38	.59	มาก	1	4.00	.38	มาก	3	4.21	.51	3
3.ด้านบุคลิกภาพ	4.46	.39	มาก	1	4.38	.59	มาก	1	4.21	.36	มาก	1	4.45	.45	1
4.ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.32	.39	มาก	2	4.29	.65	มาก	3	4.04	.50	มาก	2	4.31	.50	2
5.ด้านการประชาสัมพันธ์	4.21	.52	มาก	5	4.25	.63	มาก	4	3.84	.46	มาก	5	4.19	.55	4
6.ด้านการบริการและการประสานงาน	3.94	.59	มาก	6	4.01	.65	มาก	6	3.48	.49	ปานกลาง	6	3.95	.61	6
รวม	4.23	.34	มาก		4.21	.56	มาก		3.91	.35	มาก		4.21	.43	

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทุกด้านและภาพรวมอยู่ใน ระดับที่พึงประสงค์มาก โดยด้านที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.46$) ลำดับที่ 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.32$) และลำดับสุดท้าย ด้านการบริการ และการประสานงาน ($\bar{X} = 3.94$)

ทักษะของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทุกด้านและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยด้านที่พึงประสงค์เป็น ลำดับที่ 1 คือด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.38$) และลำดับสุดท้าย ด้านการบริการ และการประสานงาน ($\bar{X} = 4.01$)

ทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกือบทุกด้านและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยด้านที่พึงประสงค์เป็น ลำดับที่ 1 คือด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.21$) ลำดับที่ 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.04$) และลำดับสุดท้าย ด้านการบริการและการประสานงาน ($\bar{X} = 3.48$)

ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกือบทุกด้านและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยด้านที่พึงประสงค์เป็น ลำดับที่ 1 คือด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.65$) ลำดับที่ 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.46$) และลำดับสุดท้าย ด้านการบริการและการประสานงาน ($\bar{X} = 4.20$)

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกด้าน และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยด้านที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.45$) ลำดับที่ 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.31$) และลำดับสุดท้าย ด้านการบริการ และการประสานงาน ($\bar{X} = 3.95$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ของทีมนักศึกษาโปรแกรมมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ อาจารย์ผู้เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมมหาวิทยาลัยทั่วไป
ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการ

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์ผู้เลี้ยง (n=45)				อาจารย์นิเทศก์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
1.ผู้ฝึกการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท	3.96	.82	มาก	12	3.73	.80	มาก	13	3.75	.79	มาก	10	3.97	.79	มาก	13
2.มีประสบการณ์ในการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ไม่ต่ำกว่า 3 ปี	4.32	.74	มาก	5	4.20	.69	มาก	6	4.08	.82	มาก	4	4.16	.72	มาก	10
3.มีประสบการณ์ในการสอน เนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับ ประถมศึกษาและ/หรือ มัธยมศึกษา	4.39	.68	มาก	3	4.20	.75	มาก	6	3.95	.85	มาก	6	4.54	.50	มากที่สุด	1
4.มีความรู้ในนโยบายการพัฒนา การศึกษาของแผนการศึกษาชาติ	4.17	.63	มาก	9	4.20	.66	มาก	6	3.95	.75	มาก	6	4.24	.59	มาก	9
5.สามารถนำทฤษฎีทางจิตวิทยา มาใช้ในการนิเทศ	4.35	.78	มาก	4	4.22	.73	มาก	4	4.12	.74	มาก	3	4.45	.55	มาก	2

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์พิเศษ ด้านวิชาการ	นักศึกษา (n=79)			อาจารย์พิเศษ (n=45)			อาจารย์นิเทศก์ (n=24)			ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
6.มีความรู้ในจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา	4.30	.70	มาก	7	4.26	.68	มาก	2	4.29	.62	มาก	1
7.มีความรู้ในเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา	4.40	.58	มาก	2	4.20	.78	มาก	6	4.04	.55	มาก	5
8.มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทันสมัย	4.32	.67	มาก	5	4.22	.73	มาก	4	4.16	.70	มาก	2
9.สามารถสืบค้นข้อมูลวิทยาศาสตร์ผ่านระบบสารสนเทศ	4.12	.79	มาก	10	4.02	.72	มาก	10	3.58	.77	มาก	12
10.ให้คำแนะนำแหล่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้	4.44	.61	มาก	1	4.24	.64	มาก	3	3.79	.50	มาก	9
11.มีการเผยแพร่เอกสารวิชาการทางวิทยาศาสตร์	4.06	.73	มาก	11	3.93	.75	มาก	11	3.62	.57	มาก	11

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์ในเทศก์	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์ในเทศก์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
ด้านวิชาการ																
12.มีการเผยแพร่งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์	3.83	.91	มาก	13	3.86	.81	มาก	12	3.45	.77	ปานกลาง	13	4.02	.72	มาก	12
13.มีความรู้ในการวัดและประเมินผลวิทยาศาสตร์	4.21	.65	มาก	8	4.31	.79	มาก	1	3.91	.65	มาก	8	4.37	.63	มาก	6
รวม	4.22	.43	มาก		4.12	.51	มาก		3.90	.42	มาก		4.29	.35	มาก	

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการทุกข้อและ ภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือให้คำแนะนำ แหล่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้ ($\bar{X} = 4.44$) ลำดับที่ 2 มีความรู้ในเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 4.40$) และลำดับสุดท้าย มีการเผยแพร่งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 3.83$)

ทักษะของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์ เป็นลำดับที่ 1 คือมีความรู้ในการวัดและประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 4.31$) ลำดับที่ 2 มีความรู้ในจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 4.26$) และลำดับสุดท้าย วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท ($\bar{X} = 3.73$)

ทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการเกือบทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึง ประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือมีความรู้ในจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 4.29$) ลำดับที่ 2 มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ($\bar{X} = 4.16$) และลำดับสุดท้าย มีการเผยแพร่งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 3.45$)

ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการเกือบทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึง ประสงค์เป็นลำดับเป็นที่ 1 คือมีประสบการณ์ในการสอนเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับ ประถมศึกษาและ/หรือมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 4.54$) ลำดับที่ 2 สามารถนำทฤษฎีทางจิตวิทยา มาใช้ในการนิเทศ ($\bar{X} = 4.45$) และลำดับสุดท้าย วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท ($\bar{X} = 3.97$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมมหาวิทยาลัย อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์บัณฑิตและผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์บัณฑิตที่พึงประสงค์ในโปรแกรมมหาวิทยาลัยทั่วไป

ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏอุดรภูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการสอน

คุณลักษณะของอาจารย์บัณฑิต	นักศึกษา (n=79)			อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)			อาจารย์บัณฑิต (n=24)			ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
1.ให้คำแนะนำการนำเอาปรัชญา ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ที่เรียน มาประยุกต์ใช้กับการสอนได้	4.21	.67	มาก	8	4.08	.76	มาก	13	4.08	.50	มาก	5
2.ให้คำแนะนำในการเขียนแผน การสอนมหาวิทยาลัย การสอนในระดับชั้นที่สอนได้	4.49	.66	มาก	1	4.42	.69	มาก	1	4.16	.63	มาก	2
3.ร่วมวางแผนการสอนกับ นักศึกษาได้	4.01	.82	มาก	13	4.24	.71	มาก	6	4.00	.51	มาก	7
4.ร่วมในการจัดกิจกรรมโครงการ วิทยาศาสตร์ของโรงเรียน	3.84	.86	มาก	14	4.15	.85	มาก	9	3.91	.65	มาก	11
5.ให้คำแนะนำในการเลือกวิธีสอน และกระบวนการสอนมาใช้ได้	4.29	.71	มาก	7	4.17	.86	มาก	7	4.12	.67	มาก	3

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์ในเทค	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์ในเทค (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
ด้านการสอน																
6.มีประสบการณ์ในการอบรม	4.40	.65	มาก	4	4.26	.83	มาก	5	4.04	.46	มาก	6	4.43	.55	มาก	2
การให้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์																
7.การใช้วัสดุอุปกรณ์	4.41	.67	มาก	3	4.17	.91	มาก	8	4.12	.53	มาก	3	4.45	.55	มาก	1
วิทยาศาสตร์ได้																
8.ให้คำแนะนำวิธีการประดิษฐ์	4.31	.88	มาก	5	4.31	.73	มาก	3	4.00	.58	มาก	7	4.29	.57	มาก	8
อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ได้																
9.ให้คำแนะนำแหล่งผลิตอุปกรณ์																
ที่จะใช้ในการทดลอง	4.12	.82	มาก	11	4.13	.91	มาก	12	4.00	.65	มาก	7	4.35	.58	มาก	6
ทางวิทยาศาสตร์ได้																
10.เลือกวัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์																
ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์	4.26	.61	มาก	6	4.28	.84	มาก	4	4.00	.58	มาก	7	4.37	.59	มาก	4
ในระดับชั้นที่สอนได้																
11.ใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์																
ในการทดลองได้	4.49	.61	มาก	1	4.35	.83	มาก	2	4.20	.50	มาก	1	4.18	.56	มาก	10

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์ในเทศก์	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์ที่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์ในเทศก์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
12.นำวัสดุอุปกรณ์ที่เหลือใช้มาดัดแปลงเป็นอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ได้	4.20	.70	มาก	9	4.13	.81	มาก	11					4.16	.72	มาก	11
13.ซ่อมแซมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ชำรุดได้	4.02	.87	มาก	12	3.93	.75	มาก	14					4.13	.82	มาก	14
14.บันทึกพฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาอย่างมีระบบ	4.20	.70	มาก	9	4.13	.86	มาก	10					4.35	.67	มาก	6
รวม	4.23	.48	มาก		4.20	.66	มาก						4.29	.42	มาก	

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ไว้ใช้ภายในหน่วยงานเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่สามารถนำข้อมูลไปทำซ้ำหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต หากฝ่าฝืนจะดำเนินการตามกฎหมายและต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการสอนทุกข้อและ ภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือให้คำแนะนำ ในการเขียนแผนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นที่สอนได้ ใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ในการทดลองได้ ($\bar{X} = 4.49$) และลำดับสุดท้าย ร่วมในการจัดกิจกรรมโครงการ วิทยาศาสตร์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.84$)

ทักษะของอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการสอนทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึง ประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือให้คำแนะนำในการเขียนแผนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับ ชั้นที่สอนได้ ($\bar{X} = 4.42$) ลำดับที่ 2 ใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ในการทดลองได้ ($\bar{X} = 4.35$) และลำดับสุดท้าย ซ่อมแซมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ชำรุดได้ ($\bar{X} = 3.93$)

ทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการสอนทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึง ประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ในการทดลองได้ ($\bar{X} = 4.20$) ลำดับที่ 2 ให้คำแนะนำในการเขียนแผนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นที่สอนได้ ($\bar{X} = 4.16$) และลำดับสุดท้าย ซ่อมแซมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ชำรุดได้ ($\bar{X} = 3.62$)

ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการสอนทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึง ประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือสาธิตการใช้วัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ได้ ($\bar{X} = 4.45$) ลำดับที่ 2 มีประสบการณ์ในการอบรมการใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 4.43$) และลำดับสุดท้าย ซ่อมแซมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ชำรุดได้ ($\bar{X} = 4.13$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิทยาศาสตรทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิทยาศาสตรทั่วไป
ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพ

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์นิเทศก์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
ด้านบุคลิกภาพ	4.54	.61	มาก	5	4.53	.66	มาก	2	4.41	.50	มาก	2	4.72	.50	มาก	4
	4.68	.49	มากที่สุด	1	4.64	.57	มากที่สุด	1	4.41	.50	มากที่สุด	2	4.72	.45	มากที่สุด	4
	4.60	.60	มากที่สุด	4	4.26	.78	มากที่สุด	14	4.29	.55	มากที่สุด	5	4.70	.57	มากที่สุด	7
1.ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน	4.43	.65	มากที่สุด	10	4.33	.73	มากที่สุด	11	4.29	.55	มากที่สุด	5	4.70	.46	มากที่สุด	7
	4.50	.55	มากที่สุด	8	4.40	.71	มากที่สุด	6	4.20	.58	มากที่สุด	9	4.72	.56	มากที่สุด	4
	4.37	.72	มากที่สุด	13	4.31	.70	มากที่สุด	13	3.95	.55	มากที่สุด	17	4.48	.60	มากที่สุด	16
2.มีความเที่ยงตรงและยุติธรรม	4.53	.59	มากที่สุด	7	4.35	.67	มากที่สุด	10	4.16	.48	มากที่สุด	10	4.59	.49	มากที่สุด	12
3.รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น																
4.วางตัวได้อย่างเหมาะสม																
5.ทำงานอย่างมีระบบ																
6.พูดจาไพเราะ สุภาพและชัดเจน																
7.ให้เกียรติกับผู้ร่วมงาน																

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ด้านบุคลิกภาพ	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์นิเทศก์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
8.ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.54	.59	มาก	5	4.40	.75	มาก	6	4.25	.53	มาก	7	4.78	.41	มาก	2
9.แต่งกายสะอาดเรียบร้อย และเหมาะสม	4.31	.63	มาก	16	4.33	.73	มาก	11	4.16	.38	มาก	10	4.56	.60	มากที่สุด	15
10. สนุกสนาน ร่าเริง ขี้มุก แจ่มใส	4.20	.74	มาก	17	4.20	.72	มาก	17	4.08	.50	มาก	15	4.48	.55	มากที่สุด	16
11.มีความสุภาพ รอบคอบ	4.39	.62	มาก	12	4.26	.75	มาก	16	4.25	.44	มาก	7	4.62	.49	มาก	10
12.มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.44	.63	มาก	9	4.37	.68	มาก	8	4.00	.51	มาก	16	4.59	.55	มากที่สุด	12
13.เคารพในสิทธิของผู้อื่น	4.62	.60	มาก	2	4.48	.58	มาก	4	4.12	.53	มาก	12	4.59	.49	มากที่สุด	12
14.มีความรับผิดชอบในหน้าที่	4.62	.56	มากที่สุด	2	4.53	.62	มากที่สุด	2	4.50	.51	มาก	1	4.81	.39	มากที่สุด	1

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์ในเทศก์ ด้านบุคลิกภาพ	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์นิเทศก์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
15.มีความเมตตากรุณา	4.36	.66	มาก	14	4.26	.75	มาก	14	4.08	.58	มาก	13	4.75	.43	มาก	3
16.มีไหวพริบและปฏิภาณดี	4.35	.62	มาก	15	4.37	.71	มาก	8	4.08	.65	มาก	13	4.62	.49	มาก	10
17.มีความคิดสร้างสรรค์	4.41	.63	มาก	11	4.22	.69	มาก	5	4.37	.57	มาก	4	4.64	.48	มาก	9
รวม	4.46	.39	มาก		4.38	.59	มาก		4.21	.39	มาก		4.65	.34	มาก	

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากใกล้เคียงกับระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด ส่วนภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือมีความเที่ยงตรงและยุติธรรม ($\bar{X} = 4.68$) ลำดับที่ 2 เคารพในสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.62$) และลำดับสุดท้าย สนุกสนาน ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส ($\bar{X} = 4.20$)

ทักษะของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพส่วนใหญ่และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือมีความเที่ยงตรงและยุติธรรม ($\bar{X} = 4.64$) ลำดับที่ 2 ตรงต่อเวลา ในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.53$) และลำดับสุดท้าย สนุกสนาน ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส ($\bar{X} = 4.20$)

ทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพทุกข้อ และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.50$) ลำดับที่ 2 ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน มีความเที่ยงตรง และยุติธรรม ($\bar{X} = 4.41$) และลำดับสุดท้าย พุดจาไพเราะ สุภาพและชัดเจน ($\bar{X} = 3.95$)

ทักษะของผู้บริหาร โรงเรียนที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพเกือบทุกข้อ และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.81$) ลำดับที่ 2 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.78$) และลำดับสุดท้าย พุดจาไพเราะ สุภาพและชัดเจน สนุกสนาน ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส ($\bar{X} = 4.48$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมบริหารวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์เทคนิคและผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์เทคนิคที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมบริหารวิทยาศาสตร์ทั่วไป

ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์

คุณลักษณะของอาจารย์เทคนิค	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์เทคนิค (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.27	.61	มาก	9	4.26	.71	มาก	6	4.08	.50	มาก	4	4.27	.69	มาก	12
	4.35	.57	มาก	5	4.26	.71	มาก	6	4.00	.58	มาก	7	4.40	.59	มาก	10
	4.41	.70	มาก	3	4.48	.62	มาก	1	4.08	.58	มาก	4	4.54	.55	มากที่สุด	2
1.ให้บุคคลผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ	4.20	.58	มาก	11	4.24	.77	มาก	8	3.95	.55	มาก	9	4.43	.60	มาก	9
	4.31	.61	มาก	7	4.33	.70	มาก	2	3.95	.55	มาก	9	4.45	.60	มาก	6
	4.16	.60	มาก	12	4.24	.77	มาก	8	3.87	.61	มาก	12	4.37	.54	มาก	11
2.ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.35	.62	มาก	5	4.33	.73	มาก	2	4.16	.63	มาก	2	4.45	.55	มาก	6
3.ไม่เปิดเผยความลับของบุคคลอื่น																
4.ให้ความสนใจกับผู้ร่วมงาน																
5.ให้ความช่วยเหลือกับผู้ร่วมงาน																
6. สันทนากับผู้ร่วมงาน																
7.สร้างขวัญและกำลังใจ																
ให้กับผู้ร่วมงาน																

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์นิเทศก์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
8.สามารถทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับบุคคลอื่นได้ 9.ยอมรับฟังข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น 10.ปรับปรุงตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ 11.เป็นมิตรกับบุคคลอื่น 12.ให้อยู่กับบุคคลที่คิดพลาด	4.22	.55	มาก	10	4.24	.71	มาก	8	4.16	.56	มาก	2	4.51	.60	มาก	4
	4.45	.61	มาก	2	4.24	.85	มาก	8	4.29	.62	มาก	1	4.45	.55	มาก	5
	4.30	.62	มาก	8	4.28	.78	มาก	5	4.04	.69	มาก	6	4.54	.55	มาก	2
	4.49	.55	มาก	1	4.33	.70	มาก	2	4.00	.65	มาก	7	4.62	.49	มาก	1
	4.36	.68	มาก	4	4.24	.71	มาก	8	3.95	.62	มาก	9	4.45	.55	มาก	6
รวม	4.32	.39	มาก		4.29	.65	มาก		4.04	.50	มาก		4.46	.43	มาก	

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.6 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.49$) ลำดับที่ 2 ขอมรับฟังข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.45$) และลำดับสุดท้าย สันทนากับผู้ร่วมงานอย่างเป็นกันเอง ($\bar{X} = 4.16$)

ทักษะของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือไม่เปิดเผยความลับของบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.48$) ลำดับที่ 2 ให้ความช่วยเหลือกับผู้ร่วมงาน สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน เป็นมิตรกับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.33$) และลำดับสุดท้าย ให้ความสนใจกับผู้ร่วมงาน สันทนากับผู้ร่วมงานอย่างเป็นกันเอง สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุคคลอื่นได้ ขอมรับฟังข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น ให้อภัยกับบุคคลที่ทำผิดพลาด ($\bar{X} = 4.24$)

ทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือขอมรับฟังข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.29$) ลำดับที่ 2 สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุคคลอื่นได้ ($\bar{X} = 4.16$) และลำดับสุดท้าย สันทนากับผู้ร่วมงานอย่างเป็นกันเอง ($\bar{X} = 3.87$)

ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ส่วนใหญ่และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.62$) ลำดับที่ 2 ไม่เปิดเผยความลับของบุคคลอื่น ปรับปรุงตนเองให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ ($\bar{X} = 4.54$) และลำดับสุดท้าย ใ้บุคคลผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.27$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ของทัศนคติของนักศึกษาโปรแกรมวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	นักศึกษา (n=79)			อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)			อาจารย์นิเทศก์ (n=24)			ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
1.จัดทำเอกสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการศึกษา	4.05	.78	มาก	8	4.02	.75	มาก	9	3.62	.71	มาก	8
2.รายงานกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏ	4.03	.68	มาก	9	4.17	.68	มาก	7	3.62	.64	มาก	9
3.รายงานกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา	4.12	.66	มาก	7	4.11	.85	มาก	8	3.70	.46	มาก	6
4.มีส่วนร่วมประชุมนิเทศนักศึกษา	4.27	.71	มาก	3	4.31	.73	มาก	3	4.04	.55	มาก	3
ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู									4.43	.68	มาก	2

หมายเหตุ ระดับ หมายถึงระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์พิเศษ ด้านการประชาสัมพันธ์	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์พิเศษ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
5.มีส่วนร่วมปฎิบัติงานกับนักศึกษา หลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ วิชาชีพครู	4.21	.74	มาก	5	4.31	.73	มาก	3	4.08	.58	มาก	1	4.29	.74	มาก	7
6.นำข้อมูลจากการปฎิบัติงาน นักศึกษาไปใช้ปรับปรุงในการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในครั้งต่อไป	4.43	.63	มาก	1	4.40	.75	มาก	1	4.08	.65	มาก	1	4.37	.68	มาก	3
7.มีส่วนร่วมในการจัดสัมมนา หลังการนิเทศให้กับผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในโครงการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู	4.34	.61	มาก	2	4.40	.68	มาก	1	3.95	.69	มาก	4	4.45	.55	มาก	1

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์ในทัศนะ ด้านการประชาสัมพันธ์	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์ในเทศก์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
8.มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้	4.17	.69	มาก	6	4.28	.72	มาก	5	3.79	.58	มาก	5	4.35	.58	มาก	4
9.เผยแพร่ความรู้ความก้าวหน้าและเทคนิค การสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ข่าวสาร ของสถาบันราชภัฏและโรงเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	4.26	.69	มาก	4	4.26	.75	มาก	6	3.70	.55	มาก	6	4.32	.62	มาก	6
รวม	4.21	.52	มาก		4.25	.63	มาก		3.84	.46	มาก		4.32	.49	มาก	

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์ทุกข้อ และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือนำข้อมูลจากการป้อนนิเทศนักศึกษาไปใช้ปรับปรุงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในครั้งต่อไป ($\bar{X} = 4.43$) ลำดับที่ 2 มีส่วนร่วมในการจัดสัมมนาหลักการนิเทศให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.34$) และลำดับสุดท้าย รายงานกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 4.03$)

ทักษะของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์ทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือนำข้อมูลจากการป้อนนิเทศนักศึกษาไปใช้ปรับปรุงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในครั้งต่อไป มีส่วนร่วมในการจัดสัมมนาหลักการนิเทศให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.40$) และลำดับสุดท้าย จัดทำเอกสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.02$)

ทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์ทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือมีส่วนร่วมป้อนนิเทศนักศึกษาหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และนำข้อมูลการป้อนนิเทศนักศึกษาไปใช้ปรับปรุงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในครั้งต่อไป ($\bar{X} = 4.08$) ลำดับสุดท้าย จัดทำเอกสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รายงานกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 3.62$)

ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์ทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือมีส่วนร่วมในการจัดสัมมนาหลักการนิเทศให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.45$) ลำดับที่ 2 มีส่วนร่วมป้อนนิเทศนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.43$) และลำดับสุดท้าย รายงานกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 4.13$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับที่พึงประสงค์และลำดับที่ของหัตถ์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏอุดรภูมิตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหารและการประสานงาน

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์ที่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์นิเทศก์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
1.มีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือก สถานศึกษาในโครงการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู	4.08	.73	มาก	3	4.00	.85	มาก	6	3.66	.81	มาก	2	4.18	.77	มาก	6
2.มีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดนักเรียนเข้าสอน และประจำชั้นเรียน	3.87	.96	มาก	9	3.93	.75	มาก	9	3.45	.77	ปาน กลาง	5	4.24	.54	มาก	5
3.มีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้ง นักศึกษาให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม ของโรงเรียนในโครงการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.41	1.03	ปาน กลาง	12	3.68	.94	มาก	12	3.33	.76	ปาน กลาง	12	4.13	.63	มาก	9

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์นิเทศก์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
ด้านการบริการและการประสานงาน																
4.ช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อมีปัญหา	4.29	.73	มาก	1	4.17	.68	มาก	1	3.58	.58	มาก	3	4.16	.64	มาก	7
5.ช่วยจัดหาเอกสารประกอบ																
การสอนวิชาวิทยาศาสตร์																
ให้กับนักศึกษา	3.97	1.82	มาก	6	3.91	.84	มาก	10	3.37	.71	ปานกลาง	11	4.16	.64	มาก	7
6.ให้คำแนะนำในการดูแลรักษา																
สุขภาพอนามัยของนักศึกษา	3.74	.85	มาก	11	4.00	.79	มาก	6	3.41	.58	ปานกลาง	8	4.13	.75	มาก	9
7.นำข่าวสารจากอาจารย์นิเทศก์																
ท่านอื่นไปบอกนักศึกษา	3.97	.84	มาก	7	3.91	.87	มาก	10	3.45	.58	ปานกลาง	5	4.10	.77	มาก	12

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์ในทัศน์ ด้านการบริการและการประสานงาน	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์ในทัศน์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
8.ช่วยเหลือการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ วิทยาศาสตร์ระหว่างโรงเรียน ในโครงการศึกษาประสบการณ์ วิชาชีพครู	4.00	.84	มาก	5	4.04	.82	มาก	5	3.45	.65	ปาน กลาง	5	4.16	.72	มาก	11
9.มีส่วนร่วมโครงการอบรม ครูประจำการเรื่องการนิเทศ การสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน	4.06	.83	มาก	4	4.15	.70	มาก	2	3.70	.75	มาก	1	4.29	.61	มาก	2
10.มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แก่ผู้บริหาร โรงเรียน	3.93	.85	มาก	8	4.00	.87	มาก	6	3.41	.82	ปาน กลาง	8	4.27	.60	มาก	4

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	นักศึกษา (n=79)				อาจารย์พี่เลี้ยง (n=45)				อาจารย์นิเทศก์ (n=24)				ผู้บริหารโรงเรียน (n=37)			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับ	ลำดับที่
ด้านการบริการและการประสานงาน																
11. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ทาง วิทยาศาสตร์ระหว่าง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.11	.69	มาก	2	4.13	.78	มาก	3	3.58	.58	มาก	3	4.35	.63	มาก	1
12. มีส่วนร่วมในการติดต่อวิทยากร ของชุมชนมาให้ความรู้ทาง วิทยาศาสตร์แก่นักศึกษา	3.86	.93	มาก	10	4.06	.68	มาก	4	3.41	.58	ปาน กลาง	8	4.29	.66	มาก	2
รวม	3.94	.59	มาก		4.01	.65	มาก		3.48	.49	ปาน กลาง		4.20	.51	มาก	

หมายเหตุ ระดับ หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่าทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงานเกือบทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อมีปัญหาในการขอยืมอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 4.29$) ลำดับที่ 2 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.11$) และลำดับสุดท้าย มีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้งนักศึกษาให้เป็นหัวหน้ากลุ่มของโรงเรียนในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\bar{X} = 3.41$)

ทัศนะของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงานทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อมีปัญหาในการขอยืมอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 4.17$) ลำดับที่ 2 มีส่วนร่วมโครงการอบรมครูประจำการเรื่อง การนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$) และลำดับสุดท้าย มีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้งนักศึกษาให้เป็นหัวหน้ากลุ่มของโรงเรียนในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\bar{X} = 3.68$)

ทัศนะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงานส่วนใหญ่และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือมีส่วนร่วมโครงการอบรมครูประจำการ เรื่องการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.70$) ลำดับที่ 2 มีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\bar{X} = 3.66$) และลำดับสุดท้าย มีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้งนักศึกษาให้เป็นหัวหน้ากลุ่มของโรงเรียนในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\bar{X} = 3.33$)

ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงานทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 คือจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.35$) ลำดับที่ 2 มีส่วนร่วมโครงการอบรม

ครูประจำการเรื่องการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการติดต่อวิทยากร
 ของชุมชนมาให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์แก่นักศึกษา ($\bar{X} = 4.29$) และลำดับสุดท้ายนำข่าวสาร
 จากอาจารย์นิเทศก์ท่านอื่นไปบอกนักศึกษา ($\bar{X} = 4.10$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร
โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	3.06	1.02	6.02	.001
ภายในกลุ่ม	181	30.70	.17		
รวม	184	33.77			

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อพบว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์
ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เป็นรายด้านแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ
(Scheffe's Test) ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน
ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวม

สถานภาพ		สถานภาพ			
		อาจารย์นิเทศก์	อาจารย์ที่เลี้ยง	นักศึกษา	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	3.91	4.21	4.23	4.37
อาจารย์นิเทศก์	3.91		.29	.31*	.46**
อาจารย์ที่เลี้ยง	4.21			.02	.16
นักศึกษา	4.23				.14
ผู้บริหาร	4.37				

**p < .01

จากตารางที่ 4.10 เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรม
วิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะ
ของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี
สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นรายด้านตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Test)
พบว่า มีเพียง 2 คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 คือ

1. ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะ
ของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี
สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปสูงกว่าทักษะของ
อาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร
โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านวิชาการ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	2.59	.86	4.45	.005
ภายในกลุ่ม	181	35.19	.19		
รวม	184	37.79			

จากตารางที่ 4.11 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005

เมื่อพบว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์
ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านวิชาการแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธี
ของเชฟเฟ (Scheffe’s Test) ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน
ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการ

สถานภาพ		สถานภาพ			
		อาจารย์นิเทศก์	อาจารย์พี่เลี้ยง	นักศึกษา	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	3.90	4.12	4.22	4.29
อาจารย์นิเทศก์	3.90		.22	.32*	.39*
อาจารย์พี่เลี้ยง	4.12			.10	.17
นักศึกษา	4.22				.07
ผู้บริหาร	4.29				

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.12 เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะ
ของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี
สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Test)
พบว่า มีเพียง 2 คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 คือ

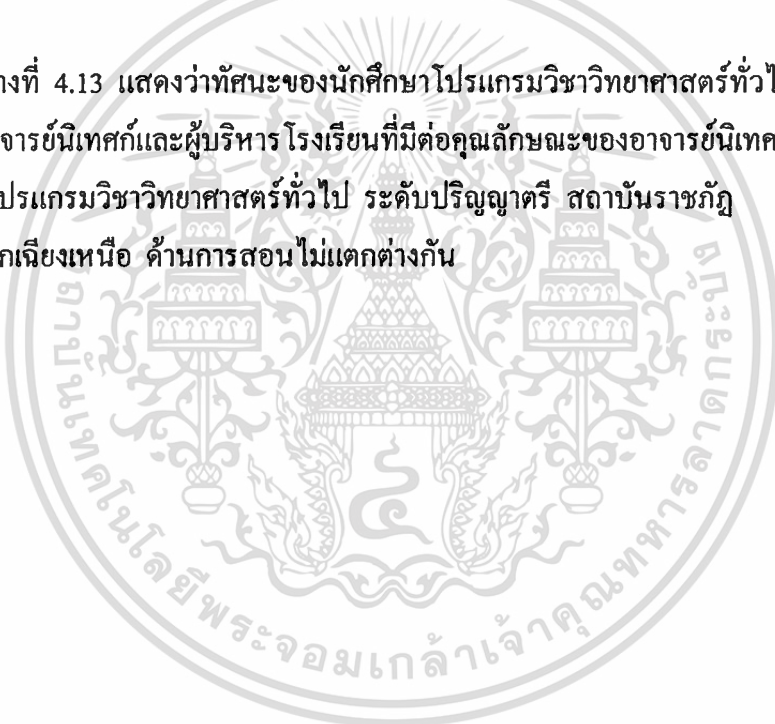
1. ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะ
ของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี
สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปสูงกว่าทักษะของ
อาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร
โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการสอน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	1.31	.43	1.65	.178
ภายในกลุ่ม	181	47.83	.26		
รวม	184	49.14			

จากตารางที่ 4.13 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการสอนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร
โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เชิงเหนือ ด้านบุคลิกภาพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	3.12	1.04	5.30	.002
ภายในกลุ่ม	181	35.53	.19		
รวม	184	38.65			

จากตารางที่ 4.14 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .002

เมื่อพบว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์
ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านบุคลิกภาพแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธี
ของเชฟเฟ (Scheffe's Test) ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน
ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพ

สถานภาพ	$\bar{X}$	สถานภาพ			
		อาจารย์นิเทศก์	อาจารย์พี่เลี้ยง	นักศึกษา	ผู้บริหาร
		4.21	4.38	4.46	4.65
อาจารย์นิเทศก์	4.21		.17	.25	.44**
อาจารย์พี่เลี้ยง	4.38			.08	.27
นักศึกษา	4.46				.19
ผู้บริหาร	4.65				

**p < .01

จากตารางที่ 4.15 เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะ
ของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี
สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe’s Test)
พบว่า มีเพียง 1 คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 คือทักษะของผู้บริหารโรงเรียน
สูงกว่าทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรม
วิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร
โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เชิงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	2.52	.84	3.48	.017
ภายในกลุ่ม	181	43.77	.24		
รวม	184	46.29			

จากตารางที่ 4.16 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .017

เมื่อพบว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์
ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธี
ของเชฟเฟ (Scheffe's Test) ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน
ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์

สถานภาพ		สถานภาพ			
		อาจารย์นิเทศก์	อาจารย์พี่เลี้ยง	นักศึกษา	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	4.04	4.29	4.32	4.46
อาจารย์นิเทศก์	4.04		.25	.28	.42*
อาจารย์พี่เลี้ยง	4.29			.03	.17
นักศึกษา	4.32				.14
ผู้บริหาร	4.46				

*p < .05

จากตารางที่ 4.17 เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะ
ของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี
สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ตามวิธีของเซฟเฟ้
(Scheffe’s Test) พบว่า มีเพียง 1 คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 คือ
ทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนสูงกว่าทัศนะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร
โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการประชาสัมพันธ์

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	3.67	1.22	4.20	.007
ภายในกลุ่ม	181	52.81	.29		
รวม	184	56.49			

จากตารางที่ 4.18 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .007

เมื่อพบว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์
ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการประชาสัมพันธ์แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Test) ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา

วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน

ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชา

วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ

กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์

สถานภาพ		สถานภาพ			
		อาจารย์นิเทศก์	นักศึกษา	อาจารย์พี่เลี้ยง	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	3.84	4.21	4.25	4.32
อาจารย์นิเทศก์	3.84		.37*	.41*	.48*
นักศึกษา	4.21			.04	.11
อาจารย์พี่เลี้ยง	4.25				.07
ผู้บริหาร	4.32				

*p < .05

จากตารางที่ 4.19 เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Test) พบว่า มีเพียง 1 คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 คือ ทักษะของผู้บริหาร โรงเรียนสูงกว่าทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร
โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เชิงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงาน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	7.77	2.59	7.55	.000
ภายในกลุ่ม	181	62.05	.34		
รวม	184	69.82			

จากตารางที่ 4.20 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .000

เมื่อพบว่าทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์
ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการบริการและการประสานงานแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ย
เป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Test) ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน
ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงาน

สถานภาพ		สถานภาพ			
		อาจารย์นิเทศก์	นักศึกษา	อาจารย์พี่เลี้ยง	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	3.48	3.94	4.01	4.20
อาจารย์นิเทศก์	3.48		.46**	.53**	.72**
นักศึกษา	3.94			.07	.26
อาจารย์พี่เลี้ยง	4.01				.19
ผู้บริหาร	4.20				

**p < .01

จากตารางที่ 4.21 เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงาน ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Test) พบว่า มี 3 คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 คือ

1. ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าทัศนะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ทัศนะของอาจารย์พี่เลี้ยงสูงกว่าทัศนะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปสูงกว่าทัศนะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย
วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะ
ของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี
สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.2 สมมติฐานของการวิจัย

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์
และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกัน

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

5.3.1 การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียน ที่ทำการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละบุคคลใน
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ตามความรับผิดชอบของสถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบัน
ราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏอุดรธานีและสถาบันราชภัฏเลย รวมทั้งสิ้น 343 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นหรือตามระดับชั้น (Stratified random sampling) จำนวนได้จากสูตรของ Yamane (1973 : 1088) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 185 คน

5.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ได้สร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Face Validity) แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองในการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่น รวมทั้งสิ้น 30 คน

5.3.4 เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปส่งและรับคืนด้วยตนเองที่สถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏอุดรธานีและสถาบันราชภัฏเลย จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป 185 ฉบับ ได้รับคืนมา 185 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.0

5.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. ทัศนะที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา

วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายชื่อและรายด้าน วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Test)

5.4 สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1.1 นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

1.2 อาจารย์พี่เลี้ยง เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุ 26–30 ปีกับอายุ 36–40 ปีมีมากที่สุดและเป็นช่วงที่มีจำนวนเท่ากัน ลำดับที่ 2 อายุ 40 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีมีมากที่สุดและส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนช่วง 6–10 ปี

1.3 อาจารย์นิเทศก์ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมีมากที่สุด ส่วนใหญ่มีการประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 21–25 ปี

1.4 ผู้บริหารโรงเรียน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 21–25 ปี และ 26–30 ปีมีมากที่สุดและเป็นช่วงที่มีจำนวนเท่ากัน

2. ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการ และการประสานงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านวิชาการ

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านวิชาการ โดยส่วนใหญ่แล้วเกือบทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน คือให้คำแนะนำแหล่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้ มีความรู้ในการวัดและประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์ มีความรู้ในจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษา และ/หรือมัธยมศึกษา ตามลำดับ

ด้านการสอน

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการสอน ทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของนักศึกษา โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับอาจารย์พี่เลี้ยง คือให้คำแนะนำในการเขียนแผนการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นที่สอนได้ ส่วนข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของอาจารย์นิเทศก์ กับนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คือใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ในการทดลองได้ และข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของผู้บริหารโรงเรียน คือสาริตการใช่วัสดุอุปกรณ์ วิทยาศาสตร์ได้

ด้านบุคลิกภาพ

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกภาพส่วนใหญ่ และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของนักศึกษา โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับอาจารย์พี่เลี้ยง คือมีความเที่ยงตรงและยุติธรรม ส่วนข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของอาจารย์นิเทศก์กับผู้บริหารโรงเรียนคือมีความรับผิดชอบ ในหน้าที่

ด้านมนุษยสัมพันธ์

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ส่วนใหญ่และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ข้อที่พึงประสงค์เป็น ลำดับที่ 1 ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับผู้บริหารโรงเรียน คือเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ส่วนข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ คือไม่เปิดเผยความลับของบุคคลอื่น ขอมรับฟังข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น

ด้านการประชาสัมพันธ์

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการประชาสัมพันธ์ทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ คือนำข้อมูลจากการปฐมนิเทศนักศึกษาไปใช้ปรับปรุงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในครั้งต่อไป ส่วนข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของอาจารย์ที่เลี้ยงกับผู้บริหารโรงเรียน คือมีส่วนร่วมในการจัดสัมมนาหลักการนิเทศให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ด้านการบริการและการประสานงาน

ทักษะของอาจารย์ที่เลี้ยงกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงานทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปส่วนใหญ่ และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ส่วนทักษะของอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง โดยข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับอาจารย์ที่เลี้ยง คือ ช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อมีปัญหาในการขอขมูอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ ข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของอาจารย์นิเทศก์ คือ มีส่วนร่วมโครงการอบรมครูประจำการเรื่องการนิเทศการสอน วิทยาศาสตร์ของโรงเรียนและข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของผู้บริหารโรงเรียน คือ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ภาพรวมคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นรายด้าน และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ยกเว้นทักษะของอาจารย์นิเทศก์อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง ส่วนทักษะของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด

3. เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นรายด้าน ดังนี้

ทักษะของอาจารย์นิเทศก์กับผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ

กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์
ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงานแตกต่างกัน

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับอาจารย์นิเทศก์
ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการ
ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงานแตกต่างกัน

ทักษะของอาจารย์ที่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงาน
แตกต่างกัน

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับอาจารย์นิเทศก์
และผู้บริหาร โรงเรียนกับอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์
ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ภาพรวมเป็นรายด้านแตกต่างกัน

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์
และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการสอนไม่แตกต่างกัน

5.5 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทักษะของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน
มี 6 ด้านคือ ด้านวิชาการ 13 ข้อ ด้านการสอน 14 ข้อ ด้านบุคลิกภาพ 17 ข้อ
ด้านมนุษยสัมพันธ์ 12 ข้อ ด้านการประชาสัมพันธ์ 9 ข้อ ด้านการบริการและการประสานงาน

12 ข้อ ส่วนใหญ่และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก อาจเนื่องมาจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จะประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยอาจารย์นิเทศก์ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ตามกระบวนการนิเทศ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการอาจารย์นิเทศก์ ในการทำหน้าที่แนะนำ อธิบาย ชี้แนะ และมีส่วนแก้ปัญหาต่าง ๆ ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ รวมทั้งนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. การจัดลำดับความสำคัญของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนเป็นรายชื่อ ส่วนใหญ่แตกต่างกัน

ด้านวิชาการ

การจัดลำดับความสำคัญของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลำดับที่ 1-3 แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการ ขอความช่วยเหลือในภาระหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไปต้องการอาจารย์นิเทศก์ที่มีความสามารถในการให้คำแนะนำแหล่งความรู้ ทางวิทยาศาสตร์ได้ มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยรวมทั้งมีประสบการณ์ ในการสอนเนื้อหาวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษาและ/หรือมัธยมศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง ต้องการอาจารย์นิเทศก์ที่มีความรู้ในการวัดและประเมินผลวิทยาศาสตร์ มีความรู้ใน จุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ และสามารถให้คำแนะนำแหล่งความรู้ ทางวิทยาศาสตร์ได้ ส่วนของอาจารย์นิเทศก์เอง มีความคิดเห็นว่าอาจารย์นิเทศก์ควรมีความรู้ ในจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ทันสมัย สามารถนำทฤษฎีทางจิตวิทยาใช้ในการนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนก็ต้องการ อาจารย์นิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการสอนเนื้อหาวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษา และ/หรือมัธยมศึกษา สามารถนำทฤษฎีทางจิตวิทยาใช้ในการนิเทศ มีความรู้ ในจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา

สำหรับทักษะของผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับนักศึกษาโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะ

ของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ด้านวิชาการเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการนิเทศนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ได้แก่ มีประสบการณ์ในการสอนเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษาและ/หรือมัธยมศึกษา สามารถนำทฤษฎีทางจิตวิทยาไปใช้ในการนิเทศ มีความรู้ในจุดประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา ให้คำแนะนำแหล่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ มีความรู้ในการวัดและประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับ ชารี มณีศรี (2521 : 45-50) ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นิเทศเป็นสำคัญ โดย นาฏยา อุกฤษณ์คุชฎี (2528 : 37-38) กล่าวว่า อาจารย์นิเทศก์ที่มีความสามารถทางวิชาการสูงมาทำหน้าที่นิเทศ ย่อมส่งผลให้นักศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพดี รวมทั้งนักเรียนก็มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และวันดี ทองใหญ่ ณ อยุธยา (2523 : 170-171) ได้เสนอแนะในงานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถทางวิชาการของอาจารย์นิเทศก์ไว้ว่า อาจารย์นิเทศก์ควรมีความรู้ในด้านหลักสูตรและประมวลการสอน มีความรู้ในด้านการประเมินผล มีความรู้ในปรัชญาการศึกษา เข้าใจจุดประสงค์ในการจัดการศึกษา มีความรู้ในด้านการพัฒนาเด็กและจิตวิทยา

ด้านการสอน

การจัดลำดับความสำคัญของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลำดับที่ 1-3 มีส่วนที่จัดลำดับได้ตรงกันและแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากความต้องการตามภาระหน้าที่ของงานที่รับผิดชอบแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับอาจารย์พี่เลี้ยง ต้องการให้อาจารย์นิเทศก์ช่วยเหลือเกี่ยวกับการให้คำแนะนำในการเขียนแผนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นที่สอนได้ เนื่องจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จะประสบผลสำเร็จได้ปัจจัยสำคัญที่สุดคือ การเขียนแผนการสอนที่ถูกต้อง อาจารย์นิเทศก์เป็นบุคคลแรกที่จะให้คำแนะนำชี้แนะได้ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับอาจารย์นิเทศก์มีความเห็นตรงกันเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่ว่า อาจารย์นิเทศก์ควรใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ในการทดลองได้ นั่นก็หมายความว่าอาจารย์นิเทศก์ควรมีความรู้ทักษะในการใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ได้อย่างชำนาญ สามารถให้คำอธิบายวิธีการใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และเทคนิคของอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศเกี่ยวกับการสาธิตการใช้วัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ได้ ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า อาจารย์นิเทศควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถสูงกว่านักศึกษา โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปและอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศต้องสามารถสาธิตและอธิบายวิธีการใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวนิดา ศิริกิตยานนท์ (2529 : 110) กล่าวว่าทักษะการสอนของอาจารย์นิเทศฝ่ายโรงเรียน ประกอบด้วยมีความสามารถนำทฤษฎีการเรียนรู้ หลักจิตวิทยาและการพัฒนาการของเด็กมาใช้ได้เป็นอย่างดีในการเรียนการสอน สามารถเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละบทเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนการสอนในรายวิชานั้น ๆ ได้มีความสามารถในการเตรียมการสอนและเขียนบันทึกการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ ผลิด เลือกลงและบำรุงรักษาสื่อการสอนได้อย่างเหมาะสม

ด้านบุคลิกลักษณะ

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลิกลักษณะส่วนใหญ่และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ยกเว้นทักษะของผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด ข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับอาจารย์พี่เลี้ยง คือมีความเที่ยงตรงและยุติธรรมอาจเนื่องมาจากนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับอาจารย์พี่เลี้ยง มีความสัมพันธ์กับอาจารย์นิเทศโดยตรง หมายความว่านักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปต้องได้รับการนิเทศจากอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง หลังจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสร็จสิ้นลง นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จะได้รับการประเมินผลจากอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง ผลการประเมินที่ได้รับจากอาจารย์นิเทศอาจจะไม่เป็นไปตามที่นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปหรืออาจารย์พี่เลี้ยงคาดหวังไว้ จึงทำให้นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปและอาจารย์พี่เลี้ยงไม่พอใจ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความยุติธรรมสำหรับนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์นิเทศกับอาจารย์พี่เลี้ยงควรวางหลักเกณฑ์ในการประเมินผล นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปให้เป็นแนวทางเดียวกัน แล้วจึงแจ้งเกณฑ์ให้นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปทราบ จากนั้นจึงจะนำไปใช้ในการประเมินผลได้ ส่วนข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของอาจารย์นิเทศกับผู้บริหารโรงเรียน คือมีความรับผิดชอบ ในหน้าที่นั้น พบว่าอาจารย์นิเทศบางท่านออกนิเทศนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ครบตามเวลาหรือไม่ออกทำการนิเทศเลย ทำให้นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียน ไม่ได้รับคำปรึกษา ชี้แจงหรือแนะนำเกี่ยวกับเกณฑ์ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นจัดว่าไม่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ดังนั้นผู้บริหารสถาบันราชภัฏจึงควรกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลที่จะมาทำหน้าที่ อาจารย์นิเทศก์ เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เซาวลิต ภูมิภาค (2523 : 236) สรุป คุณลักษณะส่วนตัวของอาจารย์นิเทศก์การฝึกสอนของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา ตามทัศนะ ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษา ในภาคใต้ จัดลำดับที่ 1 คือมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และลำดับที่ 3 มีความเที่ยงตรงและยุติธรรม

ด้านมนุษยสัมพันธ์

ทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ส่วนใหญ่และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ข้อที่พึงประสงค์เป็น ลำดับที่ 1 ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และ ผู้บริหารโรงเรียน คือไม่เปิดเผยความลับของบุคคลอื่น ขอมรับฟังข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น เป็นมิตรกับบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักมนุษยสัมพันธ์ในการนิเทศการศึกษา ของ Wile (1967 : 128-129) จากประสบการณ์ในการทำนิเทศของผู้วิจัยพบว่าอาจารย์นิเทศก์ ส่วนมากออกทำการนิเทศยังขาดการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่น เมื่ออาจารย์นิเทศก์ไปทำการนิเทศนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ไม่เคยไปพบปะ พูดคุยกับนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปเป็นการส่วนตัวมากนัก จึงทำให้นักศึกษา โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปมีความหวาดกลัวในขณะที่อาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศ อาจารย์นิเทศก์ ควรสร้างความคุ้นเคยก่อนลงมือทำการนิเทศ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนแสดงความคิดเห็นว่า อาจารย์นิเทศก์ไม่ยอมพบปะแสดงตนต่อหัวหน้าสถานศึกษาก่อนเข้าทำการนิเทศนักศึกษา โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป เมื่ออาจารย์นิเทศก์ไปโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เข้าทำการนิเทศนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปเรียบร้อยแล้ว จะกลับสถาบันราชภัฏ ทันที และไม่ยอมสร้างความคุ้นเคยกับอาจารย์พี่เลี้ยงด้วยเช่นกัน

ข้อสังเกตการจัดลำดับที่ของทัศนะของอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะของ อาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบัน ราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ลำดับที่เท่ากันมีหลายคุณลักษณะ เช่น ลำดับที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือกับผู้ร่วมงาน สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน เป็นมิตรกับบุคคลอื่น อาจเนื่องมาจากในขณะที่อาจารย์นิเทศก์ไปทำการนิเทศ ไม่ได้พบปะหรือพูดคุยกับอาจารย์ที่เลี้ยงก่อนหรือหลังการนิเทศ ทำให้อาจารย์ที่เลี้ยงมีความรู้สึกไม่พึงพอใจ ในพฤติกรรมของอาจารย์นิเทศก์ ดังนั้นในขณะที่อาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรมีการจัดแบ่งเวลาในการพบปะพูดคุยกับนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อจะได้มีการปรึกษา ชักถามปัญหาหรือให้ข้อเสนอแนะต่อกันในงานการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ด้านการประชาสัมพันธ์

ทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์ทุกข้อและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน คือนำข้อมูลจากการป้อนนิเทศนักศึกษาไปใช้ปรับปรุงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในครั้งต่อไป มีส่วนร่วมในการจัดสัมมนาหลักการนิเทศให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จากคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ในข้อที่กล่าวว่า อาจารย์นิเทศก์ควรนำข้อมูลจากการป้อนนิเทศนักศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในครั้งต่อไป ซึ่งเป็นทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์เห็นพ้องต้องกัน เนื่องจากนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ เป็นผู้ที่จะได้รับประโยชน์โดยตรงจากข้อมูลที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว จะถูกนำไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ส่วนอาจารย์ที่เลี้ยงสามารถนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาใช้เป็นพื้นฐานหรือแนวทางในการนิเทศนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปให้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรและอาจารย์นิเทศก์ก็จะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขตนเอง แนะนำอาจารย์ที่เลี้ยงหรือให้ความช่วยเหลือนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป เพื่อจะได้ดำเนินงานตามหน้าที่ของแต่ละบุคคลให้สำเร็จลุล่วงไปได้ตามนโยบายของแผนการศึกษาของชาติ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ที่เลี้ยงมีความต้องการให้อาจารย์นิเทศก์มีส่วนร่วมในการจัดสัมมนาหลักการนิเทศให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เนื่องจากอาจารย์ที่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียนอยากทราบข่าวสารเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น วิธีการนิเทศ จุดประสงค์ จิตวิทยา เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลเหล่านี้อาจารย์นิเทศก์ควรจะได้รับทราบโดยตรง เพื่อนำไปเผยแพร่ให้กับอาจารย์พี่เลี้ยง
ผู้บริหาร โรงเรียนและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศ

ด้านการบริการและการประสานงาน

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหาร
โรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริการและการประสานงาน
ส่วนใหญ่และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ทักษะของอาจารย์นิเทศก์ด้านการบริการ
และการประสานงานส่วนใหญ่และภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง ข้อที่พึงประสงค์
เป็นลำดับที่ 1 ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง คือ ช่วยเหลือนักศึกษา
เมื่อมีปัญหาในการขอขืมอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ ข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1
ของอาจารย์นิเทศก์คือ มีส่วนร่วมโครงการอบรมครูประจำการเรื่องการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์
ในโรงเรียน ข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของผู้บริหาร โรงเรียนคือ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้
และประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จากการจัดลำดับที่พึงประสงค์
ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับอาจารย์พี่เลี้ยงสอดคล้องกัน ส่วนในเรื่อง
ช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อมีปัญหาในการขอขืมอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ เนื่องจากโรงเรียน
ยังขาดวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ในการเรียนการสอน เมื่อนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใหม่ ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ใช้ทำการสอน
นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับอาจารย์พี่เลี้ยงมีความต้องการให้อาจารย์นิเทศก์
เป็นผู้ประสานงานในการติดต่อขืมวัสดุอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์จากสถาบันหรือหน่วยงานต่าง ๆ
เพราะอาจารย์นิเทศก์มีความสามารถที่จะประสานงานได้ ส่วนคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์
ที่พึงประสงค์ในเรื่อง มีส่วนร่วมโครงการอบรมครูประจำการเรื่องการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์
ในโรงเรียน เป็นข้อที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของอาจารย์นิเทศก์นั้น เนื่องจากผู้วิจัยพบว่า
อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์มีความรู้ในเรื่องการนิเทศการสอนวิชาวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน
เมื่อทำการนิเทศนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป โดยมีหลักเกณฑ์ไม่แน่นอน
จึงต้องมีการอบรมร่วมกันเพื่อให้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์การนิเทศที่เหมือนกัน และผู้บริหาร โรงเรียน
พึงประสงค์คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ในเรื่อง จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์
ทางวิทยาศาสตร์ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ทำหน้าที่ให้ความสะดวก
ในการดำเนินการนิเทศ ดังนั้นผู้ที่ทำการนิเทศหรือผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศควรมีการแลกเปลี่ยน
ความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลให้บุคคลอื่นได้รับรู้บ้าง เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงตนเอง
ให้มีความรู้ ความสามารถในการนิเทศเพิ่มมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพรวมคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์

ทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นรายด้าน ทุกด้านและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ด้านที่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน คือด้านบุคลิกภาพ เนื่องจากบุคคลจะได้รับการยอมรับ หรือเป็นที่น่าเชื่อถือของบุคคลอื่น ได้นั้น ต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ได้แก่ การแต่งกายที่เหมาะสม การพูดจาที่ถูกต้อง มีกิริยามารยาทและ มีความสุภาพอ่อนน้อม ถือเป็นเรื่องแรกของบุคคลที่จะมีอยู่ในตนเอง

การจัดลำดับของคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรม วิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และ ผู้บริหารโรงเรียน เป็นรายด้านและภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ใกล้เคียงกัน คือลำดับที่ 1 ด้านบุคลิกภาพ ลำดับที่ 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ลำดับที่ 3 ด้านการสอน ลำดับที่ 4 ด้านวิชาการ ลำดับที่ 5 ด้านการประชาสัมพันธ์และลำดับสุดท้าย ด้านการบริการและการประสานงาน ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องด้วย เนื่องจากอาจารย์นิเทศก์ จะเป็นที่ยอมรับของนักศึกษา โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะลำดับที่ 1 คือบุคลิกภาพ โดยต้องมีลักษณะดังนี้ มีความเที่ยงตรงและยุติธรรม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น ลำดับที่ 2 ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ เป็นมิตรกับบุคคลอื่น ยอมรับฟังข้อเสนอแนะ ของบุคคลอื่น ไม่เปิดเผยความลับของบุคคลอื่น เป็นต้น ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เสริมบุคลิกภาพ ของอาจารย์นิเทศก์ ลำดับที่ 3 การสอน อาจารย์นิเทศก์สามารถให้คำแนะนำในการเขียนแผน การสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นที่สอนได้ ใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ในการทดลองได้ สาธิตการใช้วัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ได้ สิ่งเหล่านี้ช่วยเสริมให้อาจารย์นิเทศก์เป็นที่น่าเชื่อถือ และได้รับการยกย่องเพิ่มขึ้น ลำดับที่ 4 ด้านวิชาการ ได้แก่ มีประสบการณ์ในการสอนเนื้อหา วิชาวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษาและ/หรือมัธยมศึกษา มีความรู้ในจุดประสงค์ของ หลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา ให้คำแนะนำแหล่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้ มีความรู้ในการวัดและประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์ คุณลักษณะด้านวิชาการจะช่วยให้ อาจารย์นิเทศก์มีลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการ ลำดับที่ 5 การประชาสัมพันธ์ ได้แก่ นำข้อมูลจากการป้อนนิเทศนักศึกษาไปใช้ปรับปรุงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในครั้งต่อไป มีส่วนร่วมในการจัดสัมมนาหลักการนิเทศให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีส่วนร่วมปัจฉิมนิเทศนักศึกษาหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
มีส่วนร่วมปฐมนิเทศนักศึกษาออกนอกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้อาจารย์
นิเทศทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
อย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา ลำดับสุดท้าย การบริการและการประสานงาน ได้แก่ ช่วยเหลือนักศึกษา
เมื่อมีปัญหาในการขอขออนุญาตการสอนวิทยาศาสตร์ มีส่วนร่วมโครงการอบรมครูประจำการ
เรื่องการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทาง
วิทยาศาสตร์ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คุณลักษณะนี้จะช่วยให้อาจารย์นิเทศเกิดความสัมพันธ์กับ
นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียนไปในทางที่ดีขึ้น
เมื่อมีปัญหาคืออุปสรรคต่าง ๆ เกิดขึ้น ก็สามารถปรึกษาหารือกัน เพื่อจัดปัญหานั้นให้ยุติลงได้

3. ทักษะของอาจารย์นิเทศกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศที่พึงประสงค์
ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงาน
แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียน มีฐานะเป็นผู้คอยดูแล ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้กับอาจารย์นิเทศ
ผู้บริหารโรงเรียนจึงตั้งความหวังไว้สูงต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศทั้ง 5 ด้านและพบว่า
คะแนนเฉลี่ยของทักษะที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศในแต่ละด้านของผู้บริหารโรงเรียน
สูงกว่าอาจารย์นิเทศ ส่วนในทักษะของอาจารย์นิเทศเอง ค่าเฉลี่ยของทักษะที่มีต่อคุณลักษณะ
ของอาจารย์นิเทศทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ยกเว้นคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศ
ด้านการบริการและการประสานงานอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง อาจเนื่องมาจาก
อาจารย์นิเทศคิดว่าตนเองมีคุณลักษณะทั้ง 5 ด้านสูงพอแล้ว ส่วนด้านการบริการและการประสานงาน
เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย พบว่างานหลาย ๆ อย่าง อาจารย์นิเทศเห็นว่าควรเป็นเรื่องของ
ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการเอง เช่น มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียน
มีส่วนร่วมในการติดต่อวิทยากรของชุมชนมาให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักศึกษา
ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงก็ควรมีหน้าที่ ช่วยจัดหาเอกสารประกอบการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ให้กับนักศึกษา
ให้คำแนะนำในการดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของนักศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดนักศึกษาเข้าสอนและประจำชั้นเรียน เป็นต้น

การเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์นิเทศก์กับอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงานแตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยของทักษะของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์สูงกว่าค่าเฉลี่ยของทักษะของอาจารย์นิเทศก์เอง อาจเนื่องมาจากอาจารย์ที่เลี้ยงต้องการทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปรับปรุงความสามารถของตนเองให้พัฒนาสูงขึ้น จะได้เป็นผู้มีคุณภาพและมีความต้องการให้อาจารย์นิเทศก์ ช่วยหาแหล่งวิชาการ อุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพื่อให้การเรียนการสอนในโรงเรียนมีความพร้อมในเรื่องเนื้อหาวิชาการ วัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

การเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ใน โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการและการประสานงานแตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยของทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์สูงกว่าค่าเฉลี่ยของทักษะของอาจารย์นิเทศก์ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปคาดหวังว่า อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้มีความรู้สูง สามารถแนะนำเนื้อหา วิธีสอน สาธิตการใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ แนะนำแหล่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสามารถนำข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาบอกให้ตนทราบ และช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาด้านส่วนตัวและด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

5.6 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทักษะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียน เพื่อให้ผลการวิจัยมีความหมายเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. อาจารย์นิเทศก์นำเอาคุณลักษณะที่ได้จากผลการวิจัยไปปรับปรุงตนเองให้มีคุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์ที่ดีต่อไป

2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศจะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ สามารถขอความช่วยเหลือ คำแนะนำในด้านต่าง ๆ จากอาจารย์นิเทศก์ได้ถูกต้อง

3. ผู้บริหารสถาบันราชภัฏ ควรนำเอาคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นหลักเกณฑ์คัดเลือกอาจารย์ที่จะมาทำหน้าที่นิเทศ

2. ผู้บริหารสถาบันราชภัฏควรให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของการนิเทศ โดยสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ เฉพาะอย่างยิ่งกับอาจารย์นิเทศก์ ควรมีการจัดสัมมนาอาจารย์นิเทศก์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในกระบวนการนิเทศ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและจะได้นำผลไปปรับปรุงแก้ไขงานในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ใน โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปที่มีต่อเจตคติของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน

2. ศึกษาคุณลักษณะของอาจารย์พี่เลี้ยงใน โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปที่มีอิทธิพลต่อการนิเทศการสอนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

3. ศึกษาปัญหาการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

4. ศึกษาความต้องการของอาจารย์นิเทศก์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

บรรณานุกรม

- กรมการฝึกหัดครู, หน่วยศึกษานิเทศก์. 2521. การนิเทศการศึกษา. ฉบับที่ 205. กรุงเทพฯ :
เจริญวิทย์การพิมพ์.
- _____. 2537. หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 สาขาการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์. 2519. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา. 2521. ประมวลบทความการนิเทศการศึกษาปี 2521.
ฉบับที่ 44. ม.ป.ท.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. 2519. วิจารณ์และการปรับปรุงบุคลากร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เกลียวพันธ์ ขจรพวงกิตติ. 2521. “บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง
ของประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ม.ป.ป. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8
(2540-2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- _____. 2524. รายงานการสัมมนาเรื่องแนวทางใหม่ของการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู
19-20 ตุลาคม 2524. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จรัส สุขก้องอารี. 2519. “การศึกษาปัญหาในการจัดการบริการแนะแนวโรงเรียนมัธยม
ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. 2527. คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพปีการศึกษา 2527.
กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. 2524. หัวใจของการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา.
- ซารี มณีสรี. 2521. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- _____. 2523. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- _____. ม.ป.ป. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.

ชิน บุญญานภาพ. 2520. “บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ของประเทศไทย.”

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2537. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

เชาวลิต ภูมิภาค. 2523. “ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษาในวิทยาลัยครู
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เชิญ วีระฉายา. 2519. การฝึกสอนและการนิเทศการสอน. อุดรดิตถ์ : ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูอุดรดิตถ์.

ธำรง บัวศรี. 2526. หลักการศึกษา. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2521. เอกสารประกอบการสอนวิชานิเทศการสอน. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2523. “แนวคิดในการจัดการนิเทศการฝึกสอน.” ประสพการณ์วิชาชีพ. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นาฏยา อุกฤษณ์คุณภู. 2528. “การเปรียบเทียบความต้องการของอาจารย์นิเทศก์และ
อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนในการเสริมสมรรถภาพด้านการนิเทศการฝึกสอน
วิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นาคยา ภัทรแสงไทย. 2519. “ปัญหาการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรจบ วงศ์ยัง. 2520. “บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือของประเทศไทย.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. 2535. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประสาธ อีอนอก. 2523. “การเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการฝึกสอนและ
ความช่วยเหลือที่ได้รับของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษาชั้นสูง ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประพิมพ์พรรณ โชคสุวรรณสกุลและพัชรารณณ์ พสุวัต. 2531. คู่มือการฝึกสอน. กรุงเทพฯ :
อรุณการพิมพ์.

พนัส หันนาคินทร์. 2513. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ : ฟิงเกอร์ ปรีน แอนด์ มีเดีย.

พวงรัตน์ ไชยศิริและคณะ. 2521. คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสวนสุนันทา.
กรุงเทพฯ : เฉลิมชัยการพิมพ์.

พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. ม.ป.ป. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน.
กรุงเทพฯ : เดอะบุคส์.

ไพศาล สิทธิเลิศ. 2523. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครู.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภิญโญ สาร. 2519. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

บุพิน พิพิธกุล. 2527. การนิเทศการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2538. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

วนิดา ศิริกิตยานนท์. 2529. “สมรรถภาพอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเอง
อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ ผู้บริหารและนิสิตผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันดี ทองใหญ่ ณ อยุธยา. 2523. “เทคนิคในการนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศก์
ในวิทยาลัยครู.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วณิ เชี่ยมศรีทอง. 2529. “การดำเนินงานนิเทศการฝึกสอนในคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณี.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจิตร วรุตบางกูร. 2520. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.
สมุทรปราการ : ขนิษฐาการพิมพ์.

วิทยาลัยครูนครสวรรค์. 2517. “บทบาทของผู้ทำหน้าที่นิเทศและการนิเทศการสอน.”

เอกสารอบรมครูใหญ่และครูผู้ช่วยนิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครู
และบริการการศึกษา 24-30 กันยายน 2517. ม.ป.ท.

วิทยาลัยครูสงขลา. ม.ป.ป. คู่มือประกอบการฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง
โครงการฝึกหัดครูแบบกลุ่ม. ม.ป.ท.

วิทยาลัยครูลำปาง. 2517. การสัมมนาอาจารย์นิเทศก์ในโครงการฝึกหัดครูชนบท
ระหว่างวันที่ 22-31 กรกฎาคม 2517. ลำปาง : แผนกเอกสารการพิมพ์
วิทยาลัยครูลำปาง.

วิทยาลัยครูอุดรธานี. ม.ป.ป. คู่มือการฝึกสอน. อุดรธานี : อักษรศิลป์.

วิทยาลัยครูเชียงใหม่. ม.ป.ป. เอกสารประกอบการฝึกสอน. ม.ป.ท.

วินัย เกษมเศรษฐ. 2521. “หลักการและเป้าหมายของการนิเทศการศึกษา.”
ประมวลบทความการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา.

วิวัฒน์ ทศกาญจน์. 2526. “การประเมินผลบทบาทอาจารย์นิเทศก์ในกลุ่มวิทยาลัยครู
ภาคใต้.” ปริณญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.

วิรัตน์ พงษ์พิจิตร. 2529. “สมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ ตามการรับรู้ของตนเอง
อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารและนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิวัฒน์ ใจเที่ยง. 2520. “บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีระชาติ นักสอน. 2524. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดในความคิดเห็น
ของครูใหญ่และครูผู้สอน ในเขตการศึกษา 8.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2536. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : พรศิริการพิมพ์.

ศิริพร ควธรรม. 2532. “ความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามการรับรู้ของตนเองและของ
นักศึกษาฝึกสอน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมบัติ จันเกษม. 2524. “การนิเทศการศึกษา.” การอบรมสัมมนาศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงเรียนสารพัดช่าง.

สมัย รื่นสุข. 2520. “บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูในภาคกลางของประเทศไทย.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวัฒน์ โสติดิทัศน์. 2521. “บทบาทของอาจารย์นิเทศก์จากวิทยาลัย.” โครงการปรับปรุง
การฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.

สุนิษา รุ่งเรืองธรรม. ม.ป.ป. คู่มือการนิเทศนิสิตฝึกสอนสำหรับครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

สันต์ ธรรมบำรุง. ม.ป.ป. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : วรดิการพิมพ์.

สาย ภาณุรัตน์. 2509. “หลักการนิเทศการศึกษา.” คู่มือการนิเทศการศึกษา 2508.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. 2517. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุดจิตต์ หนูนภักดี. 2512. “ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทในจังหวัดพระนคร
และธนบุรี.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพิชญา ชีระกุลและคณะ. 2524. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์วิทยากร.

อรุณ รักธรรม. 2522. หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

อาคม จันทสุนทร. 2527. “การนิเทศภายในโรงเรียน.” เอกสารประกอบคำบรรยายสัมมนา
การนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาภา ภมรบุตร. 2516. จิตวิทยาในการปกครอง. กรุงเทพฯ : โพธิ์สามต้นการพิมพ์.

อุษา วัชรินทร์เสวี. 2523. “การจัดนิเทศการฝึกสอนในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Adam, H.P. and Dickey, F.G. 1956. **Basic Principles of Supervision**. New York : American Book.
- Ashby, M.C. 1973. "The Role of the College Supervisor : Expectations of Cooperating Teachers, Student Teachers and College Supervisors." **Dissertation Abstracts International**. 34 (5) : 2428-A-2429-A.
- Association for Student Teaching. 1966. **The College Supervisor : Standard For Selection and Function**. Washington, D.C. : The Association Press.
- Bandawal, J.G. 1974. "A proposed Student Teaching Program for Teacher Training Institution in Afghanistan." **Dissertation Abstracts International**. 35 (6) : 3558-A.
- Brigg, T. and Justman, J. 1952. **Improving Instruction through Supervision**. New York : Macmillan.
- Flores, T. 1960. **Fundamental in Test and Measurement**. Manila : Abive Publishing House.
- Good, C.V. 1959. **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill.
- _____. 1973. **Dictionary of Education**. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Haines, A.C. 1960. **Guiding the Student Teaching Process in Elementary Education**. Chicago : Rand Mc. Nally.
- Harris, B.M. **Supervisory Behavior in Education**. 3rd ed. New Jersey : Prentice Hall.
- Hytex, A.J. 1973. "The Role of the College University Consultant as Perceived by the Cooperating Teacher." **Dissertation Abstracts International**. 34 (5) : 2439-A.
- Jones, R.C. 1970. "University Supervisor : A Student Teacher's Best Friend." **The Clarity & House**. n.p.
- Mark, J.R. and Stoops, K. 1978. **Handbook of Educational Supervision : A Guide for the Practitioner**. 2nd ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Pires, E. P. 1969. **Student Teaching Practices in Primary Teacher Training Institution in Asia**. Bangkok : UNESCO Regional Office of Education in Asia.
- Rush, F.L. 1965. **Psychology and Life**. 7th ed. New York : McGraw-Hill.
- Steeves, F.L. 1959. **You Will Have a Fun in Student Teaching**. Minesota : Burgess Publishing.

Wiles, K. 1955. **Supervision for Better School**. 2nd ed. Englewood : Prentice-Hall.

_____.1967. **Supervision for Better School**. 3rd ed. New Jersey : Prentice-Hall.

Yamane, T. 1973. **Statistic : An Introductory Analysis**. 3rd ed. Singapore : Time Printer
Sdn Bhd.

ภาคผนวก ก.

**รายชื่อโรงเรียนในความดูแลของสถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

รายชื่อโรงเรียนในความดูแลของสถาบันราชภัฏสุรินทร์

1. โรงเรียนกระดังงาพิทยาคม	จังหวัดบุรีรัมย์
2. โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย	จังหวัดศรีสะเกษ
3. โรงเรียนสตรีศิริเกษ	จังหวัดศรีสะเกษ
4. โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา	จังหวัดศรีสะเกษ
5. โรงเรียนไทรมิตร	จังหวัดศรีสะเกษ
6. โรงเรียนนารีนุกูล	จังหวัดอุบลราชธานี
7. โรงเรียนการศึกษาพิเศษสุรินทร์	จังหวัดสุรินทร์
8. โรงเรียนสุรวิทยาคาร	จังหวัดสุรินทร์
9. โรงเรียนสิรินทร	จังหวัดสุรินทร์
10. โรงเรียนศรีไพฑูริย์	จังหวัดสุรินทร์
11. โรงเรียนวิวัฒน์ โขธิน	จังหวัดสุรินทร์
12. โรงเรียนสุรินทร์ภักดี	จังหวัดสุรินทร์
13. โรงเรียนสุรินทร์พิทยาคม	จังหวัดสุรินทร์
14. โรงเรียนเมืองลิ้งวิทยา	จังหวัดสุรินทร์
15. โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์	จังหวัดสุรินทร์
16. โรงเรียนท่าตูมประชาเสริมวิทย์	จังหวัดสุรินทร์
17. โรงเรียนรัตนบุรี	จังหวัดสุรินทร์
18. โรงเรียนเบิดพิทยาคม	จังหวัดสุรินทร์
19. โรงเรียนแทนมัยมิตรประชา	จังหวัดสุรินทร์
20. โรงเรียนสุรพิทร์พิทยาคม	จังหวัดสุรินทร์
21. โรงเรียนแดดสีรวิทยา	จังหวัดสุรินทร์
22. โรงเรียนประสาทพิทยาคาร	จังหวัดสุรินทร์

รายชื่อโรงเรียนในความดูแลของสถาบันราชภัฏสกลนคร

1. โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล	จังหวัดสกลนคร
2. โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา	จังหวัดสกลนคร
3. โรงเรียนธาตุนารายณ์วิทยา	จังหวัดสกลนคร
4. โรงเรียนท่าแร่ศึกษา	จังหวัดสกลนคร
5. โรงเรียนดงมะไฟวิทยา	จังหวัดสกลนคร
6. โรงเรียนพรหมานุเคราะห์	จังหวัดสกลนคร
7. โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ	จังหวัดสกลนคร
8. โรงเรียนวาริชวิทยา	จังหวัดสกลนคร
9. โรงเรียนธรรมบวรวิทยา	จังหวัดสกลนคร
10. โรงเรียนนิคมจำจานเจริญวิทยา	จังหวัดสกลนคร
11. โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา	จังหวัดสกลนคร
12. โรงเรียนภูดินแดงวิทยา	จังหวัดสกลนคร
13. โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม	จังหวัดสกลนคร
14. โรงเรียนร่มเกล้า	จังหวัดนครพนม
15. โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย	จังหวัดนครพนม
16. โรงเรียนคำเตยอุปถัมภ์	จังหวัดนครพนม
17. โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม	จังหวัดนครพนม
18. โรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม	จังหวัดนครพนม
19. โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์	จังหวัดนครพนม
20. โรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยา	จังหวัดนครพนม
21. โรงเรียนนาแกพิทยาคม	จังหวัดนครพนม
22. โรงเรียนธรรมกรวิทยานุกูล	จังหวัดนครพนม
23. โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล	จังหวัดนครพนม
24. โรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม	จังหวัดนครพนม
25. โรงเรียนคำบกวิทยาการ	จังหวัดมุกดาหาร

รายชื่อโรงเรียนในความดูแลของสถาบันราชภัฏสกลนคร

26. โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม	จังหวัดมุกดาหาร
27. โรงเรียนหนองสูงสามัคคีวิทยา	จังหวัดมุกดาหาร
28. โรงเรียนบ้านวังยางวิทยานุถ	จังหวัดมุกดาหาร
29. โรงเรียนชุมชนบพมาศพอกน้อย	จังหวัดสกลนคร
30. โรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่	จังหวัดสกลนคร

รายชื่อโรงเรียนในความดูแลของสถาบันราชภัฏอุดรธานี

1. โรงเรียนหนองหานวิทยา	จังหวัดอุดรธานี
2. โรงเรียนอุดรธรรมานุสรณ์	จังหวัดอุดรธานี
3. โรงเรียนกุดจับประชาสรรค์	จังหวัดอุดรธานี
4. โรงเรียนหนองแสงวิทยศึกษา	จังหวัดอุดรธานี
5. โรงเรียนกู่แก้ววิทยา	จังหวัดอุดรธานี
6. โรงเรียนสตรีราชินูทิศ	จังหวัดอุดรธานี
7. โรงเรียนหนองบัวพิทยาคาร	จังหวัดอุดรธานี
8. โรงเรียนสามพร้าววิทยา	จังหวัดอุดรธานี
9. โรงเรียนนิคมสงเคราะห์วิทยา	จังหวัดอุดรธานี
10. โรงเรียนหนองวัวซอพิทยาคม	จังหวัดอุดรธานี
11. โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล	จังหวัดอุดรธานี
12. โรงเรียนเชียงหวางพิทยาคม	จังหวัดอุดรธานี
13. โรงเรียนบ้านเชียงวิทยา	จังหวัดอุดรธานี
14. โรงเรียนพิบูลย์รักษ์วิทยา	จังหวัดอุดรธานี
15. โรงเรียนโนนสูงพิทยาคาร	จังหวัดอุดรธานี
16. โรงเรียนน้ำสวยวิทยา	จังหวัดอุดรธานี

รายชื่อโรงเรียนในความดูแลของสถาบันราชภัฏเลย

1. โรงเรียนธาตุพิทยาคม จังหวัดเลย
2. โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ จังหวัดเลย
3. โรงเรียนเชียงคาน จังหวัดเลย
4. โรงเรียนเลขอนุกุลวิทยา จังหวัดเลย
5. โรงเรียนศรีสงครามวิทยา จังหวัดเลย
6. โรงเรียนเอราวัณวิทยาคม จังหวัดเลย
7. โรงเรียนภูกระดึงวิทยาคม จังหวัดเลย
8. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เลย จังหวัดเลย
9. โรงเรียนจุฬารักษ์ราชวิทยาลัยเลย จังหวัดเลย
10. โรงเรียนท่าลี่ศึกษา จังหวัดเลย
11. โรงเรียนนาด้วงวิทยา จังหวัดเลย
12. โรงเรียนนาจานศึกษา จังหวัดขอนแก่น
13. โรงเรียนหนองเรือวิทยา จังหวัดขอนแก่น
14. โรงเรียนฝางวิทยายน จังหวัดขอนแก่น
15. โรงเรียนชุมแพศึกษา จังหวัดขอนแก่น
16. โรงเรียนคอนสารวิทยาคม จังหวัดชัยภูมิ
17. โรงเรียนเลยพิทยา จังหวัดเลย

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับสถานภาพของท่าน

-
1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ☐ อาจารย์พี่เลี้ยง
 - ☐ อาจารย์นิเทศก์
 - ☐ ผู้บริหารโรงเรียน
 2. เพศ
 - ☐ ชาย
 - ☐ หญิง
 3. อายุ
 - ☐ ต่ำกว่า 26 ปี
 - ☐ 26 – 30 ปี
 - ☐ 31 – 35 ปี
 - ☐ 36 – 40 ปี
 - ☐ 40 ปีขึ้นไป
 4. วุฒิการศึกษา
 - ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - ☐ ปริญญาตรี
 - ☐ ปริญญาโท
 - ☐ ปริญญาเอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ประสบการณ์ในการสอน

☐ ต่ำกว่า 6 ปี
 ☐ 6 – 10 ปี
 ☐ 11 – 15 ปี
 ☐ 16 – 20 ปี
 ☐ 21 – 25 ปี
 ☐ 26 – 30 ปี
 ☐ 30 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรม วิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการบริการและการประสานงาน

คำชี้แจง กรุณาอ่านแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าคุณลักษณะข้อใดเป็นคุณลักษณะ ของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอยู่ในระดับใด ตามความคิดเห็นของท่าน โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับที่พึงประสงค์ของท่านมากที่สุด ดังนี้

ตัวอย่าง

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	เป็นผู้ให้คำแนะนำในการใช้อุปกรณ์		✓			

จากตัวอย่าง แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า อาจารย์นิเทศก์ควรมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์คือ เป็นผู้ให้คำแนะนำในการใช้อุปกรณ์ในระดับมาก

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านวิชาการ					
1	วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท.....					
2	มีประสบการณ์ในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่ต่ำกว่า 3 ปี.....					
3	มีประสบการณ์ในการสอนเนื้อหาวิชา วิทยาศาสตร์ ในระดับประถมศึกษาและ/หรือ มัธยมศึกษา.....					
4	มีความรู้ในนโยบายการพัฒนาการศึกษาของ แผนการศึกษาชาติ.....					
5	สามารถนำทฤษฎีทางจิตวิทยามาใช้ ในการนิเทศ.....					
6	มีความรู้ในจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชา วิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา.....					
7	มีความรู้ในเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ระดับ มัธยมศึกษา.....					
8	มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ ทันสมัย.....					
9	สามารถสืบค้นข้อมูลวิทยาศาสตร์ผ่านระบบ สารสนเทศ.....					
10	ให้คำแนะนำแหล่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้					
11	มีการเผยแพร่เอกสารวิชาการ ทางวิทยาศาสตร์.....					
12	มีการเผยแพร่งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์.....					
13	มีความรู้ในการวัดและประเมินผลวิชา วิทยาศาสตร์.....					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านการสอน ให้คำแนะนำการนำเอาปรัชญา ทฤษฎีและ หลักการต่าง ๆ ที่เรียนมาประยุกต์ใช้กับ การสอนได้					
2	ให้คำแนะนำในการเขียนแผนการสอนวิชา วิทยาศาสตร์ในระดับชั้นที่สอนได้					
3	ร่วมวางแผนการสอนกับนักศึกษาได้					
4	ร่วมในการจัดกิจกรรม โครงการวิทยาศาสตร์ ของโรงเรียน					
5	ให้คำแนะนำในการเลือกวิธีสอนและ กระบวนการสอนมาใช้ได้					
6	มีประสบการณ์ในการอบรมการใช้อุปกรณ์ วิทยาศาสตร์					
7	สาธิตการใช้วัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ได้					
8	ให้คำแนะนำวิธีการประดิษฐ์อุปกรณ์ วิทยาศาสตร์ได้					
9	ให้คำแนะนำแหล่งผลิตอุปกรณ์ที่จะใช้ใน การทดลองทางวิทยาศาสตร์ได้					
10	เลือกวัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ให้เหมาะกับ จุดประสงค์ในระดับชั้นที่สอนได้					
11	ใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ในการทดลองได้					
12	นำวัสดุอุปกรณ์ที่เหลือใช้มาดัดแปลงเป็น อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ได้					
13	ซ่อมแซมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ชำรุดได้					
14	บันทึกพฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ของ นักศึกษาอย่างมีระบบ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านบุคลิกภาพ					
1	ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน					
2	มีความเที่ยงตรงและยุติธรรม					
3	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
4	วางตัวได้อย่างเหมาะสม					
5	ทำงานอย่างมีระบบ					
6	พูดจาไพเราะ สุภาพและชัดเจน					
7	ให้เกียรติกับผู้ร่วมงาน					
8	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
9	แต่งกายสะอาดเรียบร้อยและเหมาะสม					
10	สนุกสนาน ร่าเริง อึดแอ้มแจ่มใส					
11	มีความสุภาพ รอบคอบ					
12	มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
13	เคารพในสิทธิของผู้อื่น					
14	มีความรับผิดชอบในหน้าที่					
15	มีความเมตตา กรุณา					
16	มีไหวพริบและปฏิภาณดี					
17	มีความคิดสร้างสรรค์					

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านมนุษยสัมพันธ์ ให้บุคคลผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ.....					
2	ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล.....					
3	ไม่เปิดเผยความลับของบุคคลอื่น.....					
4	ให้ความสนใจกับผู้ร่วมงาน.....					
5	ให้ความช่วยเหลือกับผู้ร่วมงาน.....					
6	สนทนากับผู้ร่วมงานอย่างเป็นกันเอง.....					
7	สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน.....					
8	สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับ บุคคลอื่นได้.....					
9	ยอมรับฟังข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น.....					
10	ปรับปรุงตนเองให้เข้ากับบุคคลอื่นได้.....					
11	เป็นมิตรกับบุคคลอื่น.....					
12	ให้อภัยกับบุคคลที่ทำผิดพลาด.....					

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านการประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
2	รายงานกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของสถาบันราชภัฏ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ					
3	รายงานกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาต่อสถาบันราชภัฏ					
4	มีส่วนร่วมปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนออก ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
5	มีส่วนร่วมปัจฉิมนิเทศนักศึกษาหลังการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
6	นำข้อมูลจากการปัจฉิมนิเทศนักศึกษาไปใช้ ปรับปรุงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในครั้งต่อไป					
7	มีส่วนร่วมในการจัดสัมมนาหลักการนิเทศให้ กับผู้เกี่ยวข้องในโครงการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู					
8	มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการ ประชาสัมพันธ์					
9	เผยแพร่ความก้าวหน้าและเทคนิคการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ ข่าวสารของสถาบันราชภัฏ และโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ					

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านการบริการและการประสานงาน มีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
2	มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดนักศึกษาเข้าสอนและประจำชั้นเรียน					
3	มีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้งนักศึกษาให้เป็นหัวหน้ากลุ่มของโรงเรียนในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
4	ช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อมีปัญหาในการขอขึ้นอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์					
5	ช่วยจัดหาเอกสารประกอบการสอนวิทยาศาสตร์ให้กับนักศึกษา					
6	ให้คำแนะนำในการดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของนักศึกษา					
7	นำข่าวสารจากอาจารย์นิเทศก์ท่านอื่นไปบอกนักศึกษา					
8	ช่วยเหลือการดำเนินการแลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ระหว่างโรงเรียนในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
9	มีส่วนร่วมโครงการอบรมครูประจำการเรื่องการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์ของโรงเรียน					
10	มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียน					
11	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
12	มีส่วนร่วมในการติดต่อวิทยากรของชุมชนมาให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์แก่นักศึกษา					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์
ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ให้ตรงกับสถานภาพของท่าน

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรม
วิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์
ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการบริการและการประสานงาน

คำชี้แจง กรุณาอ่านแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าคุณลักษณะข้อใดเป็นคุณลักษณะ
ของอาจารย์นิเทศก์ที่พึงประสงค์ ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี
สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอยู่ในระดับใดตามความคิดเห็นของท่าน
โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับที่พึงประสงค์ของท่านมากที่สุด ดังนี้

ตัวอย่าง

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	เป็นผู้ให้คำแนะนำในการใช้อุปกรณ์		✓			

จากตัวอย่าง แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า อาจารย์นิเทศก์ควรมีคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์คือ เป็นผู้ให้คำแนะนำในการใช้อุปกรณ์ในระดับมาก

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านวิชาการ					
1	วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท.....					
2	มีประสบการณ์ในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่ต่ำกว่า 3 ปี.....					
3	มีประสบการณ์ในการสอนเนื้อหาวิชา วิทยาศาสตร์ ในระดับประถมศึกษาและ/หรือ มัธยมศึกษา.....					
4	มีความรู้ในนโยบายการพัฒนาศึกษาของ แผนการศึกษาชาติ.....					
5	สามารถนำทฤษฎีทางจิตวิทยามาใช้ ในการนิเทศ.....					
6	มีความรู้ในจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชา วิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา.....					
7	มีความรู้ในเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ระดับ มัธยมศึกษา.....					
8	มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ ทันสมัย.....					
9	สามารถสืบค้นข้อมูลวิทยาศาสตร์ผ่านระบบ สารสนเทศ.....					
10	ให้คำแนะนำแหล่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้.....					
11	มีการเผยแพร่เอกสารวิชาการ ทางวิทยาศาสตร์.....					
12	มีการเผยแพร่งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์.....					
13	มีความรู้ในการวัดและประเมินผลวิชา วิทยาศาสตร์.....					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านการสอน ให้คำแนะนำการนำเอาปรัชญา ทฤษฎีและ หลักการต่าง ๆ ที่เรียนมาประยุกต์ใช้กับ การสอนได้					
2	ให้คำแนะนำในการเขียนแผนการสอนวิชา วิทยาศาสตร์ในระดับชั้นที่สอนได้					
3	ร่วมวางแผนการสอนกับนักศึกษาได้					
4	ร่วมในการจัดกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ ของโรงเรียน					
5	ให้คำแนะนำในการเลือกวิธีสอนและ กระบวนการสอนมาใช้ได้					
6	มีประสบการณ์ในการอบรมการใช้อุปกรณ์ วิทยาศาสตร์					
7	สาธิตการใช้วัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ได้					
8	ให้คำแนะนำวิธีการประดิษฐ์อุปกรณ์ วิทยาศาสตร์ได้					
9	ให้คำแนะนำแหล่งผลิตอุปกรณ์ที่จะใช้ใน การทดลองทางวิทยาศาสตร์ได้					
10	เลือกวัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ให้เหมาะกับ จุดประสงค์ในระดับชั้นที่สอนได้					
11	ใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ในการทดลองได้					
12	นำวัสดุอุปกรณ์ที่เหลือใช้มาดัดแปลงเป็น อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ได้					
13	ซ่อมแซมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ชำรุดได้					
14	บันทึกพฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ของ นักศึกษาอย่างมีระบบ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านบุคลิกภาพ					
1	ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน.....					
2	มีความเที่ยงตรงและยุติธรรม.....					
3	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น.....					
4	วางตัวได้อย่างเหมาะสม.....					
5	ทำงานอย่างมีระบบ					
6	พูดจาไพเราะ สุภาพและชัดเจน					
7	ให้เกียรติกับผู้ร่วมงาน.....					
8	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี.....					
9	แต่งกายสะอาดเรียบร้อยและเหมาะสม.....					
10	สนุกสนาน ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส.....					
11	มีความสุชุม รอบคอบ.....					
12	มีความเชื่อมั่นในตนเอง.....					
13	เคารพในสิทธิของผู้อื่น					
14	มีความรับผิดชอบในหน้าที่.....					
15	มีความเมตตากรุณา					
16	มีไหวพริบและปฏิภาณดี.....					
17	มีความคิดสร้างสรรค์					

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านมนุษยสัมพันธ์					
1	ให้บุคคลผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ.....					
2	ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล.....					
3	ไม่เปิดเผยความลับของบุคคลอื่น.....					
4	ให้ความสนใจกับผู้ร่วมงาน.....					
5	ให้ความช่วยเหลือกับผู้ร่วมงาน.....					
6	สนทนากับผู้ร่วมงานอย่างเป็นกันเอง.....					
7	สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน.....					
8	สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุคคลอื่นได้.....					
9	ยอมรับฟังข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น.....					
10	ปรับปรุงตนเองให้เข้ากับบุคคลอื่นได้.....					
11	เป็นมิตรกับบุคคลอื่น.....					
12	ให้อภัยกับบุคคลที่ทำให้ผิดพลาด.....					

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านการประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....					
2	รายงานกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของสถาบันราชภัฏ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ					
3	รายงานกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาต่อสถาบันราชภัฏ.....					
4	มีส่วนร่วมปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนออก ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....					
5	มีส่วนร่วมปัจฉิมนิเทศนักศึกษาหลังการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....					
6	นำข้อมูลจากการปัจฉิมนิเทศนักศึกษาไปใช้ ปรับปรุงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในครั้งต่อไป.....					
7	มีส่วนร่วมในการจัดสัมมนาหลักการนิเทศให้ กับผู้เกี่ยวข้องในโครงการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู.....					
8	มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการ ประชาสัมพันธ์.....					
9	เผยแพร่ความก้าวหน้าและเทคนิคการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ ข่าวสารของสถาบันราชภัฏ และโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ.....					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	ระดับที่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านการบริการและการประสานงาน มีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
2	มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดนักศึกษาเข้าสอนและประจำชั้นเรียน					
3	มีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้งนักศึกษาให้เป็นหัวหน้ากลุ่มของโรงเรียนในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
4	ช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อมีปัญหาในการขอขึ้นอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์					
5	ช่วยจัดหาเอกสารประกอบการสอนวิทยาศาสตร์ให้กับนักศึกษา					
6	ให้คำแนะนำในการดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของนักศึกษา					
7	นำข่าวสารจากอาจารย์นิเทศก์ท่านอื่นไปบอกนักศึกษา					
8	ช่วยเหลือการดำเนินการแลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ระหว่างโรงเรียนในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
9	มีส่วนร่วมโครงการอบรมครูประจำการเรื่องการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์ของโรงเรียน					
10	มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียน					
11	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
12	มีส่วนร่วมในการติดต่อวิทยากรของชุมชนมาให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์แก่นักศึกษา					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ข้าพเจ้านางบุหงา ชูสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2498 ที่จังหวัดปราจีนบุรี สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิต (วิทย์-คณิต) จากวิทยาลัยครูจันทระเกษม ปีการศึกษา 2519

ปี พ.ศ. 2520 เข้ารับราชการครูที่วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ คณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาควิชาฟิสิกส์และวิทยาศาสตร์ทั่วไป ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

